

การวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของการบริหารงานเทศบาล:
กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย

สารนิพนธ์
ของ
ณัฐพล ทีดี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
กันยายน 2550

การวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของการบริหารงานเทศบาล:
กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย

บทคัดย่อ
ของ
ณัฐพล ทีดี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
กันยายน 2550

ณัฐพล ทีดี. (2550) การวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของการบริหารงานเทศบาล

กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย. สารนิพนธ์ ปร.ม. (นโยบายสาธารณะ).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์ ดร.วราพิทย์ มีมาก.

การศึกษานี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาธรรมาภิบาลของการบริหารงานเทศบาลตำบลเชียงคาน การศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยให้การวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก ประกอบด้วย ผู้บริหารเทศบาล พนักงานเทศบาลและผู้นำชุมชน จำนวน 12 คน ธรรมาภิบาลในทัศนะของบุคลากรของเทศบาลและผู้นำชุมชนเป็นไปในทิศทางที่ดี กล่าวคือ

1. ด้านนิติธรรม เทศบาลได้ออกเทศบัญญัติโดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ยุติธรรม
2. ด้านคุณธรรม เทศบาลมุ่งเน้นให้บริการแก่ประชาชนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
3. ด้านการมีส่วนร่วม ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ
4. ด้านความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาล
5. ด้านความรับผิดชอบ เทศบาลได้ตระหนักในสิทธิหน้าที่ในความรับผิดชอบต่อใส่ใจในปัญหาสาธารณะ
6. ด้านหลักความคุ้มค่า เทศบาลได้ดำเนินงานทุกอย่างยึดหลักความคุ้มค่ามากที่สุด

AN ANALYSIS OF GOOD GOVERNANCE OF MUNICIPAL ADMINISTRATION : A
CASE STUDY OF CHIANG KHAN MUNICIPALITY, LOEI PROVINCE.

AN ABSTRACT
BY
NUTTAPON TEEDEE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Public Administration Degree in Public Policy
at Srinakharinwirot University

September 2007

Nuttapon Teedee. (2007) *An analysis good governance of municipal administration:*

a case study of Chiang Khan municipality, Loei province. Master's Project, M.P.A.

(Public Policy). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor:

Assoc Prof. Dr. Worapit Meemak.

The research aimed to analyze good governance of Chiang Khan municipality administration. A qualitative research were used in the study, through documentary analysis and in-depth interview with 12 key informants, Chiang Khan municipality management, municipality officials and community leaders, The findings found that both municipality officials and community leaders viewed governance of Chiang Khan municipality positively. Details were as follows.

1. Rule of law. Ordinances enacted based on rights, liberty and fair.
2. Merit. Services provided by municipality focused on equity.
3. Participation. People took part regularly in municipal activities.
4. Transparency. Municipal management could be scrutinized by its residents.
5. Responsibility. Municipality obliged to take charge of public problems.
6. Effectiveness. Municipality operated its activities by making the best use of resources at its disposal.

การวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของการบริหารงานเทศบาล:
กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย

สารนิพนธ์
ของ
ณัฐพล ทีดี
ณัฐพล ทีดี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

กันยายน 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การวิเคราะห์ธรรมชาติของการบริหารงานเทศบาล : กรณีศึกษา
เทศบาลตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย ของ ณัฐพล ทีดี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กวี วรกวิน)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ชีวินทร์ ฉายาชวลิต)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ จักราทิตย์ ธนาคม)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะสังคมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม)

วันที่.....เดือน กันยายน พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความเมตตากรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิทย์ มีมาก อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่า เพื่อให้ คำปรึกษา แนะนำ ในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน อีกทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ทำงานวิจัยเชิงคุณภาพ และรู้คุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยให้การทำงานในด้านการพัฒนาเป็นไปอย่างมีคุณค่า มากขึ้น และท่านยังเป็นแบบอย่างของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์และงานด้านวิชาการอย่างไม่เหน็ด เหนื่อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังได้รับความรู้จากการศึกษาเล่าเรียน ในภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นความรู้และวิธีการใหม่ๆ แตกต่างจากความรู้ที่เคยรับรู้มาก่อน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพเป็นอย่างมาก จึงขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อชาติ คุณแม่สมควร พี่ไข่ และขอขอบคุณสมาชิกทุกคนใน ครอบครัวที่ดีและครอบครัวอันหอม ที่ให้กำลังใจ ความห่วงใย แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา คุณค่าของสาร นิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ พี่สาว ครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ ประสาทวิชา ความรู้ และอบรม สั่งสอนผู้วิจัยมาจนบัดนี้

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ที่ให้ความ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจด้วยดี โดยเฉพาะ ร.ต.อ.หญิง ธารพิทย์ ศรจอน ส.ต.ท.วันเพ็ญ วงศ์ชัย น.ส. พิมพ์สิริ ชำนาญเสื่อ นายศราวุธ เสียมไหม ขอกราบขอบพระคุณ นางพัชรี ชมพูบริสุทธิ์ น.ส.อัมพลอย ต๊ะลือ น.ส.สวัสดีอาภา มัทธนเดช ผู้เป็นหัวหน้างานรวมทั้งเพื่อนร่วมงานทุกคน ซึ่งเป็นผู้มีพระคุณที่ สำคัญในการผลักดันและสนับสนุนในการศึกษาปริญญาโทในครั้งนี้ รวมทั้ง นายศราวุธ หวังรายนาม และ นายชาญชัย จันทร์ไทย ที่เป็นกำลังใจจนสำเร็จการศึกษา

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่เสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ ซึ่งเป็นผลให้ การวิจัยมีความชัดเจนดังที่ปรากฏ คุณประโยชน์ที่จะพึงมีจากการวิจัยในครั้งนี้ขอมอบให้เทศบาล ตำบลเชียงคาน

ณัฐพล ที่ดี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ปัญหาของการวิจัย.....	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวความคิดและทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	5
แนวความคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล.....	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
กรอบความคิดในการวิจัย.....	20
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	22
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	22
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	23
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	23
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ธรรมาภิบาลต่อการบริหารงานเทศบาล.....	24
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อหลักธรรมาภิบาล.....	35

สารบัญ

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	72
สรุปผลการวิจัย.....	72
อภิปรายผลการวิจัย.....	76
ข้อเสนอแนะ.....	83
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไป.....	84
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	89
ภาคผนวก ก ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลเชียงคาน.....	90
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์.....	96
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....	102
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	104

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แผนการด้านการพัฒนาเทศบาลตำบลเชียงคาน.....	25
2 ด้านสาธารณูปโภค.....	26
3 ด้านการศึกษา.....	28
4 ด้านศาสนา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี.....	29
5 ด้านสังคม.....	31
6 โครงการที่ดำเนินตามหลักธรรมาภิบาล.....	34
7 เปรียบเทียบการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์กับการประมูลแบบเดิม.....	39
8 แผนการด้านสาธารณูปโภค.....	41
9 ด้านการศึกษาและเทคโนโลยี.....	43
10 ด้านศาสนา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี.....	44
11 ด้านสังคม.....	45
12 อัตรากำลังเทศบาลตำบลเชียงคาน ปี พ.ศ.2549.....	55
13 ค่าใช้จ่ายในการบริหารบุคลากร.....	56
14 รายรับ.....	58
15 รายรับภาษีอากร.....	60
16 รายจ่ายตามหมวดจ่าย.....	63
17 การประชาสัมพันธ์.....	67
18 การศึกษา.....	93
19 หน่วยงานต่างๆในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน.....	95

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โครงสร้างการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล.....	15
2 เปรียบเทียบการประมวลทางอิเล็กทรอนิกส์กับการประมวลแบบเดิม.....	39
3 โครงสร้างองค์กรเทศบาลตำบลเชียงคาน.....	52

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารราชการที่ดี พ.ศ. 2546 เป็นการนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ในปฏิบัติงานภาครัฐหรือราชการ กล่าวคือ จากการประชุมของคณะรัฐมนตรีในวันที่ 22 มิถุนายน 2542 มีมติเห็นชอบให้สร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้เป็นวาระแห่งชาติโดยออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เพื่อให้เป็นรูปแบบที่ชัดเจนให้ทุกส่วนราชการถือปฏิบัติ และต้องมีการรายงานผลการปฏิบัติตามระเบียบ ดังกล่าว โดยจะไม่ถูกยกเลิกเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลทำให้การดำเนินการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง และนายกรัฐมนตรีได้ลงนามในระเบียบดังกล่าวเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2542 ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุความหมาย ธรรมาภิบาล หมายถึง “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้จักรักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไข เยียวยามภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็น คุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน” นอกจากนี้ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้ (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542) หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

การที่ประเทศไทยได้มีความพยายามนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นในภาคการเมืองและภาคราชการ จึงอาจช่วยบรรเทาปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและปัญหาความไร้ประสิทธิภาพที่สั่งสมมาเป็นเวลานานและนำมาสู่ผลลัพธ์สุดท้าย คือความกินดีอยู่ดีของประชาชนในที่สุดซึ่งนอกจากธรรมาภิบาลจะเป็นวิธีการในการบรรเทาปัญหาแล้วยังเป็นเป้าหมายสุดท้ายของสังคมที่จะต้องร่วมกันสร้างให้เกิดขึ้น เนื่องจากสังคมใดมีธรรมาภิบาลเป็นพื้นฐานย่อมบ่งชี้ว่ามีการพัฒนาในระดับหนึ่ง และแม้ในปัจจุบันแนวคิดธรรมาภิบาลจะได้รับการตอบสนองทั้งจาก

ภาครัฐและเอกชนในการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรมแต่ในส่วนของภาคประชาชนและเอกชนในการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรม แต่ในส่วนของภาคประชาชนและประชาสังคมก็ควรได้รับการถ่ายทอดและปลูกฝังค่านิยมให้เกิดการมีส่วนร่วมเกื้อหนุนต่อการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อสร้างธรรมาภิบาลที่สมดุลในทุกระดับและทุกภาคส่วนของสังคมอย่างสมบูรณ์

เทศบาลตำบลเชียงคาน เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง ซึ่งได้มีการดำเนินการพัฒนาทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม จิตสำนึก คุณธรรมและจริยธรรมของประชาชนเพื่อการบรรลุผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพโดยในการบริหารงานของเทศบาลตำบลเชียงคาน ได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของเทศบาล ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาเทศบาลตำบลเชียงคาน ตามพันธกิจและบทบาทในการให้บริการสาธารณะ และพัฒนาท้องถิ่นให้น่าอยู่เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ซึ่งปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการบรรลุผลสำเร็จต่างๆก็คือ ความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายอันได้แก่ ความร่วมมือภายในหน่วยงานของเทศบาล หน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือจากพี่น้องประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน ที่ได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมตรวจสอบ และป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ ซึ่งการผนึกพลังความร่วมมือของทุกฝ่าย จะนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากได้มีการกระจายอำนาจในการพิจารณา ตัดสินใจ และรับผิดชอบร่วมกันเป็นการสร้างกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารงานของภาคราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ดังวิสัยทัศน์นายกเทศมนตรีเทศบาลเชียงคาน “โปร่งใส ฉับไว ประทับใจในบริการ” โดยยึดประโยชน์ของพี่น้องประชาชนเป็นสำคัญ และคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก

ปัญหาของการวิจัย

ธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลเชียงคานเป็นอย่างไรและมีปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเชียงคาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาธรรมาภิบาลของการบริหารงานเทศบาลตำบลเชียงคาน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยฉบับนี้จะเป็นการศึกษาธรรมชาติของการบริหารงานเทศบาลตำบลเชียงคาน มาใช้ในการบริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเชียงคานให้เกิดผลดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

เนื่องจากการศึกษาเฉพาะกรณีเพื่อให้เข้าใจตรงกันในข้อความที่ต้องการใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงกำหนดนิยามศัพท์ไว้ดังนี้

หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายและการตราเทศบัญญัติต่างๆ ที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับใช้ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมจะยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามตามกฎหมายและข้อบังคับเหล่านั้น

หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่ สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลมีความซื่อสัตย์ ใจจริง ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัย

หลักความโปร่งใส หมายถึง เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจเพื่อร่วมกันพัฒนาเทศบาลร่วมกันในทุกๆ ด้าน

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ร่วมกัน ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนอย่างสูงสุด

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อส่วนรวม โดยบรรณรักษ์ให้คนในท้องถิ่นมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ รู้จักการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ประโยชน์คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูล ให้เทศบาลตำบลเชียงคานให้ประกอบพิจารณาหาแนวทางให้การบริหารจัดการที่ดีใช้ประกอบการพิจารณาบรรลุผลในทุกด้านและเป็นที่ยังพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน
2. เป็นแนวทางบริหารให้กับท้องถิ่นอื่นที่สนใจการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลได้นำไปพิจารณาประยุกต์ใช้ต่อไป
3. เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด หรือแม้แต่การตรวจสอบข้อบกพร่องจากการใช้หลักธรรมาภิบาลดังกล่าวและสามารถทราบถึงข้อแก้ไขการบริการตามหลักธรรมาภิบาล

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจากเอกสารตลอดจนแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยจัดทำเป็นกรอบทฤษฎีและแนวทางในการศึกษาซึ่งมีรายละเอียดต่างๆดังนี้

1. แนวความคิดและทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น
2. แนวความคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539) ได้สรุปแนวคิดคิดของนักวิชาการและนักปกครองที่เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า คำนิยามความหมายของการปกครองท้องถิ่น ได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้ ส่วนใหญ่มีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกัน จะต่างคือสำนวนและรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้

แดเนียล วิท (Daniel Wit) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชน ในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเป็นบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่น ก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน

วิลเลียม วี. ฮอลโลเวย์ (William V. Holloway. 1951 : 101-103) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

โจน เจ. คลาร์ก (John J. Clarke. 1957 : 87-89) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการ ปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด โดยเฉพาะ และหน่วยการปกครอง ดังกล่าวนี้นี้จัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

แฮร์ริส จี. มอนตาญู (Haris G. Montagu. 1984 : 574) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจาก การ

ควบคุมของหน่วย การบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ยังต้องอยู่ภายใต้ บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

ประธาน คงฤทธิศึกษากร นิยามว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผล สืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครอง ของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มี อำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

อุทัย หิรัญโต นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินการ บางอย่าง โดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุม ของรัฐหาได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น (อุทัย หิรัญโต. 2523 : 2)

วิลเลียม เอ. ร็อบสัน (William A. Robson) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์การที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ (William A. Robson. 1953 : 574)

จากนิยามต่าง ๆ ข้างต้นสามารถสรุปหลักการปกครองท้องถิ่นได้ในสาระสำคัญ ดังนี้ (ชูวงศ์ ฉายะบุตร : 2539)

1. การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยจัดเป็นกรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยาตามเหตุผลดังกล่าว

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ก็จะกลายเป็น รัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขต ที่แตกต่างกันออกไป ตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้น เป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครอง ท้องถิ่นระดับใด จึงจะเหมาะสม

1. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับ สุขาภิบาล เป็นต้น

1.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครอง ท้องถิ่นนั้น ๆ

2. เมืองครที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์การที่จำเป็นของท้องถิ่น จัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์การฝ่ายบริหารและองค์การฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครอง ท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานครคือกรุงเทพมหานครจะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 26) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศ จะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัด ภารกิจที่จะต้องบริการ ให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอ ที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของ รัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบานี้เป็น การแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2. เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นที่ ย่อมมีความแตกต่างกัน การรกรับการบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียว อาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชน ในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

3. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงมีความจำเป็น โดยให้อำนาจ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อ นำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาล ที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจาก รัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้ อย่าง รอบคอบ

4. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษากการปกครอง ระบบประชาธิปไตย แก่ประชาชน จากการที่การปกครองท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือก เข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของ รัฐในอันที่ จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นคือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมา ซึ่งความศรัทธา เลื่อมใสในระบบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด (ชูศักดิ์ เทียงตรง, 2518 : 6-7) โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝน ให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือก ผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการ ของท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่น จะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยมีความชำนาญในการใช้สิทธิ และหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมี ส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็น การปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน การปกครองตนเองคือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องพึงเสียง ประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึก ในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นของตน (อนันต์ อนันตกุล, 2521 : 6-7)

นอกจากนี้ การปกครองตนเองในรูปของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรือ การกระจาย อำนาจไปในระดับ ต่ำสุดคือ รากหญ้า (Grass roots) ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่ง ของการพัฒนาระบบ การเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย ความล้มเหลวของ ระบบประชาธิปไตยมีหลาย

องค์ประกอบ แต่องค์ประกอบสำคัญยิ่งยวดอันหนึ่ง ก็คือการขาดรากฐานในท้องถิ่น (ลิขิต ธีรเวคิน. 2525 : 3)

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระ ของรัฐบาล เนื่องจากความจำเป็นบางประการ ดังนี้ (ชูวงศ์ ฉายะบุตร. 2539 : 28-29)

3.1 ภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง

3.2 รัฐบาลมีอาจจะดำเนินการในการสนองความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหา และความต้องการ ที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาหรือจัดบริการโครงการในท้องถิ่นโดยรูปแบบที่เหมือนกัน ย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่า ผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด

3.3 กิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยส่วนรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่น ดำเนินการดังกล่าวเอง

ดังนั้น หากไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลจะต้องรับภาระดำเนินการทุกอย่าง และไม่ว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นทุกจุดหรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินการ เฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น หากได้จัดให้มีการปกครองท้องถิ่น เพื่อดำเนินการเองแล้ว ภาระของรัฐบาลก็จะผ่อนคลายไป รัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงแต่ควบคุม ดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการดำเนินงานยิ่งขึ้น

การแบ่งเบาภาระทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญ หรือกิจการใหญ่ ๆ ระดับชาติอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ความคับคั่งของภาระหน้าที่ต่าง ๆ ที่รวมอยู่ส่วนกลางจะลดน้อยลง ความคล่องตัวในการดำเนินงานของส่วนกลางจะมีมากขึ้น

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการ และปัญหาต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็น ผู้ที่รู้ถึงปัญหาและความต้องการ ของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานจึงจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องขออนุมัติ ไปยังส่วนเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารงานให้เสร็จสิ้นลง ภายในท้องถิ่นนั่นเอง ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้อะไรประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกฝนทักษะทางการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย ในประเทศไทย ผู้นำทางการเมืองที่มีชื่อเสียง เช่น นายทองหยด จิตตะวีระ, นายสุรินทร์ เทพกาญจนา เป็นต้น ล้วนแต่มีผลงานจากการเป็นนายกเทศมนตรี หรือผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน จนสามารถประสบความสำเร็จเป็นนักการเมืองที่มีชื่อเสียงในระดับชาติ (วิญญู อังคนารักษ์. 2518 : 98)

6. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบท แบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบท แบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบท ที่ผ่านมามีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชน ในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่สัมฤทธิ์ผลนั้น จะต้องมาจากการริเริ่มช่วยตนเอง ของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระ ในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง มิเช่นนั้นแล้ว การพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะ “หยิบยื่นยัดไส้ หรือกึ่งหยิบยื่นยัดไส้” เกิดความคาดหวัง ทุกปีจะมี “ลาภลอย” แทนที่จะเป็นผลดีต่อท้องถิ่นกลับสร้างลักษณะการพัฒนาแบบพึ่งพา ไม่ยอมช่วยตนเอง อันเป็นผลทางลบต่อการพัฒนาพื้นฐานระบอบประชาธิปไตย (ลิขิต ธีรเวคิน. 2528 : 3-4) ดังนั้นการกระจายอำนาจ จึงจะทำให้เกิดลักษณะการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นหลักสำคัญ ของการพัฒนาชนบทอย่างยิ่ง

การกระจายอำนาจมีข้อพิงระวังและได้กลายเป็นจุดวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งมีอยู่หลายประการดังได้กล่าวไว้แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง ของขอบเขต การกระจายอำนาจและการคำนึงถึงระดับความรู้ความสามารถของประชาชน ซึ่งเป็นปัญหาที่ถกเถียงกันอย่างมาก และมีมานานตั้งแต่สมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 กล่าวคือ ได้มีการถกเถียงถึงความพร้อมของประชาชนต่อการปกครองตนเอง มาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน แต่จากความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นนั้น หากจะมองรวม เป็นจุดใหญ่ ๆ แล้ว สามารถแบ่งออกได้เป็นสองด้านคือ ด้านการเมืองการปกครอง และการบริหาร กล่าวคือ ในด้านการเมืองการปกครองนั้น เป็นการปูพื้นฐานของการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย และการเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้น เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นได้หาทางตอบ สนองแก้ปัญหา ด้วยตนเอง ด้วยกลไกทางการบริหารต่าง ๆ ทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการจัดการ ฯลฯ

แนวคิดและทฤษฎีการบริหารการจัดการของเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล

1. ความหมายของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล หมายถึง การมีส่วนร่วม คือ ความโปร่งใสตรวจสอบได้และการมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเพื่อให้หลักประกันว่าการดำเนินนโยบายทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจวางอยู่บนฉันทานุมัติ อย่างกว้างขวางของสังคม และให้ความมั่นใจว่าเสียงคนยากจนและคนด้อยโอกาสจะเป็นที่รับฟังในกระบวนการกำหนดและดำเนินนโยบายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากร (ไชยวัฒน์ คำชู. 2545: 42-43)

Good Governance น่าจะเป็นการปรับศัพท์ทางเศรษฐกิจ คือ Economic Governance มาเป็นศัพท์ทางรัฐศาสตร์จึงถือได้ว่าเป็นศัพท์ใหม่และมีความหมายหลายประการ แต่ถ้ามองกันอย่างลึก ๆ แล้วก็น่าจะหมายถึง กระบวนการปกครองบริหารที่อาศัยปรัชญาหลักการที่ถูกต้อง เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาของสังคมและนำมาซึ่งความเจริญในด้านต่าง ๆ ตัวอย่างของหลักการของธรรมาภิบาลในสมัยโบราณ เช่น หลักทศพิธราชธรรม (ลิขิตธีรเวคิน. 2541: 6)

ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance ในความหมายแบบสากลนี้ มีความหมายถึง รวมถึงระบบโครงสร้างและกระบวนการต่าง ๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศเพื่อที่ภาคต่าง ๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. 2542:18)

ธรรมาภิบาลภาคเอกชน หมายถึง ความรับผิดชอบต่อและหน้าที่ที่กรรมการและผู้บริหาร บริษัทฯ ควรมีต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับบริษัท (stakeholders) ซึ่งอาจหมายถึงผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ พนักงาน ลูกค้านักค้า ตลอดจนประชาชนทั่วไป คณะกรรมการ (board) มีหน้าที่ตรวจสอบ (monitor) การบริหารงานของผู้บริหาร (management) ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของบริษัทและตรวจตราความถูกต้องของการตรวจสอบบัญชีภายใน (internal auditing) ผู้บริหารมีหน้าที่ในการบริหารธุรกิจเพื่อสร้างผลกำไรให้แก่ผู้ถือหุ้นมากที่สุด ทั้งกรรมการและผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมที่จะชดใช้หนี้ให้แก่เจ้าหนี้จนครบถ้วนตามกำหนดเวลา นอกจากนี้แล้วยังมีความรับผิดชอบต่อพนักงานให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ลูกค้านำให้ได้รับสินค้าที่มีคุณภาพหรือบริการที่ดี ตลอดจนประชาชนให้ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีอีกด้วย (การสัมมนาวิชาการประจำปี 2541 “ธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” 11-13 ธันวาคม 2541 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ฮิลล์ จังหวัดชลบุรี. 2541:1)

Good Governance เป็นคำที่ธนาคารโลกได้นำมาใช้เมื่อประมาณปลาย ค.ศ. 1980 โดยได้ให้ความหมาย Good Governance ว่า ลักษณะและวิถีทางของการใช้อำนาจรัฐได้ถูกใช้ในการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนา (ประสิทธิ์ ดำรงชัย. 2542: 3)

2. การบริหารเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล

เทศบาลตำบลเป็นองค์กรหนึ่งที่ได้บริหารงานโดยการกำหนดกลไกอำนาจของภาครัฐในการบริหารจัดการทรัพยากร ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน และกลุ่มคนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุก ๆ ด้าน อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติ ซึ่งเทศบาลโดยการบริหารงานของราชการการเมืองกับข้าราชการทุกคนในสังคมได้ทำหน้าที่เป็นแกนนำในการผลักดันแนวคิดและสร้างการยอมรับร่วมกันในทุกระดับด้วยแนวคิดที่ว่า การบริหารงานที่ดีของรัฐเป็นรากฐานที่ดีของการพัฒนาคนให้ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยสามารถพิสูจน์ได้จากตัวชี้วัดหลายประการที่เทศบาลได้ให้บริการแก่ประชาชน สังคมและองค์กรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ความสำเร็จในการบริหารงานที่ดีมีศักยภาพประชาชนได้รับผลประโยชน์อย่างคุ้มค่าเป็นพลังขับเคลื่อนที่ดีและเป็นเครื่องยืนยันว่าการบริหารที่ดีมีประสิทธิภาพสูงสามารถพัฒนาคน ชุมชน และสังคมในเขตเทศบาลตำบลได้อย่างต่อเนื่องตลอดมา โดยอาศัยการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาล 6 หลัก ดังนี้

- 1.1 หลักนิติธรรม
- 1.2 หลักคุณธรรม
- 1.3 หลักการมีส่วนร่วม
- 1.4 หลักความโปร่งใส
- 1.5 หลักความรับผิดชอบ
- 1.6 หลักความคุ้มค่า

2.1 หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำนาจอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

ในระดับภาครัฐ หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ใช้ในการบริหารงานร่วมกันภายในภาครัฐ

ในระดับองค์กร หมายถึง กฎกติกา ที่ใช้ในการบริหารงานภายในรวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร

2.2 หลักคุณธรรม หมายถึง เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนา

ตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ชยัน อุดหนุน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพ สุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

ในระดับภาครัฐ ผู้แทนประชาชนที่เข้าไปทำหน้าที่บริการราชการเข้าสู่หน้าที่ด้วยความชอบธรรม ทั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำและจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเคร่งครัด

ในระดับองค์กร เจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและปฏิบัติตามข้อบังคับ

2.3 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอแนะความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความเห็นการไต่สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ

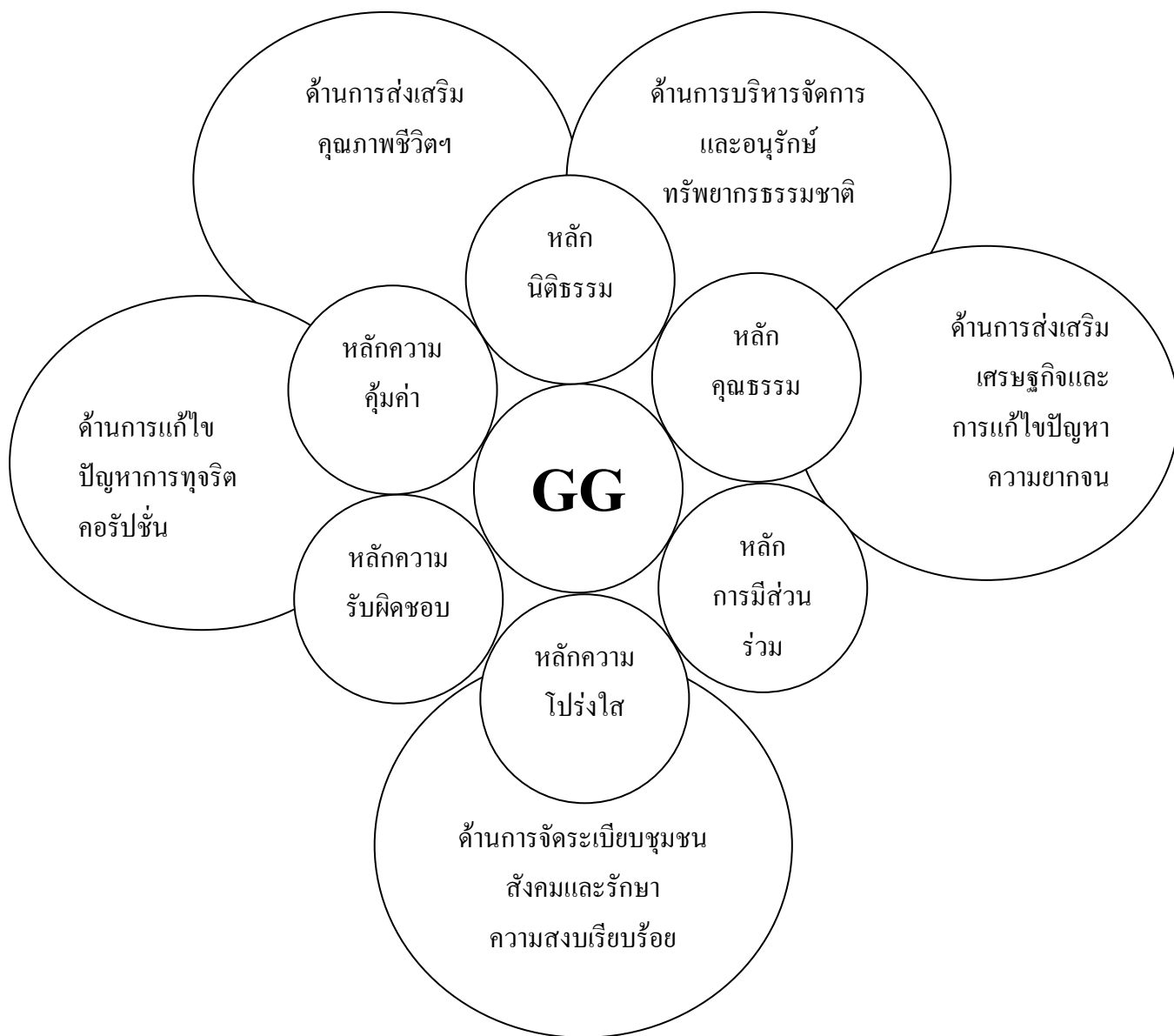
2.4 หลักความโปร่งใส หมายถึง เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการทำให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

2.5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและการกระทำความผิดหรือรื้อนในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเองเทศบาลตำบลมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อชุมชนสังคมมีความมุ่งมั่นหวังและตั้งมั่นยึดถือในนโยบายที่ได้แถลงไว้กับประชาชนว่าในการบริหารงานของเทศบาล และในการบริหารงานของเทศบาล เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนอย่างสูงสุด

2.6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีชาติ รู้จักการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ในระดับองค์กร ผู้บริหารต้องทบทวนงานในความรับผิดชอบทั้งหมด เพื่อพิจารณาถ่ายโอนงานที่ภาคธุรกิจเอกชน หรือภาคประชาชนทำได้มีประสิทธิภาพสูงกว่าออกไปเลือกนำเทคโนโลยีมาใช้และพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เทศบาลเป็นองค์กรอิสระ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น สมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันที่มุ่งมั่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มุ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองและการบริหารงานจัดการและพัฒนาความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีมาตรฐานการครองชีพที่ดี เทียบเท่าสังคมเมือง ให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถคิดริเริ่ม และดำเนินการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นฐานของการพัฒนาระบบประชาธิปไตย เป็นรากฐานที่สำคัญของการใช้สิทธิและเสรีภาพในการปกครองตนเองและเป็นกลไกสำคัญที่นำมาซึ่งการพัฒนาความเจริญก้าวหน้า และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะเทศบาลอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด การพัฒนาในทุก ๆ ด้าน และการทำงานอย่างมีคุณธรรมโปร่งใส มีส่วนร่วม สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากที่สุดและเกิดประโยชน์สูงสุดทำให้เกิดผลคุ้มค่ามากที่สุดจำเป็นต้องบริหารจัดการให้เกิดการกระจายไปทุกชุมชนทุกหมู่บ้าน จึงจะเข้าถึงหลักความคุ้มค่า ในปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยอื่น ๆ ที่อำนวยความสะดวกสบายในการดำรงชีพชีวิตประจำวันใน ยุคโลกาภิวัตน์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพประกอบ1 โครงสร้างการบริหารการจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยของ นางสุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารการจัดการของเทศบาลตำบลบ้านฉางตามหลักธรรมาภิบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษากระบวนการในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารของเทศบาลตำบลบ้านฉาง ผลการศึกษาพบว่า ในการบริหารการจัดการของเทศบาลตำบลบ้านฉางตามหลักธรรมาภิบาล เทศบาลตำบลบ้านฉางได้จัดทำโครงการตามนโยบายและเทศบัญญัติในด้านต่าง ๆ และรับฟัง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนเพื่อหาจุดยืนและแนวทางร่วมกัน พบว่ายังประสบปัญหาในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานการทำงานในเทศบาลยังไม่เป็นระบบ โดยพนักงานส่วนหนึ่งยังคงยึดติดกับระบบงานแบบเก่า ไม่ยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ทางด้านกระบวนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารเทศบาลตำบลบ้านฉาง พบว่าเทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาคและกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงไม่มีการเลือกปฏิบัติและได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาและในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง กระบวนการต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่ามีปัญหาในเรื่องของคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ของชุมชน แต่เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง ดังนั้นจึงเสนอให้ผู้บริหารของเทศบาลเร่งปรับโครงสร้างและระบบงานต่าง ๆ ให้ สอดคล้องกับการบริหารการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในด้านนิติธรรมที่ว่า การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อบังคับ เหล่านั้นโดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำนาจอใจหรืออำนาจของตัวบุคคลและนักฎระเบียบการบริหารงานของเทศบาล มาบังคับใช้ให้เป็นมาตรฐานเพื่อเป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน

ในงานวิจัยของ นายสุวรรณ ทองคำ (2543) เรื่อง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี ได้ทำการศึกษาโดย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนัก และปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรีในฐานะหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด ได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว มีการจัดประชุมอบรมข้าราชการพลเรือนในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียน

บางส่วนเมื่อเดือนกันยายน 2543 นอกจากนี้ยังได้จัดทำเอกสารการพัฒนางานเพื่อสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเผยแพร่ให้โรงเรียนและหน่วยงานในสังกัดมีความรู้ความเข้าใจเพื่อนำไปปฏิบัติและเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในระบบงานทุกแห่ง (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี. 2543 : 7) พร้อมทั้งให้ความสำคัญ ติดตามและศึกษาผลการดำเนินงานโดยได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรีตามระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี. 2544 : 44) ส่วนสภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน จากการติดตามการดำเนินงานมาโดยตลอด ทั้งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรีและโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดใกล้เคียง ยังไม่พบว่า มีการศึกษาวิจัยผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนไว้แต่อย่างใด โดยเฉพาะด้านการบริหาร ดังนั้นจึงยังไม่มีข้อมูลที่จะทำให้ทราบว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นข้อมูลในการพิจารณาหาทางเสริมสร้างการปฏิบัติบริหารงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลในระบบงานของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นอันจะทำให้เกิดระบบบริหารจัดการที่ดีต่อไป

ในงานวิจัยของ สถาบันพระปกเกล้า (2545) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี ซึ่งเป็นโครงการศึกษาวิจัยที่ได้ดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งภายใต้กรอบแนวคิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีในเรื่องธรรมาภิบาลซึ่งประกอบไปด้วยหลัก 6 ประการ คือ นิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส มีส่วนร่วม สำนึกรับผิดชอบ และความคุ้มค่า

ในงานวิจัยของ รหัส แสงส่อง (2547) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และเปรียบเทียบ เพศ อายุ สถานะสมรส ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ของกรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลกับกระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า 1. กรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี และมีกระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลดีมาก โดยมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด รองลงมา คือกระบวนการบริหารงานการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความคุ้มค่า สำหรับค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือ กระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความรับผิดชอบต่อ 2. กรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกันมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3. กรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มีตำแหน่งของกรรมการบริหารและสมาชิก จำนวนครั้งที่เข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และระดับชั้นของกรรมการบริหารและกระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในงานวิจัยของ นางสาวเบญจวรรณ วันดีศรี (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเป็นธรรมาภิบาลและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด อันได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด 186 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละค่าอันดับ ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคแอสควร์ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัย พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด มีธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบต่อ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง ส่วนด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาลระดับต่ำ สำหรับปัจจัยต่างๆซึ่งได้แก่ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล

ในงานวิจัยของ สุเทพ คุณกิตติ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกระบวนการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้ กระบวนการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครขอนแก่น ประกอบด้วยหลักที่สำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรมและหลักคุณธรรม ได้ออกเทศบัญญัติจำนวนหลายเรื่องโดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคและความยุติธรรม แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ด้าน

สุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ด้านพัฒนาบุคลากร ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และด้านการให้บริการแก่ประชาชน หลักการมีส่วนร่วม ได้นำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานตามภารกิจของเทศบาลภายใต้แนวคิด ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ หลักความรับผิดชอบ ได้จัดตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์โดยประชาชน มีระบบการติดตามตรวจสอบผลการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและแจ้งผลไปยังผู้ร้องเรียนโดยตรง หลักความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลได้ด้วยกันหลายช่องทาง ได้แก่การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต การประชาสัมพันธ์ข่าวสารทั้งทางโทรทัศน์ สถานีวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร และการติดตามการดำเนินงานโครงการต่างๆ ของเทศบาล และหลักความคุ้มค่าหรือหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้สร้างจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่ของเทศบาลเพื่อการประหยัดใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและให้บริการอย่างรวดเร็ว เสมอภาค และเป็นธรรมใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดการใช้จ่ายงบประมาณ มีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการทำงาน ใช้ระบบการรายงาน การติดตามผลและเทคนิควิธีการบริหารงานแบบใหม่

ในงานวิจัยของ เฉลิมชัย สมท่า (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 บทคัดย่อ การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1 จำนวน 346 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ “มาก” เรียงตามลำดับ คือหลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส

ในงานวิจัยของ นายนพดล สุรนันท์ครินทร์ ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาถึงทัศนะของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามปัจจัยด้านบุคคล ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบลตามปัจจัยด้านบุคคล ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบลและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล

3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดองค์การบริหารส่วนตำบลกับความรู้ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบลและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล 4) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล

ในงานวิจัยของ นายสุรัชย์ นาทองไชย (2548) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารของคณะเทศมนตรีตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ (บทคัดย่อ) เทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มีการจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาล เป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงขนาดของเทศบาลเป็นเทศบาลขนาดเล็ก ตามประกาศสำนักงาน ก.ท. ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2545 แนวทางในการบริหารงานไปตามรูปแบบของคณะเทศมนตรี ซึ่งนำหลักของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมีหลักที่สำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาใช้ในการบริหารงาน ในการศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคคลากรต่อสภาพการบริหารของคณะเทศมนตรี ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อศึกษาเสนอแนะในการบริหารงานของคณะเทศมนตรีตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

กรอบความคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่ใช้ในการศึกษาการวิเคราะห์ธรรมาภิบาล ทำให้ได้กรอบแนวคิดเบื้องต้นในการกำหนดแนวทางการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของการบริหารงานเทศบาล กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบความคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ด้านความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักธรรมาภิบาล 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า ผู้ศึกษาจะดำเนินการศึกษาหลักธรรมาภิบาลดังกล่าว มีวัตถุประสงค์ของหลักธรรมาภิบาลที่ชัดเจนหรือไม่ รวมไปถึงการพิจารณาว่าการนำหลักธรรมาภิบาลได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของท่านหรือไม่อย่างไร

2. ด้านทรัพยากรและสมรรถนะหน่วยงานในการดำเนินการให้บรรลุตามหลักธรรมาภิบาล เทศบาลมีความพร้อมทางด้านโครงสร้าง ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลหรือไม่ ศึกษาว่าเทศบาลมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารจัดการเทศบาลได้จัดเตรียม

ทรัพยากรสู่หน่วยงานปฏิบัติได้เหมาะสมหรือไม่ มีส่วนใดที่ควรปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อให้การบริหารจัดการเทศบาลบรรลุผลดียิ่งขึ้น

3. ด้านการสื่อสารภายในองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรม ผู้ศึกษาจะดำเนินการศึกษาตัวผู้นำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติมีความรู้ ความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของธรรมาภิบาลหรือไม่อย่างไร และศึกษาลักษณะการทำงานของเทศบาลของท่านเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการเพื่อให้การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารจัดการเทศบาลประสบผลสำเร็จ หรือไม่ ถ้ามีดำเนินการอย่างไรและมีความสอดคล้องเพียงใด

4. ด้านการสื่อสารมวลชนเพื่อพัฒนาความเข้าใจปัญหาของหลักธรรมาภิบาล ผู้ศึกษาจะดำเนินการศึกษาถึง เรื่องการประชาสัมพันธ์หลักธรรมาภิบาลให้ท้องถิ่น หรือชุมชนได้ทราบหรือไม่ถ้าดำเนินการดำเนินการด้วยวิธีใด

5. ด้านทัศนคติของผู้นำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ผู้ศึกษาจะดำเนินการศึกษาเจตคติที่ผู้ปฏิบัติมีต่อหลักธรรมาภิบาลมีความรู้สึก ในลักษณะใด การดำเนินการด้านหลักธรรมาภิบาลและกระบวนการทำงาน มีสิ่งใดที่ผู้ปฏิบัติไม่เห็นด้วย อย่างไร

6. ด้านการสนับสนุนสาธารณะ ผู้ศึกษาจะดำเนินการศึกษาถึงหลักธรรมาภิบาลได้รับการสนับสนุนจากภาคสาธารณะ หรือไม่ ถ้าได้รับการช่วยเหลือได้รับการช่วยเหลือในรูปแบบใดจากประชาชน ชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล ศึกษากรณี เทศบาลตำบล เชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยแบ่งรายละเอียดเนื้อหาสำคัญของระเบียบวิจัยเป็นหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารในเทศบาลเชียงคาน พนักงานเทศบาล ผู้นำชุมชนในเทศบาลตำบลเชียงคาน และผู้เกี่ยวข้อง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) จากประชากรกลุ่มนี้เพื่อนำมารวบรวมข้อมูล 12 คน และใช้การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (in-depth interview) ตัวต่อตัว การสุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ศึกษา ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้บริหารเทศบาล 3 คน พนักงานเทศบาล 4 คน และผู้นำชุมชน 5 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร ได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลด้านวิชาการจากแหล่งข้อมูลทั้งที่เป็นตัวบุคคลและสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น เอกสาร วารสารหนังสือที่เกี่ยวกับการบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล ตลอดจนถึงผลการดำเนินงานในการบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้ศึกษาได้เตรียมความพร้อมในการเข้าไปสัมภาษณ์ผู้บริหาร พนักงาน ผู้นำชุมชน โดยการสัมภาษณ์แล้วบันทึกเทป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ได้แก่

1. แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก เป็นเครื่องมือที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองโดยการศึกษาประเด็นคำถามจากวัตถุประสงค์ของการศึกษา และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของคำถาม สามารถปรับได้ตามลักษณะของผู้ถูกสัมภาษณ์โดยอาศัยหลักการตั้งแนวคำถามที่มีข้อความเข้าใจง่าย คำถามปลายเปิด ไม่มีคำถามนำ โดยแนวคำถามนี้ได้รับข้อเสนอแนะแก้ไขจากอาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย

2. สมุดงานและแฟ้มข้อมูล เพื่อจดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ทุกๆคำถาม อย่างละเอียด ในการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะมีการนัดหมายล่วงหน้าก่อนว่าผู้ถูกสัมภาษณ์ว่างช่วงใดบ้างและจะให้สัมภาษณ์ที่ทำงานหรือที่บ้านพักอาศัย

4. การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้นำเอาข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าวิจัยมาจัดทำให้เป็นระบบหาความหมาย องค์ประกอบ เชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการศึกษา รูปแบบในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นมีหลายแบบ เมื่อผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์เชิงลึกนำมาถอดเทปแล้ว ต้องนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์แต่ละรายมาเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ เพื่อหาข้อสรุปร่วมกันนั้น มีได้หลายแบบ โดยเชื่อมโยงกับการศึกษาเอกสารการวิเคราะห์ได้แก่

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (induction analytic)
2. การวิเคราะห์โดยการจำแนกประเภทข้อมูล (typological analysis)
3. การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (comparative analysis)
4. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความข้อมูล (interpretative analysis)

บทที่ 4

การนำเสนอผลการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์การวิเคราะห์ธรรมชาติของการบริหารงานเทศบาลตำบลเชียงคานมาใช้ในการบริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเชียงคานให้เกิดผลดี ผู้ศึกษา มีความประสงค์จะนำเสนอ ข้อมูลและแนวทางการดำเนินงานของเทศบาลตำบลเชียงคาน ซึ่งดำเนินการดังกล่าวมีทั้งส่วนที่เทศบาลจะต้องจัดทำหรือจัดให้มีเพราะกฎหมายกำหนดไว้ และจัดทำหรือจัดให้มีนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้เทศบาลนั้นมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ผลการศึกษามาวิธีการดำเนินการวิจัย ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์จะแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ธรรมาภิบาลต่อการบริหารงานงานเทศบาลในการพัฒนาองค์กร
2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของเทศบาล

1. ผลการวิเคราะห์ธรรมาภิบาลต่อการบริหารงานของเทศบาลในการพัฒนาองค์กร

เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ประกอบด้วยแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ 2549 ในด้านการพัฒนาองค์กร ข้อมูลในส่วนนี้ จะแยกการนำเสนอออกเป็น 4 ด้านดังต่อไปนี้

- 1.1 ด้านสาธารณูปโภค
- 1.2 ด้านการศึกษา
- 1.3 ด้านศาสนา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี
- 1.4 ด้านสังคม

ผู้วิจัยขอนำเสนอการวิเคราะห์ธรรมาภิบาลในโครงการต่างๆที่ทางเทศบาลตำบลเชียงคานได้จัดทำขึ้นเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น 4 ด้านดังต่อไปนี้ 1) ด้านสาธารณูปโภค 2) ด้านการศึกษาและเทคโนโลยี 3) ด้านสังคม 4) ด้านศาสนา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ทางเทศบาลตำบลเชียงคานได้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นจำนวนเงิน 5,685,300 บาท จำนวนโครงการ 61 โครงการ

ตาราง 1 แผนการด้านการพัฒนาเทศบาลตำบลเชียงคาน

ด้านการพัฒนาองค์กร	จำนวนโครงการที่ดำเนินการ	จำนวนงบประมาณ	ร้อยละของงบประมาณ
1. ด้านสาธารณูปโภค	12 โครงการ	3,081,300	54.18
2. ด้านการศึกษา	5 โครงการ	191,000	3.31
3. ด้านศาสนา วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี	16 โครงการ	655,000	11.46
4. ด้านสังคม	28 โครงการ	1,758,000	30.7
รวม 4 ด้าน	61 โครงการ	5,685,300	100%

จากตาราง 1 จะเห็นได้ว่า เทศบาลตำบลเชียงคานแบ่ง ด้านการพัฒนาองค์กรออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านด้านสาธารณูปโภค โครงการที่ดำเนินการด้านสาธารณูปโภค 12 โครงการ งบประมาณในการดำเนินโครงการ 3,081,300 บาท คิดเป็น 54.18 % ของงบประมาณทั้งหมดในแผนดำเนินการพัฒนาองค์กร งบประมาณด้านสาธารณูปโภคมากเป็นอันดับที่ 1 จากทั้งหมด 4 ด้าน

2. ด้านการศึกษา โครงการที่ดำเนินการด้านการศึกษา 5 โครงการ งบประมาณในการดำเนินโครงการ 191,000 บาท คิดเป็น 3.31 % ของงบประมาณทั้งหมดในแผนดำเนินการพัฒนาองค์กร งบประมาณด้านศึกษาค่อนข้างน้อยเป็นอันดับที่ 4 จากทั้งหมด 4 ด้าน

3. ด้านศาสนา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี โครงการที่ดำเนินการด้าน ด้านศาสนา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี 16 โครงการ งบประมาณในการดำเนินโครงการโครงการ 655,000 บาท คิดเป็น 11.46 % ของงบประมาณทั้งหมดในแผนดำเนินการพัฒนาองค์กร งบประมาณด้านศาสนา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นอันดับ 3 จากทั้งหมด 4 ด้าน

4. ด้านสังคม โครงการที่ดำเนินการด้านสังคม 28 โครงการ งบประมาณในการดำเนินการ 1,758,000 บาท คิดเป็น 30.7 % ของงบประมาณทั้งหมดในแผนดำเนินการพัฒนาองค์กร งบประมาณด้านสังคม ค่อนข้างมากเป็นอันดับ 2 จาก 4 จากทั้งหมด 4 ด้าน

1.1 ด้านสาธารณูปโภค

ตาราง 2 ด้านสาธารณูปโภคเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

จำนวนโครงการที่ ดำเนินการ	หลักธรรมาภิบาล						จำนวน งบประมาณ	คิดเป็น ร้อยละ
	นิติธรรม	คุณธรรม	โปร่งใส	มีส่วนร่วม	รับผิดชอบ	คุ้มค่า		
1.โครงการ ก่อสร้างวางระบาย น้ำ คสล.และลาน คอนกรีตเสริม เหล็ก เอนกประสงค์						/	671,000	11.80
2. โครงการ ก่อสร้างปูผิว จราจรแอสฟัลท์ติ กคอนกรีตถนนศรี เชียงใหม่ ซอย 28						/	345,000	6.06
3. โครงการ ก่อสร้างปูผิว จราจรแอสฟัลท์ติ กคอนกรีตถนนศรี เชียงใหม่ ซอย 27						/	562,000	5.57
4. โครงการ ก่อสร้างถนน คอนกรีตเสริม เหล็ก ถนนชายโขง ซอย 2/1						/	51,400	0.90
5. โครงการ ก่อสร้างปูผิว จราจรแอสฟัลท์ติ กคอนกรีตถนนศรี เชียงใหม่ ซอย 17 (บน)						/	562,000	9.88
6. โครงการ ก่อสร้างปูผิว จราจรแอสฟัลท์ติ กคอนกรีตถนนศรี เชียงใหม่ ซอย 14 (บน)						/	354,000	6.22

ตาราง 2(ต่อ)

จำนวนโครงการที่ ดำเนินการ	หลักธรรมาภิบาล						จำนวน งบประมาณ	คิดเป็น ร้อยละ
	นิติธรรม	คุณธรรม	โปร่งใส	มีส่วนร่วม	รับผิดชอบ	คุ้มค่า		
7. โครงการ ก่อสร้างถนน คอนกรีตเสริม เหล็ก ถนนชายโขง ซอย 2 (ล่าง)						/	87,800	1.54
8. โครงการ ก่อสร้างถนน คอนกรีตเสริม เหล็ก ถนนชายโขง แยกซอย 0/1						/	167,000	2.93
9. โครงการ ก่อสร้างถนน คอนกรีตเสริม เหล็ก ถนนชายโขง หน้าวัดศรีคุณ เมือง						/	167,000	1.57
10.โครงการลอก ท่อระบายน้ำใน เขตเทศบาล						/	25,000	0.43
11. โครงการ ก่อสร้างถนน คอนกรีตเสริม เหล็ก ถนนชายโขง แยกของ 12 เชื่อม ซอย 14						/	136,700	2.40
12. โครงการ ก่อสร้างถนน คอนกรีตเสริม เหล็ก ถนนชายโขง ซอย 17 เชื่อมซอย 15						/	278,000	4.88
12 โครงการ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	54.18	3,081,300	54.18

จากตาราง 2 ด้านสาธารณูปโภคกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานพบว่าด้านสาธารณูปโภค โครงการที่ดำเนินการด้านสาธารณูปโภค 12 โครงการ งบประมาณในการดำเนินโครงการ 3,081,300 บาท คิดเป็น 54.18 % ของงบประมาณทั้งหมดในแผนดำเนินการพัฒนาองค์กร งบประมาณ งบประมาณด้านสาธารณูปโภคมากเป็นอันดับที่ 1 จากทั้งหมด 4 ด้าน จำนวนโครงการด้านสาธารณูปโภค 12 โครงการจากการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักธรรมาภิบาล ของหลักความคุ้มค่า

1.2 ด้านการศึกษา

ตาราง 3 ด้านการศึกษาเกี่ยวหลักธรรมาภิบาล

จำนวนโครงการที่ดำเนินการ	หลักธรรมาภิบาล						จำนวนงบประมาณ	คิดเป็นร้อยละ
	นิติธรรม	คุณธรรม	โปร่งใส	มีส่วนร่วม	รับผิดชอบต่อ	คุ้มค่า		
1.โครงการจ้างงานแก่เด็กนักเรียน						/	66,000	1.16
2.โครงการจัดแข่งขันกีฬาแก่นักเรียนระดับก่อนวัยเรียน/อนุบาล						/	15,000	0.26
3.โครงการมอบทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่เรียนดียากจน						/	30,000	0.52
4.โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ความเป็นเลิศทางวิชาการแก่เด็กนักเรียนเยาวชน						/	50,000	0.85
5.โครงการปรับปรุงห้องสื่อการเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน						/	30,000	0.52
5 โครงการ	1.68	0.00	0.00	0.00	0.00	8.19	191,000	3.31

จากตาราง 3 ด้านการศึกษา โครงการที่ดำเนินการด้านการศึกษา 5 โครงการ งบประมาณในการดำเนินโครงการ 191,000 บาท คิดเป็น 3.31 % ของงบประมาณทั้งหมดในแผนดำเนินการพัฒนา

องค์กร งบประมาณด้านการศึกษาค่อนข้างน้อยเป็นอันดับที่ 4 จากทั้งหมด 4 ด้านจำนวนโครงการ ด้านสาธารณูปโภค 5 โครงการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักธรรมาภิบาล เข้าตามหลักนิติธรรม 2 โครงการ ได้แก่ 1)โครงการจ้างงานแก่เด็กนักเรียน 2)โครงการมอบทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่เรียน ดียากจน หลักความคุ้มค่า 3 โครงการ ได้แก่ 1)โครงการจัดแข่งขันกีฬานักเรียนระดับก่อนวัยเรียน/อนุบาล 2)โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ความเป็นเลิศทางวิชาการแก่เด็กนักเรียนเยาวชน3)โครงการปรับปรุงห้องสื่อการเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน

1.3 ด้านศาสนา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

ตาราง 4 ด้านศาสนา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีเกี่ยวหลักธรรมาภิบาล

จำนวนโครงการที่ ดำเนินการ	หลักธรรมาภิบาล						จำนวน งบประมาณ	คิดเป็น ร้อยละ
	นิติธรรม	คุณธรรม	โปร่งใส	ส่วนร่วม	รับผิดชอบ	คุ้มค่า		
1. โครงการจัดงาน ประเพณีออก พรรษา		/					100,00	1.75
2.โครงการเข้าวัด ฟังเทศน์ในวันพระ		/					15,000	0.26
3.โครงการ ประเพณีทอดกฐิน		/					70,000	1.23
4.โครงการจัดงาน ประเพณีลอย กระทง		/					60,000	1.06
5.โครงการจัดงาน วันพ่อแห่งชาติ		/					30,000	0.52
6.โครงการจัดงาน ประเพณีวันขึ้นปี ใหม่		/					20,000	0.35
7.โครงการจัดงาน เนื่องในวันเด็ก แห่งชาติ		/					50,000	0.87
8.โครงการจัดงาน วันสตรีสากล		/					15,000	0.26
9.โครงการจัดงาน ประเพณีสงกรานต์		/					100,000	1.75

ตาราง 4(ต่อ)

จำนวนโครงการที่ ดำเนินการ	หลักธรรมาภิบาล						จำนวน งบประมาณ	คิดเป็น ร้อยละ
	นิติธรรม	คุณธรรม	โปร่งใส	มีส่วนร่วม	รับผิดชอบ	คุ้มค่า		
10.โครงการบวช สามเณรฤดูร้อน		/					15,000	0.26
11.โครงการ ส่งเสริมสภา วัฒนธรรม เทศบาลตำบล เที่ยงคาน		/					20,000	0.35
12.โครงการจัด งานเดินวิ่งวันวิ สาขบูชา		/					30,000	0.52
13.โครงการจัด งานประเพณีแห่ เทียนเข้าพรรษา		/					60,000	1.06
14.โครงการจัด งานวันแม่แห่งชาติ		/					20,000	0.35
15.โครงการจัด งานวันเยาวชน แห่งชาติ		/					20,000	0.35
16.โครงการ ส่งเสริมจริยธรรม แก่เด็กเยาวชน		/					30,000	0.52
16 โครงการ	0.00	11.46	0.00	0.00	0.00	0.00	655,000	11.46

จากตาราง 4 ด้านศาสนา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีเกี่ยวหลักธรรมาภิบาล โครงการที่ดำเนินการด้าน ด้านศาสนา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี 16 โครงการ งบประมาณในการดำเนินการโครงการ 655,000 บาท คิดเป็น 11.46 % ของงบประมาณทั้งหมดใน แผนดำเนินการพัฒนาองค์กร งบประมาณที่ตกด้านศาสนา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นอันดับ 3 จากทั้งหมด 4 ด้าน จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักธรรมาภิบาล จำนวนโครงการที่

ดำเนินการด้าน ด้านศาสนา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี 16 โครงการ เข้าหลักสูตรมาภิบาล
ด้านคุณธรรม ทั้ง 16 โครงการ

1.4 ด้านสังคม

ตาราง 5 สังคมเกี่ยวหลักสูตรมาภิบาล

จำนวนโครงการที่ ดำเนินการ	หลักสูตรมาภิบาล						จำนวน งบประมาณ	คิดเป็น ร้อยละ
	นิติธรรม	คุณธรรม	โปร่งใส	มีส่วนร่วม	รับผิดชอบ	คุ้มค่า		
1.โครงการจัดงาน วันเทศบาล				/			20,000	0.35
2.โครงการฝึกอบรม อาสาสมัคร ป้องกันภัยพล เรือน (อปพร.)						/	70,000	1.23
3.โครงการ ฝึกอบรมเพิ่ม ประสิทธิภาพและ ศึกษาดูงาน						/	150,000	2.64
4.โครงการ ประชาสัมพันธ์ ต่อต้านยาเสพติด และจัดระเบียบ สังคม					/		20,000	0.35
5.โครงการ เทศบาลพบ ประชาชน				/			20,000	0.35
6.โครงการอบรม จรรยา		/					20,000	0.35
7.โครงการแข่งขัน กีฬาฟุตบอลเสียง คานคัพต้านยา เสพติด					/		150,000	2.64
8.โครงการรณรงค์ ป้องกันแก้ไข ปัญหายาเสพติด ในโรงเรียน					/		30,000	0.52

ตาราง 5(ต่อ)

จำนวนโครงการที่ ดำเนินการ	หลักธรรมาภิบาล						จำนวน งบประมาณ	คิดเป็น ร้อยละ
	นิติธรรม	คุณธรรม	โปร่งใส	มีส่วนร่วม	รับผิดชอบ	คุ้มค่า		
9.โครงการเยาวชน สัมพันธ์อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						/	50,000	0.85
10.โครงการจัด สวัสดิการทาง สังคมชุมชน					/		200,000	3.51
11.โครงการ ปรับปรุงซ่อมแซม สนามกีฬา เทศบาล						/	50,000	0.85
12.โครงการ ส่งเสริมอาชีพ ชุมชน		/					150,000	2.64
13.โครงการ เลือกตั้ง คณะกรรมการ ชุมชน				/			15,000	0.26
14.โครงการฝึกอบรม คณะกรรมการ ชุมชนและศึกษาดู งาน						/	50,000	0.85
15.โครงการจัดทำ วีดิทัศน์ข้อมูล ชุมชน		/					20,000	0.35
16.โครงการ ส่งเสริมบำรุงรักษา บูรณะศิลปะ โบราณสถาน ฌาปนกิจสถาน						/	100,000	1.75
17.โครงการ จัดเก็บข้อมูลความ จำเป็นพื้นฐาน						/	20,000	0.35

ตาราง 5(ต่อ)

จำนวนโครงการที่ ดำเนินการ	หลักกรรมภิบาล						จำนวน งบประมาณ	คิดเป็น ร้อยละ
	นิติธรรม	คุณธรรม	โปร่งใส	มีส่วนร่วม	รับผิดชอบ	คุ้มค่า		
18.โครงการ ก่อสร้างโรงจอดรถ เทศบาลตำบล เชียงคาน						/	298,000	5.24
19.โครงการตลาด สดหน้าน้ำซ้อ					/		30,000	0.52
20.โครงการ ส่งเสริมการออก กำลังกายผู้สูงอายุ						/	30,000	0.52
21.โครงการ อาหารปลอดภัย					/		20,000	0.35
22.โครงการ รณรงค์รักษา ความสะอาดและ พัฒนาสิ่งแวดล้อม							10,000	0.17
23.โครงการ สายใยสานรัก ความผูกพัน		/					15,000	0.26
24.โครงการ ป้องกันและกำจัด โรคพิษสุนัขบ้า					/		30,000	0.52
25.โครงการ ป้องกันและ ควบคุมโรค ไข้เลือดออก					/		50,000	0.85
26.โครงการเมือง น่าอยู่ส่งเสริม สุขภาพ					/		50,000	0.85
27.โครงการปฎิ ชีวภาพเกษตร อินทรีย์					/		30,000	0.52
28. โครงการ แข่งขันกีฬาชุมชน ต้านยาเสพติด					/		60,000	1.06
28 โครงการ	0.00	3.6	0.00	0.96	11.69	45.90	1,758,000	30.7

จากตาราง 5 ด้านสังคมเกี่ยวหลักธรรมาภิบาล 4. ด้านสังคม โครงการที่ดำเนินการด้านสังคม 28 โครงการ งบประมาณในการดำเนินการ 1,758,000 บาท คิดเป็น 30.7 % ของงบประมาณทั้งหมด ในแผนดำเนินการพัฒนาองค์กร งบประมาณด้านสังคม ค่อนข้างมากเป็นอันดับ 2 จากทั้งหมด 4 ด้าน จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักธรรมาภิบาล จำนวนโครงการที่ดำเนินการสังคม 28 โครงการ เข้าหลักธรรมาภิบาล ด้านคุณธรรม 4 โครงการ ด้านการมีส่วนร่วม 3 โครงการ ด้านรับผิดชอบต่อ 11 โครงการ และด้านความคุ้มค่า 10 โครงการ

ตาราง 6 ตารางโครงการที่ดำเนินตามหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล	จำนวนโครงการที่ดำเนินการ	จำนวนประมาณ	คิดเป็นร้อยละโครงการทั้งหมด	ร้อยละของงบประมาณ
นิติธรรม	1	30,000	1.63	0.52
คุณธรรม	16	831,000	26.2	14.61
โปร่งใส	1	20,000	1.63	0.35
มีส่วนร่วม	5	105,000	8.19	1.84
รับผิดชอบต่อ	15	750,000	24.59	13.19
คุ้มค่า	23	3,949,300	37.70	69.49
รวม	61	5,685,300	100%	100%

จากตาราง 6 ตารางโครงการที่ดำเนินตามหลักธรรมาภิบาลการดำเนินโครงการกิจกรรมต่างๆที่ทางเทศบาลได้ยึดหลักการบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลักที่สำคัญ 6 หลัก หลักนิติธรรมจำนวนโครงการที่ดำเนินการ 1 โครงการ 0.52% ของงบประมาณ หลักคุณธรรมจำนวนโครงการที่ดำเนินการ 16 โครงการ 14.61% ของงบประมาณ หลักโปร่งใสจำนวนโครงการที่ดำเนินการ 1 โครงการ 0.35% ของงบประมาณ หลักการมีส่วนร่วมจำนวนโครงการที่ดำเนินการ 5 โครงการ 1.84 % หลักความรับผิดชอบต่อจำนวนโครงการที่ดำเนินการ 15 โครงการ 13.19% ของงบประมาณ และหลักความคุ้มค่าจำนวนโครงการที่ดำเนินการ 23 โครงการ 69.49 % ของงบประมาณ จากข้อมูลดังกล่าว งบประมาณด้านการพัฒนาองค์กร ด้านการดำเนินโครงการต่างๆเน้นหลักความคุ้มค่าเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ หลักคุณธรรม ความรับผิดชอบต่อ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส และหลักนิติธรรม รวมโครงการทั้งหมดที่ดำเนินการ 61 โครงการ

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของเทศบาล

ข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมมาได้จากเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของการบริหารงานเทศบาล กรณีศึกษา เทศบาลตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย เมื่อนำมาวิเคราะห์พิจารณาตามกรอบความคิดในการวิจัยทั้ง 6 ตัวแปร คือ ด้านความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักธรรมาภิบาล ด้านทรัพยากรและสมรรถนะหน่วยงานในการดำเนินการให้บรรลุตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการสื่อสารภายในองค์กรและขับเคลื่อนกิจกรรม ด้านการสื่อสารมวลชนเพื่อพัฒนาความเข้าใจในปัญหาของหลักธรรมาภิบาล ด้านทัศนคติของผู้นำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ และด้านการสนับสนุนสาธารณะ ผู้วิจัยสามารถแยกแยะและวิเคราะห์ผลตามปัจจัยที่กำหนดไว้ ดังนี้

- 2.1 ด้านความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักธรรมาภิบาล
- 2.2 ด้านสมรรถนะของหน่วยงานในการดำเนินการให้บรรลุตามหลักธรรมาภิบาล
- 2.3 ด้านการสื่อสารภายในองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรม
- 2.4 ด้านการสื่อสารมวลชนเพื่อพัฒนาความเข้าใจปัญหาของหลักธรรมาภิบาล
- 2.5 ด้านทัศนคติของผู้นำหลักธรรมาภิบาลปฏิบัติ
- 2.6 ด้านการสนับสนุนสาธารณะ

2.1 ด้านความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักธรรมาภิบาล

จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารงานของเทศบาล เมื่อนำมาวิเคราะห์ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักธรรมาภิบาลได้ผลสรุปว่าความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญมากในการบริหารงานเทศบาล โดยนายกเทศมนตรีในการแถลงนโยบายการบริหารงานในวันรับตำแหน่งแสดงความคิดเห็นว่า

“ในการบริหารงานได้ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบเพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมหรือสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคตเพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะของศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ และในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า”

(หลัง แก้วนิรันดร์.2550:สัมภาษณ์)

โดยผู้ให้ข้อมูลกลุ่มอื่น ๆ ก็มีความเห็นไปในทำนองเดียวกันดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านนิติธรรม

จากการสัมภาษณ์ รองปลัดเทศบาลในการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารงานเทศบาลด้านนิติธรรมพบว่า“เทศบาลตำบลเชียงคาน ได้ปิดป้ายประกาศหากราษฎรมีความเดือดร้อนสามารถพบนายกได้โดยตรง เพื่อแก้ปัญหา”(บัวพันธ์ บุสดี.2550:สัมภาษณ์) การนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในเทศบาลได้ให้คิดเห็นว่า “ด้านการจัดเก็บภาษี ทางเทศบาลตำบลเชียงคาน ได้จัดทำประกาศเพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีในเขตเทศบาลได้รับทราบโดยทั่วกัน และได้จัดทำโครงการประชาสัมพันธ์การชำระภาษี และโครงการให้บริการรับภาษีเคลื่อนที่ เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึงและเป็นธรรมโปร่งใส และตรวจสอบได้”(ดลฤดี วันสืบ.2550:สัมภาษณ์) “ด้านการสรรหาคูคณาการเทศบาลได้ปฏิบัติตามระเบียบโดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น เปิดสอบตามระเบียบ รับโอนมาจากเทศบาลอื่นหรือหน่วยงานอื่นตามระเบียบที่ให้อำนาจในการรับโอนได้” (บัวพันธ์ บุสดี.2550:สัมภาษณ์)และอีกประเด็นที่ทางเทศบาลจัดทำคือ “ให้คำปรึกษาและประชาสัมพันธ์เผยแพร่กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ที่เกี่ยวกับเทศบาลตำบลเชียงคานให้แก่ประชาชนทั่วไปและเจ้าหน้าที่ของเทศบาล” (บัวพันธ์ บุสดี.2550:สัมภาษณ์)

ด้านคุณธรรม

ในด้านหลักคุณธรรมในการบริหารงานเทศบาล จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องพบว่า“ประชาชนต้องได้รับความสะดวกรวดเร็วมีคุณภาพและประสิทธิภาพโดยทำประชาพิจารณ์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพร้อมกับเทศบาล”(บัวพันธ์ บุสดี.2550:สัมภาษณ์,) ในเรื่องการจัดเก็บภาษีต้องมีหลักคุณธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง ในส่วนนี้ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นว่า“ ด้านการจัดเก็บภาษี ทางเทศบาลตำบลเชียงคานได้จัดทำประกาศเพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีในเขตเทศบาลได้รับทราบโดยทั่วกัน และได้จัดทำโครงการประชาสัมพันธ์การชำระภาษี และโครงการให้บริการรับชำระภาษีเคลื่อนที่ เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึงและเป็นธรรมโปร่งใส และตรวจสอบได้” (ดลฤดี วันสืบ.2550:สัมภาษณ์) ในการบริหารงานการสร้างขวัญและกำลังใจมีส่วนใน

การบริหารงานประสบผลสำเร็จ ในประเด็นนี้ผู้ข้อมูลได้แสดงความเห็นว่า“การสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานเทศบาลได้ยึดหลักทำดีได้ดีในการปฏิบัติงานผลการปฏิบัติงานถ้าได้ผลการประเมินระดับสองชั้น จะได้ผลตอบแทนในรูปแบบอื่น”(บัวพันธ์ นุสดี.2550:สัมภาษณ์)

ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ในการดำเนินโครงการกิจกรรมต่างๆ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกชั้นตอนเพื่อให้การดำเนินการประสบผลสำเร็จ ในประเด็นนี้จากการสัมภาษณ์พบว่า“ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน การติดตามประเมินผลการดำเนินการโครงการต่างๆ มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการจัดทำโครงการต่างๆ เช่น การแข่งขันเรือยาวงานออกพรรษาที่เชียงคาน” (ขุนทอง สะตะ.2550:สัมภาษณ์) “ มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น เช่น มีการประชุมชุมชนย่อยทุกชุมชนเพื่อปรึกษาหารือและคอยสอดส่องดูแลว่าชุมชนเรามีใครที่ทำผิดกฎหมายบ้างและคอยดูแลความเป็นอยู่ความสงบสุขของประชาชนให้อยู่อย่างมีความสุข”(หลัง แก้วนิรันดร์. 2550: สัมภาษณ์) ในการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญ ผู้นำชุมชนเห็นว่า“ ได้จัดให้มีการประชุมประชาคมและเลือกตั้งกรรมการต่างๆ เช่น กรรมการสนับสนุนแผนพัฒนาเทศบาล กรรมการติดตามผลการดำเนินงานตามแผน”(สุจิน มีชัย.2550: สัมภาษณ์)“ ทำเวทีประชาคมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะในความต้องการของชุมชนและร่วมในการ กำหนดแนะแนวทางแก้ไขปัญหาลดลดจนให้ประชาชนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาล” (บัวพันธ์ นุสดี.2550:สัมภาษณ์) ในปัจจุบันการบริหารงานต้องพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้และมีความสุข ในประเด็นนี้จากการสัมภาษณ์พบว่า“ มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น เช่น มีการประชุมชุมชนย่อยทุกชุมชนเพื่อปรึกษาหารือและคอยสอดส่องดูแลว่าชุมชนเรามีใครที่ทำผิดกฎหมายบ้างและคอยดูแลความเป็นอยู่ความสงบสุขของประชาชนให้อยู่อย่างมีความสุข” (หลัง แก้วนิรันดร์. 2550: สัมภาษณ์)“ มีการจัดเวทีประชาคม เวทีประชาธิปไตยให้ประชาชนเข้าร่วมเสนอแนะจากประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นรับฟังปัญหาและให้ทางเทศบาลได้นำเนิการให้เรียบร้อยและปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน”(วิรัตน์ โภชะ.2550: สัมภาษณ์)

ด้านความโปร่งใส

ในด้านความโปร่งใสจะต้องเน้นการทำงานที่โปร่งใส การเปิดเผยข้อมูลตรงไปตรงมา เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน รายรับ-รายจ่าย และประเด็นที่เห็นได้ชัดในด้านนี้คือการจัดซื้อจัดจ้าง

การซื้อหรือการจ้างกระทำได้ 5 วิธี คือ

1. การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีตกลงราคา ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาไม่เกิน 100,000 บาท

2. การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคา ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาไม่เกิน 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท

3. การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีประกวดราคา ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาไม่เกิน 2,000,000 บาท

4. การซื้อโดยวิธีพิเศษ ได้แก่ การซื้อครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท ให้กระทำเฉพาะกรณีหนึ่งกรณีใด ดังต่อไปนี้

(1) เป็นพัสดุที่จะขายทอดตลาดโดยส่วนราชการหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานของต่างประเทศ

(2) เป็นพัสดุที่ต้องซื้อเร่งด่วน หากล่าช้าอาจจะเสียหายแก่หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

(3) เป็นพัสดุที่จำเป็นต้องซื้อโดยตรงจากต่างประเทศ หรือดำเนินการโดยผ่านองค์การระหว่างประเทศ

(4) เป็นพัสดุที่โดยลักษณะของการใช้งาน หรือมีข้อจำกัดทางเทคนิคที่จำเป็นต้องระบุยี่ห้อเป็นการเฉพาะ ซึ่งหมายความรวมถึง อะไหล่ รถประจำตำแหน่ง หรือยารักษาโรคทั่วไปที่ไม่ต้องจัดซื้อตามชื่อสามัญ ในบัญชียาหลักแห่งชาติ ตามข้อ 53

(5) เป็นพัสดุที่เป็นที่ดินและหรือสิ่งก่อสร้างซึ่งจำเป็นต้องซื้อเฉพาะแห่ง

(6) เป็นพัสดุที่ได้ดำเนินการซื้อโดยวิธีอื่นแล้วไม่ได้ผลดี

5. การจ้างโดยวิธีพิเศษ ได้แก่ การจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท ให้กระทำเฉพาะกรณีหนึ่งกรณีใด ดังต่อไปนี้

(1) เป็นงานพัสดุที่จำเป็นต้องจ้างช่างผู้มีฝีมือ โดยเฉพาะ หรือผู้มีความชำนาญเป็นพิเศษ

(2) เป็นงานจ้างซ่อมพัสดุที่จำเป็นต้องถอดตรวจให้ทราบความชำรุดเสียหายเสียก่อน จึงจะประมาณค่าซ่อมได้ เช่น งานจ้างซ่อมเครื่องจักร เครื่องมือกล เครื่องยนต์ เครื่องไฟฟ้า หรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

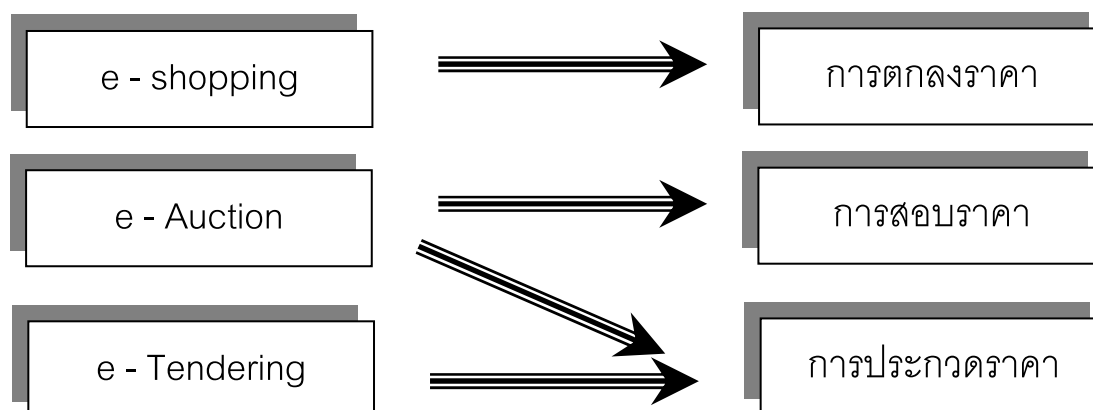
(3) เป็นงานที่ต้องกระทำโดยเร่งด่วน หากล่าช้าอาจจะเสียหายแก่หน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

(4) เป็นงานที่ได้ดำเนินการจ้างโดยวิธีอื่นแล้วไม่ได้ผลดี

ปัจจุบันทางเทศบาลตำบลเชียงคานได้นำการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e – Auction) เป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารพัสดุภาครัฐที่ประยุกต์ใช้จุดแข็งของอิเล็กทรอนิกส์ ซอฟต์แวร์ ซึ่งถูกนำมาใช้ในการแก้ปัญหาของการประมูลแบบดั้งเดิม ตามตารางเปรียบเทียบ ดังนี้

ตาราง 7 เปรียบเทียบการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์กับการประมูลแบบเดิม

การประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์	การประมูลแบบเดิม
<ul style="list-style-type: none"> - เสนอราคาได้ไม่จำกัดครั้ง - เพิ่มความโปร่งใสมากขึ้น - ประมูลได้จากทั่วโลก - ประมูลได้หลากหลายรูปแบบ - เพิ่มโอกาสให้พบผู้ขายรายใหม่ - สรุปผลการต่อรองราคาได้อย่างรวดเร็ว 	<ul style="list-style-type: none"> - เสนอราคาได้เพียงครั้งเดียว - ไม่เปิดเผยข้อมูลการแข่งขัน - ต้องเดินทางมาติดต่อกัน - มีรูปแบบเดียว - จำกัดอยู่แค่ผู้ขายรายเดิม - ต้องประกาศราคาทั้งหมดแล้วค่อยเรียกเข้ามาต่อรอง

ภาพประกอบ 2 เปรียบเทียบการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์กับการประมูลแบบเดิม

วิธีการจัดซื้อโดยวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e – Auction)

ข้อดีของการจัดซื้อด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์(e – Auction)

1. ทำให้เกิดระบบการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง
2. สามารถเสนอราคาได้หลายครั้งภายในเวลาที่กำหนด

3. ประหยัดงบประมาณ เพราะการแข่งขันเสนอราคาแต่ละครั้งจะต้องลดราคาตามที่หน่วยงานผู้จัดหากำหนดหรือลดราคาได้โดยไม่จำกัดวงเงิน
4. ประหยัดทรัพยากรทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร และเวลาในการทำงาน
5. มีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้
6. ตรวจสอบความเคลื่อนไหวของราคาได้ตลอดเวลาการประมูล
7. เป็นเครื่องมือในการต่อรองราคาที่มีประสิทธิภาพ
8. กระบวนการสรุปผลการประมูลดำเนินการได้รวดเร็ว
9. พัฒนารูรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้เผยแพร่หลายประเทศมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวม โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลาง และขนาดเล็ก (SME) จะได้ประสบการณ์และสามารถเข้าแข่งขันในตลาดโลกได้

ข้อเสียสำหรับการจัดซื้อด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์(e – Auction)

1. ผู้ชนะการประมูลอาจจะ ติ่งงานของส่วนราชการ ได้เพราะการแข่งขันราคาได้ในราคาที่ต่ำกว่าทุน
2. พัส্তুที่จัดหาโดยการประมูลอาจไม่ได้คุณภาพที่ดี หรือตรงกับความต้องการของผู้ใช้เนื่องจากไม่สามารถ กำหนดคุณลักษณะเฉพาะที่ระบุให้ หรือตราสินค้าได้
3. แม้ว่าส่วนราชการกำหนดให้ยื่นตัวอย่างที่มีคุณลักษณะมีคุณภาพเทียบเท่าตัวอย่างหรือดีกว่าตัวอย่างที่กำหนดในการเสนอราคา ผู้ประมูลได้ก็ส่งของถูกต้องตาม Spec ที่ผลิตเฉพาะการจัดซื้อ โดยวิธี e – Auction ไม่เหมือนกับท้องตลาดหรือตัวอย่างที่เสนอ ในด้านคุณภาพ ทำให้ได้พัส্তুที่มีคุณภาพดีเท่า ที่ควรบางรายการและเจ้าหน้าที่ผู้ใช้พัส্তু ไม่ระบุสาเหตุและส่งพัส্তুที่ไม่มีคุณภาพ ให้เจ้าหน้าที่พัส্তুในหน่วยงานเพื่อแจ้งผู้ขาย เปลี่ยนพัส্তুที่มีคุณภาพให้ภายในระยะเวลา รับประกัน
4. ใช้ระยะเวลามากในการจัดหา เนื่องจากจะต้อง ปฏิบัติตามกฎระเบียบฯ ข้อบังคับ มติ ครม. และอื่น ๆ
5. การเสนอราคาครั้งสุดท้ายถูกยกเลิก เพราะการ เสนอราคาเลยเวลาที่กำหนด แต่เวลาที่ปรากฏบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ยังอยู่ในเวลาที่ กำหนด เนื่องจากการตั้งเวลาในการประมูลฯ แต่ละแห่ง ไม่ตรงกัน รวมถึง Server ของผู้ให้บริการตลาด กลางด้วย
6. ผู้เข้าประมูลต้องทำการเข้าสู่ระบบ (Log in) ในวันประมูลแต่ไม่เสนอราคา ประมูล ทำให้ไม่เกิดการ แข่งขันการประมูล และไม่มีบทลงโทษ
7. การกำหนด spec พัส্তুไม่ชัดเจน / ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ / ไม่ถูกต้องตามระเบียบพัส্তু

ตาราง 8 โครงการด้านสาธารณูปโภค

แผนการดำเนินการ พัฒนาองค์กร/โครงการที่ ดำเนินการ	วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง					จำนวน งบประมาณ
	ตกลงราคา e- Shopping	สอบราคา e-Auction	ประกวดราคา e-Auction, e-Tendering	พิเศษ	กรณีพิเศษ	
1.โครงการก่อสร้างวาง ระบายน้ำ คสล.และลาน คอนกรีตเสริมเหล็ก เอนกประสงค์		/				671,000
2. โครงการก่อสร้างปูผิว จราจรแอสฟัลต์ติกคอนกรีตถนนศรีเชียงใหม่ ซอย 28		/				345,000
3. โครงการก่อสร้างปูผิว จราจรแอสฟัลต์ติกคอนกรีตถนนศรีเชียงใหม่ ซอย 27		/				562,000
4. โครงการก่อสร้างถนน คอนกรีตเสริมเหล็ก ถนน ชายโขง ซอย 2/1		/				51,400
5. โครงการก่อสร้างปูผิว จราจรแอสฟัลต์ติกคอนกรีตถนนศรีเชียงใหม่ ซอย 17 (บน)-(ล่าง)		/				562,000
6. โครงการก่อสร้างปูผิว จราจรแอสฟัลต์ติกคอนกรีตถนนศรีเชียงใหม่ ซอย 14 (บ)		/				354,000
7. โครงการก่อสร้างถนน คอนกรีตเสริมเหล็ก ถนน ชายโขงแยกของ0/1		/				87,800

ตาราง 8(ต่อ)

แผนการดำเนินการ พัฒนาองค์กร/โครงการที่ ดำเนินการ	วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง					จำนวน งบประมาณ
	ตกลงราคา e- Shopping	สอบราคา e-Auction	ประกวดราคา e-Auction, e-Tendering	พิเศษ	กรณีพิเศษ	
8. โครงการก่อสร้างถนน คอนกรีตเสริมเหล็ก ถนน ชายโขงแยกซอย 0/1		/				167,000
9. โครงการก่อสร้างถนน คอนกรีตเสริมเหล็ก ถนน ชายโขง หน้าวัดศรีคุณ เมือง		/				167,000
10.โครงการลอกท่อ ระบายน้ำในเขตเทศบาล		/				25,000
11. โครงการก่อสร้าง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนชายโขงแยกของ 12 เชื่อมซอย 14		/				136,700
12. โครงการก่อสร้าง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนชายโขง ซอย 17 เชื่อมซอย 15		/				278,000
12 โครงการ	-	12	-	-	-	3,081,300

ตาราง 8 โครงการด้านสาธารณูปโภค จะเห็นว่าโครงการด้านสาธารณูปโภค 12 โครงการ
เทศบาลตำบลเชียงคานใช้วิธีการจัดซื้อโดยวิธีสอบราคา (e-Auction) เป็นจำนวนเงินที่ดำเนินโครงการ
3,081,300 บาท

ตาราง 9 โครงการด้านการศึกษาและเทคโนโลยี

แผนการดำเนินการ พัฒนาองค์กร/โครงการ ที่ดำเนินการ	วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง					จำนวน งบประมาณ
	ตกลงราคา e- Shopping	สอบราคา e-Auction	ประกวดราคา e-Auction, e-Tendering	พิเศษ	กรณีพิเศษ	
1.โครงการจ้างงานแก่ เด็กนักเรียน	/					66,000
2.โครงการจัดแข่งขัน กีฬานักเรียนระดับก่อน วัยเรียน/อนุบาล						15,000
3.โครงการมอบ ทุนการศึกษาแก่เด็ก นักเรียนที่เรียนดียากจน						30,000
4.โครงการส่งเสริมการ เรียนรู้ความเป็นเลิศ ทางวิชาการแก่เด็ก นักเรียนเยาวชน	/					50,000
5.โครงการปรับปรุงห้อง สื่อการเรียนศูนย์พัฒนา เด็กเล็กก่อนวัยเรียน	/					30,000
5 โครงการ	-	-	-	-	-	191,000

จากตาราง 9 โครงการด้านการศึกษาและเทคโนโลยี จะเห็นว่าโครงการด้านการศึกษา 5 โครงการ ได้วิธีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการตกลงราคา(e-Shopping) 3 โครงการงบประมาณ 95,000 บาท จากงบประมาณทั้งหมด 191,000 บาท ส่วนโครงการที่เหลือจะเป็นการมอบทุนการศึกษา

ตาราง 10 โครงการด้านศาสนาวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

แผนการดำเนินการ พัฒนาองค์กร/โครงการ ที่ดำเนินการ	วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง					จำนวน งบประมาณ
	ตกลงราคา e- Shopping	สอบราคา e-Auction	ประกวดราคา e-Auction, e-Tendering	พิเศษ	กรณีพิเศษ	
1. โครงการจัดงาน ประเพณีออกพรรษา	/					100,000
2.โครงการเข้าวัดฟัง เทศน์ในวันพระ	/					15,000
3.โครงการประเพณี ทอดกฐิน	/					70,000
4.โครงการจัดงาน ประเพณีลอยกระทง	/					60,000
5.โครงการจัดงานวัน พ่อแห่งชาติ	/					30,000
6.โครงการจัดงาน ประเพณีวันขึ้นปีใหม่	/					20,000
7.โครงการจัดงานเนื่อง ในวันเด็กแห่งชาติ	/					50,000
8.โครงการจัดงานวัน สตรีสากล	/					15,000
9.โครงการจัดงาน ประเพณีสงกรานต์	/					100,000
10.โครงการบวช สามเณรฤดูร้อน	/					15,000
11.โครงการส่งเสริม สภาวัฒนธรรมเทศบาล ตำบลเชียงคาน	/					20,000
12.โครงการจัดงานเดิน วิ่งวันวิสาขบูชา	/					30,000
13.โครงการจัดงาน ประเพณีแห่เทียน เข้าพรรษา	/					60,000

ตาราง 10(ต่อ)

แผนการดำเนินการ พัฒนาองค์กร/โครงการ ที่ดำเนินการ	วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง					จำนวน งบประมาณ
	ตกลงราคา e- Shopping	สอบราคา e-Auction	ประกวดราคา e-Auction, e-Tendering	พิเศษ	กรณีพิเศษ	
14.โครงการจัดงานวัน แม่แห่งชาติ	/					20,000
15.โครงการจัดงานวัน เยาวชนแห่งชาติ	/					20,000
16.โครงการส่งเสริม จริยธรรมแก่เด็ก เยาวชน	/					30,000
16 โครงการ	-	-	-	-	-	655,000

จากตาราง 10 โครงการด้านศาสนาวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี จะพบว่า
โครงการด้าน ด้านศาสนาวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี 16 โครงการ ได้วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง
โดยวิธีการตกลงราคา(e-Shopping) เป็นจำนวนเงิน 655,000 บาท

ตาราง 11 โครงการด้านสังคม

แผนการดำเนินการ พัฒนาองค์กร/โครงการ ที่ดำเนินการ	วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง					จำนวน งบประมาณ
	ตกลงราคา e- Shopping	สอบราคา e-Auction	ประกวดราคา e-Auction, e-Tendering	พิเศษ	กรณีพิเศษ	
1.โครงการจัดงานวัน เทศบาล	/					20,000
2.โครงการฝึกอบรม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าย พลเรือน (อปพร.)	/					70,000

ตาราง 11(ต่อ)

แผนการดำเนินการ พัฒนาองค์กร/โครงการ ที่ดำเนินการ	วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง					จำนวน งบประมาณ
	ตกลงราคา e- Shopping	สอบราคา e-Auction	ประกวดราคา e-Auction, e-Tendering	พิเศษ	กรณีพิเศษ	
3.โครงการฝึกอบรม เพิ่มประสิทธิภาพและ ศึกษาดูงาน	/					150,000
4.โครงการ ประชาสัมพันธ์ต่อต้าน ยาเสพติดและจัด ระเบียบสังคม	/					20,000
5.โครงการเทศบาลพบ ประชาชน	/					20,000
6.โครงการอบรม การจราจร	/					20,000
7.โครงการแข่งขันกีฬา ชุมชนต้านยาเสพติด	/					60,000
8.โครงการแข่งขันกีฬา ฟุตบอลหญิงคานคัพ ต้านยาเสพติด	/					150,000
9.โครงการรณรงค์ ป้องกันแก้ไขปัญหายา เสพติดในโรงเรียน	/					30,000
10.โครงการเยาวชน สัมพันธ์อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	/					50,000
11.โครงการจัด สวัสดิการทางสังคม						200,000

ตาราง 11(ต่อ)

แผนการดำเนินการ พัฒนาองค์กร/โครงการ ที่ดำเนินการ	วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง					จำนวน งบประมาณ
	ตกลงราคา e- Shopping	สอบราคา e-Auction	ประกวดราคา e-Auction, e-Tendering	พิเศษ	กรณีพิเศษ	
12.โครงการปรับปรุง ซ่อมแซมสนามกีฬา	/					50,000
13.โครงการส่งเสริม อาชีพชุมชน	/					150,000
14.โครงการเลือกตั้ง คณะกรรมการชุมชน	/					15,000
15.โครงการฝึกอบรม คณะกรรมการชุมชน และศึกษาดูงาน	/					50,000
16.โครงการจัดทำวีดี ทัศน์ข้อมูลชุมชน	/					20,000
17.โครงการส่งเสริม บำรุงรักษามูรณะศิลปะ โบราณสถาน ฉวาปนกิจสถาน	/					100,000
18.โครงการจัดเก็บ ข้อมูลความจำเป็น พื้นฐาน (จปฐ)	/					20,000
19.โครงการก่อสร้างโรง จอดรถเทศบาลตำบล เชียงคาน		/				298,000
20.โครงการตลาดสด หน้านาซื่อ	/					30,000
21.โครงการส่งเสริม การออกกำลังกาย ผู้สูงอายุ	/					30,000
22.โครงการอาหาร ปลอดภัย	/					20,000

ตาราง 11(ต่อ)

แผนการดำเนินการ พัฒนาองค์กร/โครงการ ที่ดำเนินการ	วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง					จำนวน งบประมาณ
	ตกลงราคา e- Shopping	สอบราคา e-Auction	ประกวดราคา e-Auction, e-Tendering	พิเศษ	กรณีพิเศษ	
23.โครงการรณรงค์ รักษาความสะอาดและ พัฒนาสิ่งแวดล้อม	/					10,000
24.โครงการสายใยสาน รักความผูกพัน	/					15,000
25.โครงการป้องกัน และกำจัดโรคพิษสุนัข บ้า	/					30,000
26.โครงการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือด ออก	/					50,000
27.โครงการเมื่อนำอยู่ ส่งเสริมสุขภาพ	/					50,000
28.โครงการป่วยชีวภาพ เกษตรอินทรีย์	/					30,000
28 โครงการ	-	-	-	-	-	1,758,000

จากตาราง 11 โครงการด้านสังคม พบว่าโครงการด้านสังคม 28 โครงการ ได้วิธีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการตกลงราคา(e-Shopping) 25 โครงการ เป็นจำนวนเงิน 111,000 บาทจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการสอบราคา(e-Auction) 1 โครงการ เป็นจำนวนเงิน 298,000 และอีก 2 โครงการไม่ได้ใช้วิธีการจัดซื้อจัดจ้างเนื่องจากเป็นโครงการศึกษาดูงาน โครงการจัดสวัสดิการทางสังคม และโครงการ

ในประเด็นด้านความโปร่งใส ในส่วนของพนักงานเทศบาลเทศบาลและผู้นำชุมชนแสดงความเห็นว่า“ก่อนจะมีการจัดซื้อจัดจ้างต้องมาจากกระบวนการตั้งงบประมาณ จากความต้องการของประชาชน เข้าสู่แผน เข้าสู่ตัวเงินตามภาระหน้าที่ เข้าสู่การทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย เข้าสู่สภาพิจารณา ผู้ว่าอนุมัติ ประกาศเป็นเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย แล้วเข้าสู่แผนการจัดซื้อจัดจ้าง

โดยยึดระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 การจัดซื้อจัดจ้างถ้าวงเงินไม่เกิน 100,000 ใช้วิธีตกลงราคา เกิน 100,000 แต่ไม่เกิน 2,000,000 ใช้วิธีสอบราคา และถ้ามีราคาเกิน 2,000,000 บาท ใช้วิธีการประกวดราคา เทศบาลแต่งตั้งคณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง ส่วนการปิดซอง จะมีพนักงานเทศบาลระดับชั้น 3 จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน 2 คน เข้าร่วมเป็นกรรมการ ส่วนการตรวจรับจะมีผู้นำท้องถิ่น จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน 2 คน ร่วมเป็นกรรมการตรวจรับ ด้านการประชาสัมพันธ์โดยประกาศเสียงตามสาย ส่วนราชการในอำเภอ ส่วนราชการจังหวัด ประกาศทางอินเทอร์เน็ต” (บัวพันธ์ บุสดี.2550:สัมภาษณ์) ในด้านความโปร่งใสจะเน้นการทำงานที่โปร่งใส เช่น การประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อต่างๆ อาทิ วารสาร เว็บไซต์ ป้ายประชาสัมพันธ์ ในประเด็นนี้จากการสัมภาษณ์พบว่า “เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมร่วมกับกิจกรรมของเทศบาล เช่น จัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้าง และประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสารต่างๆ ในกิจกรรมทางเทศบาล”(สมัย สุทธิสถานนท์.2550:สัมภาษณ์)“ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงาน การปฏิบัติงานของเทศบาลให้ประชาชนทราบและแต่งตั้งประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน” (วิรัตน์ โภชะ.2550:สัมภาษณ์)“ในการจัดซื้อจัดจ้างได้เข้าร่วมเป็นกรรมการเปิดซองประมูล “ (ปวีณา สิทธิแก้ว.2550:สัมภาษณ์) “ การทำงานของเทศบาลมีความโปร่งใสเห็นได้จาก การเชิญชวนประชาชนและสื่อมวลชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง เช่นการเปิดรับของผมในฐานะเป็นผู้นำชุมชนก็ได้เข้าไปเป็นกรรมการเปิดซองด้วย” (มัน เป้าสุธี.2550:สัมภาษณ์) “เทศบาลได้จัดตั้งผู้นำชุมชนเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลและในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง กระบวนการทำงานของเทศบาลนั้นส่วนใหญ่กฎเกณฑ์ต่างๆ มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อมูลข่าวสารต่างๆ สามารถถ่ายโอนได้อย่างมีอิสระ ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลข่าวสารสาธารณะของทางเทศบาลได้ตามกฎหมายบัญญัติไว้” (ประยุทธ์ เย็นอารมณ์.2550:สัมภาษณ์)

นอกจากประเด็นความโปร่งใสด้านการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารพัสดุก็นับว่ามีความสำคัญในด้านหลักความโปร่งใส ในประเด็นบริหารพัสดุของนายกเทศมนตรีแสดงความเห็นว่า

“การบริหารงานพัสดุ ให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลนั้น จะต้องอาศัยกลไกในการบริหารที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกัน ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร หน่วยงานกลาง กระบวนการของระบบการควบคุมภายในที่ดี และมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ และมี จิตสำนึกที่ดี ในการปฏิบัติตามบทบาทและภารกิจที่ได้รับมอบหมาย แต่เหนืออื่นใด การบริหารพัสดุซึ่งเน้นสัมฤทธิ์ผล ให้มีความสำคัญกับการนำพัสดุไปใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุดคุ้มค่า ในการใช้ประโยชน์ตามความต้องการใช้งานจึงเป็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่พัสดุและผู้เกี่ยวข้องจะต้องตระหนักถึงความสำคัญเรื่องนี้ตามหลักธรรมาภิบาล(Good Government)” (หลง แก้วนิรันดร์.2550:สัมภาษณ์)

หลักความรับผิดชอบ

จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในหลักความรับผิดชอบพบว่า “การปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบของเทศบาลสำหรับพนักงาน มีความสนใจ ดูแลเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีความรับผิดชอบ ดี แต่ยังคงขาดในด้านขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยในการต้อนรับของพนักงานอยู่บ้าง เช่นว่า มี ประชาชนที่มาติดต่อธุระทุกอย่างในเทศบาลสมควรที่จะกล่าวทักทายเขาก่อน ยกมือไหว้ กล่าวคำว่า สวัสดีเป็นต้น สิ่งเล็กๆ น้อยๆ เหล่านี้จะทำให้เทศบาลมีคุณภาพเป็นที่น่าศรัทธาเลื่อมใส ตลอดไป”(มานพ ช่องตะคุ.2550:สัมภาษณ์) การแก้ไขปัญหาต่างๆของชุมชนต้องการรับการแก้ไข อย่างรวดเร็ว พนักงานเทศบาลเห็นว่า “นำเอาปัญหาที่รับแจ้งจากประชาชน โดย”ผ่านศูนย์รับเรื่องราว ร้องทุกข์โดยประชาชน” มาดำเนินการแก้ไขโดยยึดถือประปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลที่ สามารถทำได้” (สุภาพร จันดาบุญ.2550:สัมภาษณ์) “ผู้บริหารของเทศบาลแต่ละสายงานนั้นได้รับ มอบหมายหน้าที่งานและโครงการตามตำแหน่งหน้าที่และดำเนินกิจกรรมนั้นไปตามระเบียบ โดยการ ทำงานเน้นแบบมีอาชีพ” (วิรัตน์ โภชะ.2550:สัมภาษณ์) การดำเนินโครงการกิจกรรมต่างๆจำเป็นต้อง ใช้งบประมาณในการดำเนิน การจัดเก็บรายได้จึงมีความสำคัญรับผิดชอบต่อชุมชน พนักงานเทศบาล ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ให้ความเห็นว่า “ด้านการจัดเก็บภาษี ทางเทศบาลตำบลเชียงคานได้ จัดทำประกาศเพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีในเขตเทศบาลได้รับทราบโดยทั่วกัน และได้จัดทำโครงการ ประชาสัมพันธ์การชำระภาษี และโครงการให้บริการรับชำระภาษีเคลื่อนที่ เพื่อให้การจัดเก็บภาษี เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึงและเป็นธรรมโปร่งใส และตรวจสอบได้” (ดลฤดี วันสืบ.2550: สัมภาษณ์)

หลักความคุ้มค่า

จากตาราง 6 ในการดำเนินโครงการต่างๆในการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารงานเทศบาล พบว่า โครงการที่ดำเนินตามหลักความคุ้มค่าจำนวนโครงการที่ดำเนินการ 23 โครงการ 69.49 % ของ งบประมาณ จากข้อมูลดังกล่าว งบประมาณด้านการพัฒนาองค์กร ด้านการดำเนินโครงการต่างๆเน้น หลักความคุ้มค่าเป็นอันดับแรก จากการสัมภาษณ์นายกเทศมนตรีแสดงความเห็นว่า “เทศบาลได้ จัดทำโครงการดำเนินการเพื่อพัฒนาเทศบาลคือ การก่อสร้างสวนสาธารณะบริเวณสนามกีฬาซึ่งเป็น ที่ราชพัสดุ เพื่อพัฒนาเป็นสวนสาธารณะศูนย์นันทนาการให้เด็กเยาวชน และอีกโครงการหนึ่งที่สำคัญ คือ การพัฒนาทำเทียบเรือบริเวณฝั่งแม่น้ำโขงเพื่อพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ และความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของบ้านเมือง” (הל่ง แก้วนิรันดร์. 2550: สัมภาษณ์)

ในประเด็นเดียวกันพนักงานเทศบาลแสดงความเห็นว่า

“เทศบาลได้ตั้งงบประมาณเพื่อทำกิจกรรม และอบรมผู้นำชุมชนแต่ละชุมชนเพื่อหาเวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น ให้ชุมชนนำเอาวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนมาแปรรูปในการบวนการต่างๆ ให้เกิดประโยชน์เช่น ทำเทียนหอมในรูปแบบต่างๆ การนำเอาขยะมารีไซเคิล เพื่อลดปริมาณขยะที่มากมายอยู่ในแต่ละวัน” (สุภาพร จันดา บุญ.2550:สัมภาษณ์)

ขณะที่ผู้นำชุมชนมีความเห็นว่า

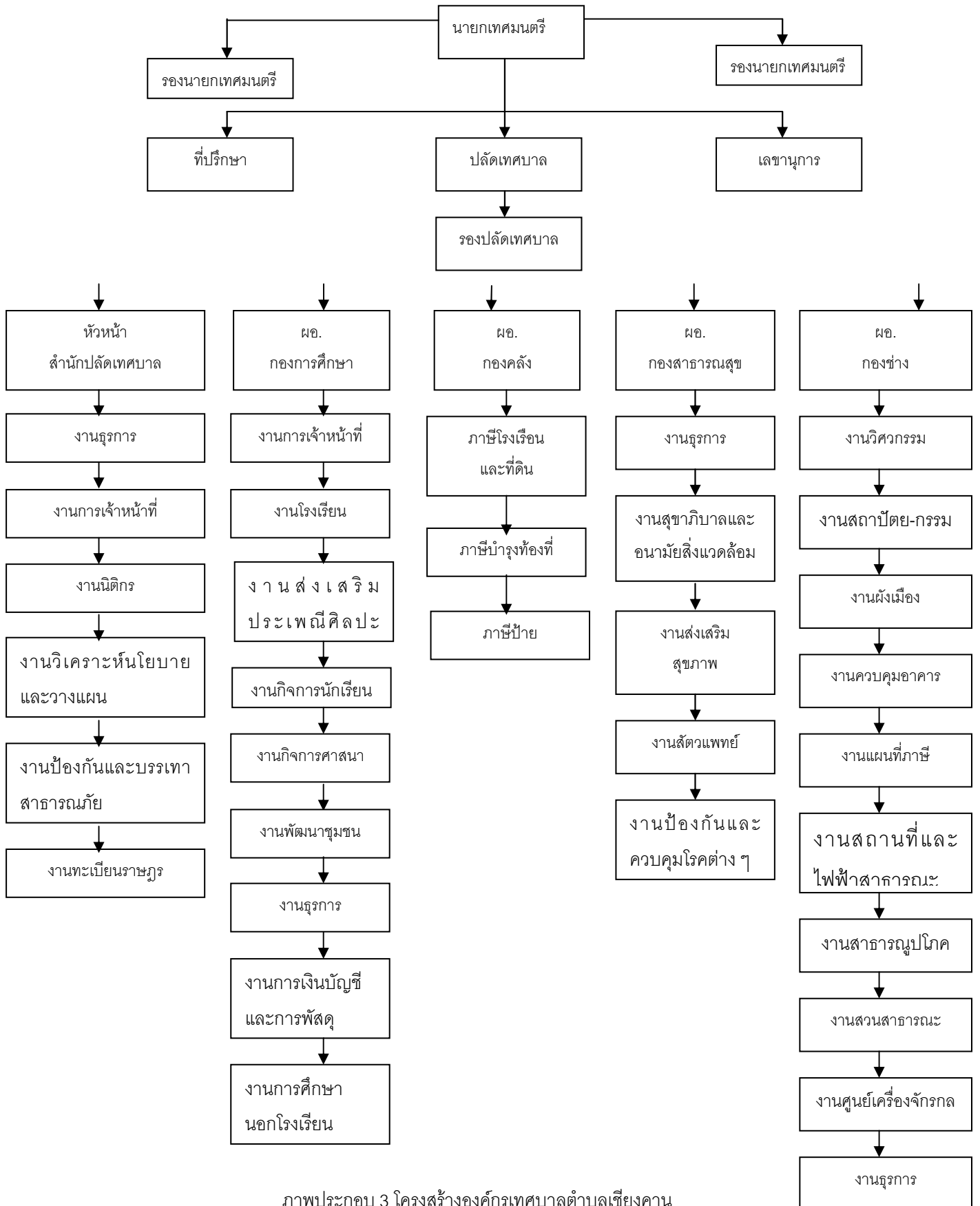
“ทางเทศบาลได้จัดให้มีการไปดูงานเทศบาลอื่นๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่บุคลากรของเทศบาลและนำมาปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องให้เกิดประสิทธิภาพ”(ปวีณา สิทธิแก้ว.2550:สัมภาษณ์)

การวิเคราะห์ทั้งหมดนี้ชี้ให้เห็นว่า การวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของการบริหารงานเทศบาล เมื่อนำมาวิเคราะห์ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักธรรมาภิบาล ได้ผลสรุปว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารจัดการที่ดีครบทุกด้าน การบริหารจัดการเทศบาลตำบลเชียงคานยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญอย่างน้อย 6 ประการคือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า

2.2 ด้านสมรรถนะของหน่วยงานในการดำเนินการให้บรรลุตามหลักธรรมาภิบาล

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารงานเทศบาลพบว่าปัจจัยด้านสมรรถนะของหน่วยงานในการดำเนินงานให้บรรลุตามหลักธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยหนึ่งที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับผลของการนำหลักธรรมาภิบาลไปบริหารงานโดยการนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้ จะแยกการนำเสนอออกเป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

- 3.1 ด้านโครงสร้างขององค์กร
- 3.2 ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาล
- 3.3 ด้านงบประมาณ

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างองค์กรเทศบาลตำบลเชียงคาน

3.1 ด้านโครงสร้างขององค์กร

ฝ่ายการเมือง ประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาลจำนวน 12 คน ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยนายกเทศมนตรี 1 คน รองนายกเทศมนตรี 2 คน ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี 1 คน เลขานุการนายกเทศมนตรี 1 คน

ฝ่ายประจำ มีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างทั้งหมด มีรองปลัดเทศบาลทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยปลัดเทศบาลตามที่ได้รับมอบหมาย

3.1.1. การแบ่งส่วนงานในองค์กรและการบริหารภายในองค์กร

ส่วนการบริหารของเทศบาลตำบลเชียงคาน มีดังนี้

สำนักปลัดเทศบาล มีหน้าที่รับผิดชอบงานบริหารงานทั่วไป งานบริหารบุคคล งานสภาเทศบาล งานการทะเบียนราษฎร งานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานนโยบายของคณะผู้บริหารงานอื่นใดที่มีได้กำหนดให้เป็นงานของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ

กองการศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในด้านการศึกษาของเทศบาล งานด้านการสอน การนิเทศการศึกษา ตลอดจนปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

กองคลัง มีหน้าที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับงานบริหารงานคลัง งานการเงินและบัญชีงานพัสดุ และทรัพย์สินของเทศบาล งานผลประโยชน์ของเทศบาล การกู้เงิน ตลอดจนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเงิน ซึ่งมีได้กำหนดไว้เป็นงานของส่วนใดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการป้องกันและระงับโรค การสุขาภิบาล งานรักษาความสะอาดสาธารณสุขสถาน งานบริหารโรงฆ่าสัตว์ ตลาดสาธารณะ สุสาน และฌาปนสถานสาธารณะ ศูนย์บริการ สาธารณสุข งานก่อสร้างระบบระบายน้ำ ตลอดจนงานสาธารณสุขอื่น ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายหรืองานที่ได้รับมอบหมาย

กองช่าง มีหน้าที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับงานบริหารการช่าง งานติดตั้งไฟฟ้างานบำรุงรักษาและบริหารสาธารณูปการ งานบำรุงรักษาถนนและสะพาน งานก่อสร้างถนนและสะพาน งานแบบแผนและผังเมือง งานสวนสาธารณะ งานวิศวกรรมโยธาและสำรวจ งานซ่อมเครื่องจักรกล หรืองานอื่นใดที่ได้รับมอบหมาย

จากการแบ่งส่วนงานในองค์กรและการบริหารงานในองค์กรมีความเหมาะสมในการบริหารงานเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล เพราะงานที่ปฏิบัติส่วนใหญ่จะสำเร็จภายในจุดเดียว โดยเน้นประชาชนเป็นหลัก และจากการสัมภาษณ์ปลัดเทศบาลพบว่า

“การแบ่งส่วนงานในเทศบาลตำบลเชียงคานมีความเหมาะสม ตลอดจนเทศบาลให้ความสำคัญในการสร้างระบบ กลไก และการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรเพื่อการขับเคลื่อนนโยบายให้การบริหารงาน มีการบริหารงานภายในองค์กร โดยนายกเทศมนตรีมีฐานะเป็นผู้กำหนดนโยบายการบริหารในภาพรวม โดยได้ส่งเสริมให้กองต่างๆ ภายในองค์กรเป็นผู้คิด ริเริ่ม และดำเนินโครงการต่างๆ ด้วยตนเอง โดยผ่านการนำเสนอในการประชุม โดยจัดการประชุมพนักงานประจำเดือน และจะมีการสรุปผลงานดำเนินงานของแต่ละกอง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้แต่ละส่วนงานเรียนรู้การทำงานซึ่งกันและกัน” (วิรัตน์ โภชะ.สัมภาษณ์: 2550)

ขณะที่บุคลากรของเทศบาลตำบลเชียงคานมีความเห็นว่า

“การแบ่งส่วนงานและการบริหารองค์กรมีความเหมาะสมในระดับที่ดีมาก พนักงานเทศบาลตำบลเชียงคานจะถูกหล่อหลอมโดยวัฒนธรรมองค์กรให้มีความรักท้องถิ่นรู้สึกเป็นเจ้าของเทศบาลและอยากพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่ ทั้งนี้ในการทำงานผู้บริหารจะเปิดโอกาสให้พนักงานเสนอความคิดเห็นต่อนโยบายของผู้บริหารว่างานไหนทำได้ งานไหนทำไม่ได้ ถ้าทำได้จะมีวิธีดำเนินการอย่างไร และถ้าทำไม่ได้ ก็มาร่วมคิดกันเพื่อหาทางออกที่ปฏิบัติได้โดยโครงการต่างๆของเทศบาลมักเกิดขึ้นในรูปแบบที่ผู้บริหารให้นโยบายที่ชัดเจนในงานแต่ละด้านไปกว้างๆ และมอบหมายงานอย่างชัดเจน แล้วให้แต่ละหน่วยงานไปศึกษา ปัญหา เก็บข้อมูล และนำเสนอเป็นแผนงานโครงการต่อ ผู้บริหารทราบ”(มานพ ช่างตะคุ.,2550:สัมภาษณ์)

จากวิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นว่า การแบ่งสายงานภายในองค์กรและการบริหารงานองค์กรมีความเหมาะสมเป็นอย่างมากในการบริหารงานของเทศบาลตำบลเชียงคานตามหลักธรรมาภิบาล เพราะภารกิจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นส่วนใหญ่สามารถทำให้โครงการกิจกรรมต่างๆที่ทางเทศบาลได้จัดทำประสบผลสำเร็จ ประชาชนได้รับผลประโยชน์สูงสุด

3.1.2 สายการบังคับบัญชา

จากโครงสร้างการบริหารงานของเทศบาลตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย พบว่าสายการบังคับบัญชาภายในเทศบาลมีลักษณะสายการบังคับบัญชาจากบนลงล่างตั้งแต่ นายกเทศมนตรี ผ่าน ปลัดเทศบาล เพื่อช่วยตรวจสอบและกำกับดูแลการปฏิบัติงานและปลัดเทศบาลก็มอบหมายหน้าที่ไปยังรองปลัดเทศบาลและหัวหน้ากองต่างๆ ไปดำเนินการ ในบางครั้งก็มีความสั่งการข้ามสายบังคับบัญชาในกรณีเร่งด่วน ส่วนการมอบหมายงานภายในองค์กร ส่วนใหญ่จะเป็นรูปแบบลายลักษณ์อักษรเป็นส่วนใหญ่ ในด้านการติดตามการปฏิบัติงาน เทศบาลตำบลเชียงคานมีกองต่างๆที่รับผิดชอบตามหน้าที่และได้มอบหมายงานในหน้าที่ของแต่ละกองโดยทำคำสั่งแบ่งงานและการติดตามงานให้หัวหน้าส่วนการงานเป็นผู้ควบคุมดูแลและจะต้องรายงานความคืบหน้าในการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารทราบ

3.2 ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาล

ตาราง 12 อัตรากำลังเทศบาลตำบลเชียงคาน ปี พ.ศ 2549

บุคลากร	สำนักปลัด	กองศึกษา	กองคลัง	กอง สาธารณสุข	กองช่าง	รวม	คิด เปอร์เซ็นต์
พนักงาน เทศบาล	10	6	6	4	6	32	35.95
ลูกจ้างประจำ	3	-	1	4	4	12	13.48
ลูกจ้างตาม ภารกิจ	1	-	-	-	-	1	1.12
พนักงานทั่วไป	8	6	4	16	10	44	49.43
รวม	22	12	11	24	20	89	100%
คิดเปอร์เซ็นต์	24.71	13.48	12.35	26.96	22.47	100%	รวม

จากตาราง 12 อัตรากำลังเทศบาลตำบลเชียงคาน ปี พ.ศ 2549 พบว่าพนักงานเทศบาลตำบลเชียงคานมีทั้งหมด 89 คน แบ่งเป็นพนักงานเทศบาล 32 คน คิดเป็น 35.95% ของพนักงานทั้งหมด ลูกจ้างประจำ 12 คน คิดเป็น 13.48% ของพนักงานทั้งหมด ลูกจ้างตามภารกิจ 1 คน คิดเป็น 1.12 % ของพนักงานทั้งหมด และพนักงานทั่วไป 44 คน คิดเป็น 49.43 % ของพนักงานทั้งหมด แบ่งตามส่วนงานดังนี้ สำนักปลัด 22 คน แบ่งเป็น พนักงานเทศบาล 10 คน ลูกจ้างประจำ 3 คน ลูกจ้างตามภารกิจ 1 คน พนักงานทั่วไป 8 คนคิดเป็น 24.71% ของพนักงานทั้งหมด กองศึกษา 12 คน แบ่งเป็นพนักงานเทศบาล 6 คน พนักงานทั่วไป 6 คน คิดเป็น 13.48% ของพนักงานทั้งหมด กองคลัง 11 คน แบ่งเป็นพนักงานเทศบาล 6 คน ลูกจ้างประจำ 1 คน และพนักงานทั่วไป 4 คน คิดเป็น 12.35%ของพนักงานทั้งหมด กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม 24 คน แบ่งเป็น พนักงานเทศบาล 4 คน ลูกจ้างประจำ 4 คน พนักงานทั่วไป 16 คน และ คิดเป็น 26.96% ของพนักงานทั้งหมด และ กองช่าง 20 คน แบ่งเป็นพนักงานเทศบาล 6 คน ลูกจ้างประจำ 4 คน และพนักงานทั่วไป 10 คน คิดเป็น 22.47% ของพนักงานทั้งหมด

ตาราง 13 ค่าใช้จ่ายในการบริหารบุคลากร

ค่าใช้จ่ายในการบริหารบุคลากร	ตั้งจ่ายรวมทั้งสิ้น	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์
1. เงินเดือน	4,344,244.00	45.92
2. ค่าจ้างประจำ	1,212,960.00	12.82
3. ค่าจ้างชั่วคราว	2,177,280.00	23.01
4. ค่ารักษาพยาบาล	170,000.00	1.79
5. ค่าเช่าบ้าน	133,800.00	1.41
6. ค่าช่วยเหลือบุตร	4,200.00	0.04
7. ค่าเล่าเรียนบุตร	67,000.00	0.70
8. เงินสมทบกองทุนบำเหน็จบำนาญ	293,201.00	3.09
9. เงินสมทบประกันสังคม	236,280.00	2.49
10. เงินเบี้ยกัณฑ์	-	-
11. เงินเพิ่มต่างๆ	820,000.00	8.66
12. เงินค่าป่วยการต่างๆ	-	-
รวม	9,458,961.00	100%

หมายเหตุ คิดเป็นร้อยละ 35.38 ของรายจ่ายจากรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนทุกประเภท

จากตาราง 13 ค่าใช้จ่ายในการบริหารบุคลากร แบ่งเป็นเงินเดือนของเทศบาลตำบลเชียงคาน 4,344,244.00 บาท คิดเป็น 45.92% ของค่าใช้จ่ายบริหารบุคลากร ค่าจ้างประจำ 1,212,960 บาท คิดเป็น 12.82 % ของค่าใช้จ่ายบริหารบุคลากร ค่าจ้างชั่วคราว 2,177,960 บาท คิดเป็น 23.01% ของค่าใช้จ่ายบริหารบุคลากร ค่ารักษาพยาบาล 170,000 บาท คิดเป็น 1.79 % ของค่าใช้จ่ายบริหารบุคลากร ค่าเช่าบ้าน 133,800 บาท คิดเป็น 1.41% ของค่าใช้จ่ายบริหารบุคลากร ค่าช่วยเหลือบุตร 4,200 บาท คิดเป็น 0.04% ของค่าใช้จ่ายบริหารบุคลากร ค่าเล่าเรียนบุตร 67,000 บาท คิดเป็น 0.70% ของค่าใช้จ่ายบริหารบุคลากร ค่าเงินสมทบกองทุนบำเหน็จบำนาญ 293,201 บาท คิดเป็น 2.49% ของค่าใช้จ่ายบริหารบุคลากร และเงินเพิ่มต่างๆ 820,000 บาท คิดเป็น 8.66% ของค่าใช้จ่ายบริหารบุคลากร รวมค่าใช้จ่ายในการบริหารบุคลากร 9,458,961บาท ในความเห็นของปลัดเทศบาลตำบลเชียงคานด้านบุคลากรได้แสดงความเห็นว่า

“ จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในเทศบาลตำบลเชียงคานมีจำนวนพอเพียงในการปฏิบัติงาน แต่เทศบาลตำบลเชียงคานยังขาดเจ้าหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ เพราะงานด้านการประชาสัมพันธ์มีความสำคัญในการที่จะทำให้ประชาชนรู้จักเทศบาล ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆของเทศบาล เป็นต้น”

(วิรัตน์ โภชะ, สัมภาษณ์, 11 มิถุนายน 2550)

ในประเด็นเดียวกันผู้อำนวยการกองการศึกษาเห็นว่า

“ จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในเทศบาลตำบลเชียงคานมีจำนวนเพียงพอในการปฏิบัติงานแต่ในด้านการศึกษาศูนย์บุคลากรไม่เพียงพอ เช่น นักวิชาการการศึกษา นักวิชาการด้านการศึกษา เพราะการปฏิบัติงานในปัจจุบันบุคคลคนเดียวทำงานหลายหน้าที่ทำให้การทำงานยังไม่เป็นกระบวนการ”

(มานพ ช่องตะคุ, สัมภาษณ์, 11 มิถุนายน 2550)

ในประเด็นเดียวกันผู้นำชุมชนได้แสดงความเห็นว่า

“ จำนวนบุคลากรในการปฏิบัติของเทศบาลตำบลเชียงคานมีจำนวนมากเกินไป เทศบาลมีการตั้งอัตรากำลังขึ้นเรื่อย ๆ น่าจะใช้บุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบันให้เกิดประโยชน์มากกว่านี้เห็นได้จากการจัดงานต่าง ๆ ที่ทางเทศบาลได้จัดทำขึ้นพนักงานเทศบาลมีจำนวนมากกว่าประชาชนที่มาร่วมงาน”

(สุจิน มีชัย, สัมภาษณ์, 11 มิถุนายน 2550)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่า จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของเทศบาล มีความพอเพียงที่จะปฏิบัติงานแต่เทศบาลจะต้องดำเนินการขอจัดสรรตำแหน่งที่ขาดทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์การจัดสรรอัตรากำลังพนักงานของเทศบาลต้องไม่เกินร้อยละ 40% ของรายได้

1.3 ด้านงบประมาณ

รายได้ของเทศบาลตำบลเชียงคานตำบลเชียงคาน มาจากรายได้ภาษีอากร รายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต รายได้จากทรัพย์สิน รายได้เบ็ดเตล็ด และเงินอุดหนุนจากภาครัฐ กระทรวงมหาดไทย เมื่อเทศบาลมีรายได้แล้วจะต้องกำหนดแนวทางในการใช้จ่ายในรูปแบบเทศบัญญัติงบประมาณประจำปี โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาเทศบาล ผู้ว่าอนุมัติ ประกาศเป็นเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

ตาราง 14 รายรับ

ประเภทรายรับ	2547	2548	2549	เพิ่ม-ลด รายรับ 2547-2548	เพิ่ม-ลด รายรับ 2548-2549
1 ภาษีอากร	14,097,076.97	11,733,544.00	13,329,000.00	-16.76	13.59
2 ค่าธรรมเนียม	581,478.00	401,920.00	445,000.00	-30.87	10.78
3 ทรัพย์สิน	936,823.11	565,250.00	765,250.00	-39.66	35.38
4 เบ็ดเตล็ด	213,341.00	213,341.00	120,800.00	0.00	-43.37
รวมรายได้ 4 หมวด	15,828,719.00	12,754,214.00	14,660,050.00	-19.42	14.94
5 เงินอุดหนุน ทั่วไป	8,664,579.00	9,961,445.00	12,100,000.00	14.96	21.46
รวมรายได้ พิเศษ	8,664,579.00	9,961,445.00	12,100,000.00	14.96	21.46
รวมรับทั้งสิ้น	24,493,298.00	22,715,659.00	26,760,050.00	-7.25	17.80

หมายเหตุ : ช่อง เพิ่ม-ลด คิดเป็นร้อยละ

จากตาราง 14 รายรับของเทศบาลตำบลเชียงคานพบว่า

1) รายรับด้านภาษีอากร ในปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 14,097,076.97 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 11,733,544 บาท และในปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 13,329,000 บาท รายรับด้านภาษีอากร จากปี 2547 - 2548 รายได้ลดลงคิดเป็นร้อยละ 16.76 % ของปี 2547 และจากปี 2548 -2549 รายรับเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 13.59% ของปี 2548

2) รายรับด้านค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 581,478.00 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 401,920 บาท และในปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 445,000 บาท รายรับด้านค่าธรรมเนียม ค่าปรับ จากปี 2547 - 2548 ลดลงคิดเป็น 30.87% ของปี 2547 และจากปี 2548 -2549 รายรับเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 10.78% ของปี 2548

3) รายรับด้านทรัพย์สิน ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 936,823.11 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 565,250 บาท และในปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 765,250 บาท รายรับด้านทรัพย์สิน จากปี 2547 - 2548 ลดลงคิดเป็น 39.66% ของปี 2547 และจากปี 2548 -2549 รายรับเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 35.38% ของปี 2548

4) รายรับเบ็ดเตล็ดปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 213,341 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 213,341 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 120,800 บาท รายรับด้านเบ็ดเตล็ดจาก ปี2547 – 2548 คงที่ และจากปี 2548 -2549 รายรับลดลงคิดเป็นร้อยละ43.37%ของปี 2548 รวมรายได้ 4 หมวด ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 15,828,719 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 12,754,214 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 14,660,050 บาท

รวมรายได้ 4 หมวด จากปี2547 – 2548ลดลงคิดเป็น 19.42% ของปี 2547 และจากปี 2548 -2549 รายได้รวมเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ14.94%ของปี 2548

5) รายรับด้านเงินอุดหนุนทั่วไป ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 8,664,579 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 9,961,445 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 12,100,000 บาท เงินอุดหนุนทั่วไปจาก ปี 2547 – 2548 เพิ่มขึ้นคิดเป็น 14.96% ของปี 2547 และจากปี 2548 -2549 เพิ่มขึ้น 21.46% ของปี 2548

รวมรายรับทั้งสิ้น ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 24,493,298 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 22,715,659 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 26,760,050 บาท รายรับรวมจากปี 2547 – 2548 ลดลงคิดเป็น 7.25% ของปี 2547 และจากปี 2548 -2549 รายได้รวมเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ17.80% ของปี 2548

ตาราง 15 รายรับภาษีอากร

ประเภทภาษี	2547	2548	2549	เพิ่ม-ลด ภาษี 2547-2548	เพิ่ม-ลด ภาษี 2547-2548
1. ภาษีโรงเรือนและ ที่ดิน	424,466.00	360,000.00	360,000.00	-15.18	0.00
	85,203.60	45,000.00		-47.18	11.11
2. ภาษีบำรุงท้องที่	99,460.00	100,000.00	50,000.00	0.54	0.00
3. ภาษีป้าย	48,376.00	50,544.00	100,000.00	4.48	-1.07
4. อากรฆ่าสัตว์			50,000.00		
รวมภาษีที่จัดเก็บเอง	660,505.60	555,544.00	560,000.00	-15.89	0.80
5. ภาษีและ ค่าธรรมเนียมรถยนต์	304,230.00	-	-	-100	0.00
6. ภาษีมูลค่าเพิ่ม	10,164,294.00	9,000,000.00	10,600,000.00	-11.45	17.77
7. ภาษีธุรกิจเฉพาะ	4,473.00	3,000.00	00	-32.93	-33.33
8. ภาษีสุรา	410,463.00	400,000.00	2,000.00	-2.54	0.00
9. ภาษีสรรพสามิต	2,001,772.28	1,400,000.00	400,000.00	30.06	0.00
10. ค่าภาคหลวงแร่	25,821.00	15,000.00	1,400,000.00	-41.90	-53.33
11. ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดิน	508,084.00	350,000.00	0	-31.11	0.00
			7,000.00		
12. ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม	17,402.77	10,000.00	350,000.00	-42.53	0.00
รวม ภาษี ที่ รัฐบาล จัดสรรให้	13,436,576.37	11,178,000.00	12,769,000.00	-16.80	14.23
			0		
รวมภาษีอากรทั้งสิ้น	14,097,076.97	11,733,544.00	13,329,000.00	-16.76	13.59
			0		

หมายเหตุ : ช่อง เพิ่ม-ลด คิดเป็นร้อยละ

จากตาราง 15 รายรับภาษีอากรของเทศบาลตำบลเชียงคานพบว่า

1) ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 424,466 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 360,000 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 360,000 บาท การจัดเก็บภาษีจากปี 2547-2548 ลดลงจากปี 2547 คิดเป็น 15.18% และจากปี 2548-2549 อัตราคงที่

2) ภาษีบำรุงท้องที่ ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 85,203 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 45,000 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท การจัดเก็บภาษีจากปี 2547-2548 ลดลงจากปี 2547 คิดเป็น 47.18% และจากปี 2548-2549 เพิ่มขึ้นคิดเป็น 11.11%

3) ภาษีป้าย ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 99,460 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 100,000 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 100,000 บาท การจัดเก็บภาษีจากปี 2547-2548 เพิ่มขึ้นจากปี 2547 คิดเป็น 0.54% และจากปี 2548-2549 อัตราคงที่

4) อาคารพาณิชย์ ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 48,376 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 50,544 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท การจัดเก็บภาษีจากปี 2547-2548 เพิ่มขึ้นจากปี 2547 คิดเป็น 4.48% และจากปี 2548-2549 ลดลงคิดเป็น 1.07%

รวมภาษีที่จัดเก็บเอง ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 660,505 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 555,444 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 560,000 บาท รวมภาษีที่จัดเก็บเองปี 2547-2548 ลดลงจากปี 2547 คิดเป็น 15.89% และรวมภาษีที่จัดเก็บเองปี 2548-2549 เพิ่มขึ้น จากปี 2548 คิดเป็น 0.80%

5) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 304,230 บาท ปี 2548 -2549 ไม่มีรายรับส่วนนี้

6) ภาษีมูลค่าเพิ่ม ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 10,164,294 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 9,000,000 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 10,600,000 บาท การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากปี 2547-2548 ลดลงจากปี 2547 คิดเป็น 11.4% และจากปี 2548-2549 เพิ่มขึ้น จากปี 2548 คิดเป็น 17.77%

7) ภาษีธุรกิจเฉพาะ ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 4,473 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 3,000 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 2,000 บาท การจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะปี 2547-2548 ลดลงจากปี 2547 คิดเป็น 32.93% และจากปี 2548-2549 ลดลงจากปี 2548 คิดเป็น 33.33%

8) ภาษีสุรา ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 410,463 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 400,000 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 400,000 บาท การจัดเก็บภาษีสุราจากปี 2547-2548 ลดลงจากปี 2547 คิดเป็น 2.54% และจากปี 2548-2549 อัตราที่จัดเก็บได้คงที่

9) ภาษีสรรพสามิต ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 2,001,722.28 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 1,400,000 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 1,400,000 บาท การจัดเก็บภาษีสรรพสามิต ปี 2547-2548 ลดลงจากปี 2547 คิดเป็น 2.54 % ปี 2548-2549 อัตราคงที่จากปี 2548

10) ค่าภาคหลวงแร่ ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 25,821 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 15,000 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 7,000 บาท ค่าภาคหลวงแร่จากปี 2547-2548 ลดลงจากปี 2547 คิดเป็น 41.90 % และจากปี 2548-2549 ลดลงจากปี 2548 คิดเป็น 53.33 %

11) ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดิน ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 508,084 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 350,000 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 350,000 บาท ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดิน จากปี 2547-2548 ลดลงจากปี 2547 คิดเป็น 31.11 % และจากปี 2548-2548 อัตราคงที่จากปี 2548

12) ค่าภาคหลวงปิโตเลียม ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 17,402.77 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 10,000 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 10,000 บาท ค่าภาคหลวงปิโตเลียม จากปี 2547-2548 ลดลงจากปี 2547 คิดเป็น 42.53 % และตั้งแต่ 2548-2549 อัตราคงที่จาก ปี 2548

รวมภาษีที่รัฐบาลจัดสรรให้ ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 13,436,576.37 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 11,178,000 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 12,769,000 บาท ภาษีที่รัฐบาลจัดสรรให้จากปี 2547-2548 ลดลงจากปี 2547 คิดเป็น 16.80 % และจากปี 2548-2549 เพิ่มขึ้นจากปี 2548 คิดเป็น 14.23 %

รวมภาษีอากรทั้งสิ้น ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 14,097,076.97 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 11,733,544 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 13,329,000 บาท รวมภาษีอากรจากปี 2547-2548 ลดลงจากปี 2547 คิดเป็น 16.76 % และจากปี 2548-2549 เพิ่มขึ้นจากปี 2548 คิดเป็น 13.59 %

ตาราง 16 รายจ่ายตามหมวดรายจ่าย

หมวด	รับจริง ปี 2547	ประมาณการ ปี 2548	ประมาณการ ปี 2549	เพิ่ม-ลด รายจ่าย 2547- 2548	เพิ่ม-ลด รายจ่าย 2548- 2549
1. รายจ่ายงบกลาง	228,603.00	2,701,020.37	3,344,077.00	1,081.53	23.80
2. หมวดเงินเดือนและค่าจ้าง ประจำ	2,236,034.00	5,426,004.00	6,753,120.00	142.66	24.54
3. หมวดค่าจ้างชั่วคราว	30,300.00	1,733,080.00	2,633,280.00	5,619.73	51.94
4. หมวดค่าตอบแทนใช้สอย และวัสดุ	7,005,370.00	6,148,780.00	7,564,000.00	-12.22	23.01
5. หมวดค่าสาธารณูปโภค	192,986.59	320,000.00	471,000.00	65.81	47.18
6. หมวดเงินอุดหนุน	70,000.00	100,000.00	225,000.00	42.85	125
7. หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและ สิ่งก่อสร้าง	10,711,251.00	4,921,000.00	5,746,000.00	-54.05	16.76
รวม	20,474,545.37	21,350,084.0 0	26,736,477.0 8	4.27	25.22

หมายเหตุ : ช่อง เพิ่ม-ลดเป็นร้อยละ

แหล่งที่มา: ตาราง 14-16 มาจากเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2549 เทศบาลตำบลเขียงคาน จังหวัดเลย

จากตาราง 16 รายจ่ายตามหมวดรายจ่าย พบว่า

- 1) รายจ่ายงบกลาง ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 228,603 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 2,701,020.37 และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 3,344,077 บาท รายจ่ายงบกลางปี 2547-2548 รายจ่ายเพิ่มขึ้นจากปี 2547 คิดเป็น 1,081.53 % และจากปี 2548-2549 เพิ่มขึ้นจากปี 2548 คิดเป็น 23.80 %
- 2) หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 2,236,034 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 5,426,004 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 6,753,120 บาท หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ จากปี 2547-2548 เพิ่มขึ้นจากปี 2548 คิดเป็น 142.66 % และจากปี 2548-2549 เพิ่มขึ้นจากปี 2548 คิดเป็น 24.54 %
- 3) หมวดค่าจ้างชั่วคราว ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 30,300 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 1,733,080 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 2,633,280 บาท หมวดค่าจ้างชั่วคราวจากปี 2547-2548 เพิ่มขึ้นจากปี 2547 คิดเป็น 5,619.73 % และปี 2548-2549 เพิ่มขึ้นจากปี 2548 คิดเป็น 51.94 %

4) หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 7,005,370 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 6,148,780 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 7,564,000 บาท หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุจากปี 2547-2548 ลดลงจากปี 2547 คิดเป็น 12.22 % และจากปี 2548-2549 เพิ่มขึ้นจากปี 2548 คิดเป็น 23.01 %

5) หมวดค่าสาธารณูปโภค ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 192,986.59 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 320,000 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 471,000 บาท หมวดค่าสาธารณูปโภคจากปี 2547-2548 เพิ่มขึ้นจากปี 2547 คิดเป็น 65.81 % และจากปี 2548-2549 เพิ่มขึ้นจากปี 2548 คิดเป็น 47.18 %

6) หมวดเงินอุดหนุน ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 70,000 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 100,000 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 225,000 บาท หมวดเงินอุดหนุนจากปี 2547-2548 เพิ่มขึ้นจากปี 2547 คิดเป็น 42.85 % และจากปี 2548-2549 เพิ่มขึ้นจากปี 2548 คิดเป็น 125 %

7) หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 10,711,251 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 4,921,000 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 5,746,000 บาท หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้างจากปี 2547-2548 ลดลงจากปี 2547 คิดเป็น 54.05 % และจากปี 2548-2549 เพิ่มขึ้นจากปี 2548 คิดเป็น 16.76 %

รวมรายจ่าย ปี 2547 เป็นจำนวนเงิน 20,474,545.37 บาท ปี 2548 เป็นจำนวนเงิน 21,350,084 บาท และปี 2549 เป็นจำนวนเงิน 26,736,477 บาท รายจ่ายปี 2547-2548 เพิ่มขึ้นจากปี 2547 คิดเป็น 4.27 % และจากปี 2548-2549 เพิ่มขึ้นจากปี 2548 คิดเป็น 25.22 %

ในประเด็นการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลเชียงคานมีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้

“การจัดสรรงบประมาณของเทศบาลให้กองการศึกษาอยู่ในระดับดีมากนายกเทศมนตรีได้ให้ความสำคัญทางการศึกษา การส่งเสริมอาชีพ ศิลปวัฒนธรรมประเพณี เพิ่มพูนความรู้ งบประมาณที่ได้ประมาณ 30% จากงบหลักรองจากงบประมาณโครงสร้างพื้นฐาน” (มานพ ช่องตะคุ.2550:สัมภาษณ์)

ในประเด็นเดียวกันรองปลัดเทศบาลเห็นว่า

“การจัดสรรงบประมาณ จะแบ่งเป็นส่วนๆ ด้านพนักงานประจำ โครงสร้างพื้นฐานต่างๆตามความต้องการของประชาชน โดยจัดลำดับความสำคัญตามนโยบายของนายกเทศมนตรี แล้วเข้าสู่สภาพิจารณานุมัติ” (บัวพันธ์ บุสดี.2550:สัมภาษณ์)

ในการทำงานเดียวกันผู้อำนวยการกองช่างเห็นว่า

“การจัดสรรงบประมาณในส่วนกองช่างถือว่าได้รับการจัดสรรที่เป็นธรรมทางผู้บริหารให้ความสำคัญ
โครงสร้างพื้นฐานต่างๆตามความต้องการของประชาชน” (ประยุทธ์ เย็นอารมณ์.2550:สัมภาษณ์)

ขณะที่ผู้อำนวยการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และ ปลัดเทศบาลเห็นว่า

“เรื่องงบประมาณไม่มีปัญหาเลย ไม่ว่าจะทำโครงการอะไรในกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมทางผู้บริหาร
เปิดกว้างในการบริหารงาน”(สุภาพร จันดาบุญ.2550:สัมภาษณ์)

“เรื่องงบประมาณถือว่าเป็นปัญหาของถิ่น ที่ผ่านมามีรายได้ไม่พอล้างตัวเอง งบประมาณส่วนใหญ่
จะมาจากรัฐบาลโดยกระทรวงมหาดไทย ในการใช้งบประมาณต่างๆมีส่วนกลางดูแลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อ
ชุมชน”(วิรัตน์ โภชะ.2550:สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล รายรับ รายจ่ายของเทศบาลตำบลเชียงคานพบว่า รายได้ของ
เทศบาลตำบลเชียงคานมาจากเงินอุดหนุนจากภาครัฐ ภาษีที่รัฐบาลจัดสรรให้เสียเป็นส่วนใหญ่ รายได้
ที่ทางเทศบาลตำบลเชียงคานจัดเก็บเองมีจำนวนที่น้อยมาก ไม่พอที่จะดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ
ในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าได้ รายได้ที่จัดเก็บเองจะถูกนำไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายด้าน
บุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาล ในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ยังต้องได้รับเงินอุดหนุนจากภาครัฐ
เพียงอย่างเดียว เมื่อเปรียบเทียบรายได้ของเทศบาลที่ยังไม่ได้รวมเงินอุดหนุนจากภาครัฐกับรายจ่าย
ของเทศบาลจะเห็นได้ชัดว่าส่วนต่างรายได้กับรายจ่ายมีประมาณที่แตกต่างกันมาก ทั้งนี้เนื่องจาก
เทศบาลตำบลเชียงคานเป็นเทศบาลตำบลขนาดกลาง มีอัตราประชากรไม่หนาแน่นการจัดเก็บรายได้
จึงไม่เพียงพอในการเลี้ยงตัวเอง

2.3 ด้านการสื่อสารภายในองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรม

การบริหารงานเทศบาลตำบลเชียงคานตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลเชียงคานต้องอาศัย
การทำงานร่วมกันภายในองค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายให้ประชาชนได้รับผลคุ้มค่ามากที่สุด ในการ
ปฏิบัติงานจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกันภายในองค์กร เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมตามโครงการ/แผนงาน
ต่างๆให้ประสบความสำเร็จ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารเทศบาลเกี่ยวกับการสื่อสารภายในองค์กรและ
การขับเคลื่อนกิจกรรม รองปลัดเทศบาล แสดงความเห็นเห็นว่า

“การทำงานภายในเทศบาลมีความเป็นกระบวนการโดยมีลักษณะการทำงานแบบบนลงล่าง เทศบาลมีกองต่างๆ ที่รับผิดชอบตามหน้าที่และได้มอบหมายงานในหน้าที่ของแต่ละกองโดยทำคำสั่งแบ่งงาน และการติดตามงานให้หัวหน้าส่วนการงานเป็นผู้ควบคุมดูแลและจะต้องรายงานความคืบหน้าในการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารทราบ”

ขณะที่บุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาลก็มีความคิดเห็นไปในทางทำนองเดียวกันกับรองปลัดเทศบาล โดยให้ความเห็นว่า “การทำงานในองค์กรมีความเป็นระบบดีแล้ว แต่ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับปริมาณงานและความเร่งด่วนของงาน ส่วนขั้นตอนปฏิบัติงานคือมอบหมายให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการและรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารทราบ” (มานพ ช่องตะคุ.สัมภาษณ์ : 2550)และในประเด็นเดียวกันมีบุคลากรแสดงความคิดเห็นไปในทำนองเดียวกันว่า “การทำงานในเทศบาลมีความเป็นกระบวนการดี แต่ระยะเวลาการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับความยากง่ายของงาน ส่วนขั้นตอนการปฏิบัติงาน คือ เน้นการทำงานแบบมืออาชีพ รับคำสั่งมา แล้วลงมือทำเมื่อทำเสร็จก็รายงานผล ให้ผู้บริหารทราบ (วิรัตน์ โภชะ,สัมภาษณ์,11 มิถุนายน 2550)

ตัวหนังสือหรือแบบฟอร์มที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ผู้รับสารและผู้ส่งสารมีความเข้าใจข้อมูลในสารที่ตรงกัน ถ้าไม่เข้าใจก็ถามให้เข้าใจก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ เครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารในองค์กรใช้เครื่องมือ 2 ประเภท 1) การติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการ เช่น หนังสือเวียน คำสั่ง บันทึกรับเรื่อง เป็นต้น 2) การติดต่อสื่อสารภายในองค์กรแบบไม่เป็นทางการ เช่น การติดต่อด้วยวาจา โทรศัพท์ เป็นต้น ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารในองค์กรนิยมใช้ในรูปแบบคำสั่งเทศบาล การติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการก็เป็นที่นิยมใช้ในการติดต่อสื่อสารภายในองค์กรเช่น ด้วยวาจา โทรศัพท์ เพราะเป็นการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วเหมาะสมสำหรับงานที่เร่งด่วนและต้องการลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ใช้ให้เห็นว่า การทำงานในองค์กรมีความเป็นกระบวนการ โดยการทำงานในองค์กรไปในรูปแบบบนลงล่าง ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติขึ้นอยู่กับความเร่งด่วนของงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน คือ ทำคำสั่งแบ่งงาน ให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการและรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารทราบ

2.4 ด้านการสื่อสารมวลชนเพื่อพัฒนาความเข้าใจปัญหาของหลักธรรมาภิบาล

ตาราง 17 การประชาสัมพันธ์

หน่วยงาน	งบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์	ความถี่ในการประชาสัมพันธ์			คิดเป็นเปอร์เซ็นต์
		น้อย	ค่อนข้างมาก	มาก	
1. สำนักปลัด	292,000			/	80
2. กองการศึกษา	20,000		/		5.47
3. กองคลัง	10,000		/		2.73
4. กอง	40,000		/		10.95
สาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อม	3,000		/		0.82
5. กองช่าง					
รวม	365,000	-	-	-	100%

จากตาราง 17 การประชาสัมพันธ์ พบว่าเทศบาลตำบลเชียงคานได้ตั้งงบประมาณในการประชาสัมพันธ์

- 1) สำนักปลัดตั้งงบประมาณด้านค่าวัสดุโฆษณาและเผยแพร่ 50,000 บาท ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่ 287,000 บาทเพื่อจ่ายเป็นค่าติดตั้งชุดลูกข่ายกระจายเสียงทางไกลอัตโนมัติ
- 2) กองการศึกษาตั้งงบด้านการโฆษณาและเผยแพร่ 20,000 บาท
- 3) กองคลังตั้งไว้ 10,000 บาท
- 4) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ตั้งงบด้านการโฆษณาและเผยแพร่รวมอยู่ในประเภทรายจ่ายทั่วไปตั้งไว้เป็นเงินอุดหนุนไว้ 40,000 บาท
- 5) กองช่างตั้งงบด้านการโฆษณาและเผยแพร่ 3,000 บาท

ส่วนความถี่ในการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่ใช้มีปริมาณมาก ในช่วงที่จะดำเนินโครงการที่ทางเทศบาลจัดทำ

ในประเด็นการประชาสัมพันธ์พนักงานเทศบาลให้ความเห็นดังนี้

“เทศบาลตำบลเชียงคาน มีการประชาสัมพันธ์รายรับรายจ่ายให้ประชาชนทราบอย่างกว้างขวางทางสื่อสิ่งพิมพ์ มีการประชาสัมพันธ์โดยวิทยุชุมชน อินเทอร์เน็ต การจัดทำเอกสาร สิ่งพิมพ์ เพื่อการประชาสัมพันธ์รายละเอียดโครงการและราคากลางในการจัดซื้อจัดจ้าง มีการประกาศสอบราคา ประกวดราคาทางอินเทอร์เน็ต “(ดลฤดี วันสืบ. สัมภาษณ์:2550)

ในทำนองเดียวกันพนักงานเทศบาลเห็นว่า

“ในด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลตำบลเชียงคาน ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและผู้สนใจทั่วไปได้รับทราบและเผยแพร่ข้อมูล โดยการประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย ทำหนังสือขอความร่วมมืออำเภอและจังหวัด ผ่านพับไบปลิว ประกาศในเว็บไซต์ (ประยุทธ์ เย็นอารมณ์.สัมภาษณ์:2550)

และในทำนองเดียวกันพนักงานเทศบาลเห็นว่า

“ในการดำเนินโครงการกิจกรรมต่างๆ ได้มีการประชาสัมพันธ์ โดยเสียงตามสาย สถานีวิทยุชุมชน รถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ ติดประกาศที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ (สุภาพร จันดาบุญ.สัมภาษณ์: 2550)

“การประชาสัมพันธ์ถือเป็นความสำคัญอันดับแรก ในการทำโครงการต่างๆจะมีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าอย่างน้อย 3 สัปดาห์ โดยเสียงตามสาย และโดยผู้นำชุมชนทั้ง 8 ชุมชนโดยการจัดประชุมผู้นำชุมชน(มานพ ช่องตะคุ.สัมภาษณ์:2550)

การวิเคราะห์ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่า การประชาสัมพันธ์ของการบริหารงานเทศบาลตำบลเชียงคาน โดยมีการประชาสัมพันธ์สู่ประชาชนผ่านทางสื่อต่างๆ ดังนี้ เสียงตามสายประจำชุมชนในเทศบาล เสียงตามสายรถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ วารสารของเทศบาล แผ่นพับ โปสเตอร์ เอกสารเผยแพร่ต่างๆ อินเทอร์เน็ต และป้ายประชาสัมพันธ์ สื่อต่างๆเหล่านี้มีความหมายอย่างยิ่งต่อการกระจายข่าวสารของเทศบาลสู่ประชาชนสามารถรับทราบความเคลื่อนไหวในทุกกิจกรรม/โครงการของเทศบาลได้อย่างชัดเจนสามารถรู้ขั้นตอนในการมาติดต่องาน ทำให้การติดต่องานเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น ด้านการจัดสรรเรื่องงบประมาณไม่มีปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ ส่วนความถี่ในการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่ใช้มีปริมาณมากในช่วงที่จะดำเนินโครงการที่ทางเทศบาลจัดทำ แต่จะมีปัญหาในเรื่องบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์ที่ยังขาดแคลนอยู่

2.5 ด้านทัศนคติของผู้นำหลักธรรมาภิบาลปฏิบัติ

จากตาราง 6 ตารางโครงการที่ดำเนินตามหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล	จำนวนโครงการที่ดำเนินการ	จำนวนประมาณ	คิดเป็นร้อยละโครงการทั้งหมด	ร้อยละของงบประมาณ
นิติธรรม	1	30,000	1.63	0.52
คุณธรรม	16	831,000	26.2	14.61
โปร่งใส	1	20,000	1.63	0.35
มีส่วนร่วม	5	105,000	8.19	1.84
รับผิดชอบ	15	750,000	24.59	13.19
คุ้มค่า	23	3,949,300	37.70	69.49
รวม	61	5,685,300	100%	100%

จากตาราง 8 พบว่า ในการดำเนินโครงการตามหลักธรรมาภิบาลพบว่าโครงการที่จัดทำมากที่สุดตกอยู่ในหลักความคุ้มค่ามากที่สุด รองลงมาคือหลักคุณธรรม และหลักความรับผิดชอบต่อสังคม แสดงให้เห็นว่า ด้านทัศนคติได้มาจากโครงการต่างๆ ด้านความคุ้มค่าที่จัดทำไม่อาจวัดออกมาเป็นตัวเลขเชิงปริมาณได้ เช่น สุขภาพของประชาชนดีขึ้น นั่นคือ ความคุ้มค่า ใช้จ่ายของหน่วยงานราชการถือเป็นรายได้ของประชาชนที่จำเป็นต้องบริหารจัดการให้เกิดการกระจายไปทุกชุมชน ทุกหมู่บ้านจึงจะเข้าถึงหลักความคุ้มค่า รองลงมาคือหลักคุณธรรม ทัศนคติได้มาจากโครงการที่ทางเทศบาลจัดทำในด้านคุณธรรมโดยมีความมุ่งหวังให้สังคมมีความการยึดมั่นในความถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็น

ตัวอย่าง แก่ สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย และประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัย และหลักความรับผิดชอบได้จากโครงการต่างๆที่จัดทำโดยมุ่งหวังในความสำนึกในความรับผิดชอบต่อต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาาร่วมกัน ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนอย่างสูงสุด ในด้านทัศนคติ นายกเทศมนตรีได้ให้ความคิดเห็นดังนี้

“ถ้ามองในทัศนคติในฐานะที่นำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติถือว่าเป็นหลักที่ดีมากในการปฏิบัติงาน ทางเทศบาลได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาด้านการเมืองและการบริหารจัดการที่ดี โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาท้องถิ่นและการตราข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้บริการแก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้วยความรวดเร็วโปร่งใสเป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน สร้างจิตสำนึกให้ประชาชน” (หลง แก้วนิรันดร์. 2550: สัมภาษณ์)

ในประเด็นเดียวกันรองปลัดเทศบาลเห็นว่า

“ในการปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลเชียงคาน ในการดำเนินโครงการต่างๆ จะมุ่งให้ประชาชนมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำและร่วมกันในการพัฒนาทุกๆด้าน ตลอดจนมีการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี และประชาชนมีสุขภาพดี โดยในการบริหารงานท้องถิ่นในโครงการต่างๆ ของเทศบาลได้นำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานเทศบาล” (บัวพันธ์ บุสดี. สัมภาษณ์:2550)

และในประเด็นเดียวกันปลัดเทศบาลเห็นว่า

“ด้านการจัดซื้อจัดจ้างเทศบาลตำบลเชียงคานได้ยึดหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้าง เทศบาลตำบลเชียงคานสามารถเป็นแบบอย่างให้เทศบาลอื่นได้ โดยมีประชาชนเข้ามาร่วมตรวจสอบอย่างเข้มข้น” (วิรัตน์ โภชะ. สัมภาษณ์ :2550)

ขณะที่ผู้อำนวยการกองการศึกษาเห็นว่า

“การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานเทศบาลเป็นหลักที่ดี เพราะจะทำให้การทำงานมีกระบวนการ มีความชอบธรรม มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ “ (มานพ ช่องตะคุ. สัมภาษณ์: 2550)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ให้เห็นว่า บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในเทศบาล มีทัศนคติที่ดีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารงานเทศบาล โดยผู้นำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติมีความรู้สึกดีกับการนำหลักธรรมาภิบาลเพราะสามารถทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อยู่ร่วมกันอย่างมีสุข มีความรู้รักสามัคคี มีความยุติธรรมในเทศบาล มีความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่างๆให้ประสบผลสำเร็จ

2.6 ด้านการสนับสนุนสาธารณะ

การสนับสนุนการบริจาคจากประชาชน ชุมชน ภาครัฐ จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลเกี่ยวกับเงินที่มีผู้บริจาคให้พบว่า

“ในเทศบาลตำบลเชียงคานยังไม่รับสนับสนุนการบริจาคจากภาคประชาชน รายได้ส่วนใหญ่ของเทศบาลเป็นรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต รายได้จากทรัพย์สิน รายได้เบ็ดเตล็ด และเงินอุดหนุนจากภาครัฐ “(บัวพันธ์ บุสดี.สัมภาษณ์: 2550)

“รายได้เทศบาล มาจากภาษีอากร เงินอุดหนุนจากภาครัฐ กระทรวงมหาดไทย เงินที่ผู้บริจาคให้ยังไม่มี(วิรัตน์ โภชะ.สัมภาษณ์ :2550)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นว่า เทศบาลตำบลเชียงคานรายได้ของเทศบาลมาจากการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต รายได้จากทรัพย์สิน รายได้เบ็ดเตล็ด และเงินอุดหนุนจากภาครัฐ ส่วนด้านการสนับสนุนจากประชาชนในการเข้าร่วมโครงการกิจกรรมต่างๆ ที่ทางเทศบาลได้จัดทำขึ้นได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากภาคประชาชนดีมากเห็นได้จากกิจกรรมต่างๆที่ทางเทศบาลจัดทำ

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของการบริหารงานเทศบาล กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสารประกอบกับวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (in-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นผู้บริหารเทศบาลตำบลเชียงคาน พนักงานเทศบาลและผู้นำชุมชน 12 คน ในการศึกษาครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของการบริหารงานเทศบาลตำบลเชียงคาน ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ธรรมาภิบาลต่อการบริหารงานเทศบาลในการพัฒนาองค์กร

สรุปผลการศึกษาแผนดำเนินการพัฒนาองค์กรดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคของเทศบาลตำบลเชียงคาน ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการคมนาคมสะดวก จากแผนการดำเนินการพัฒนาองค์กรในด้านสาธารณูปโภค ทางเทศบาลได้จัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภค 12 โครงการ เป็นจำนวนเงิน 3,081,300 บาท คิดเป็น 54.18 % ของงบประมาณในการพัฒนาองค์กร

1.2 ด้านการศึกษา โดยใช้งบประมาณ ทางเทศบาลได้จัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาด้านการศึกษาและเทคโนโลยี จำนวน 5 โครงการ เป็นจำนวนเงิน 191,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.31% ของงบประมาณ

1.3 แผนการดำเนินการ ด้านศาสนา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีได้จัดทำโครงการเพื่อการพัฒนา ด้านศาสนา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี จำนวน 16 โครงการ จำนวนเงิน 655,000 บาท 11.46 % ของงบประมาณในการพัฒนาองค์กร

1.4 ด้านการพัฒนาองค์กรด้านสังคม เทศบาลตำบลเชียงคานได้ดำเนินการจัดทำโครงการ จำนวน 28 โครงการ จำนวนเงิน 1,758,000 บาท 45.90 % ของงบประมาณ

การดำเนินโครงการกิจกรรมต่างๆที่ทางเทศบาลได้ยึดหลักการบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลักที่สำคัญ 6 หลัก หลักนิติธรรมจำนวนโครงการที่ดำเนินการ 1 โครงการ 0.52% ของงบประมาณ หลักคุณธรรมจำนวนโครงการที่ดำเนินการ 16 โครงการ 14.61% ของงบประมาณ หลักโปร่งใสจำนวนโครงการที่ดำเนินการ 1 โครงการ 0.35% ของงบประมาณ หลักการมีส่วนร่วมจำนวนโครงการที่ดำเนินการ 5 โครงการ 1.84 % หลักความรับผิดชอบจำนวนโครงการที่

ดำเนินการ 15 โครงการ 13.19% ของงบประมาณ และหลักความคุ้มค่าจำนวนโครงการที่ดำเนินการ 23 โครงการ 69.49 % ของงบประมาณ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมของการบริหารงานเทศบาลไปปฏิบัติ

2.1 ด้านความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ด้านนิติธรรม

ด้านนิติธรรมมีความชัดเจน จากการศึกษาวิจัยพบว่า เทศบาลได้ออกเทศบัญญัติจำนวนหลายเรื่องขึ้นบังคับใช้ในท้องถิ่น โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และความยุติธรรม เช่น ด้านการจัดเก็บภาษีได้จัดทำประกาศเพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้รับทราบโดยทั่วกัน ด้านการสรรหาบุคลากรได้ปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดอย่างเคร่งครัด และเทศบาลยังมีการให้บริการรับให้คำปรึกษา และประชาสัมพันธ์เผยแพร่กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวกับเทศบาลให้แก่ประชาชนทั่วไปและเจ้าหน้าที่ของเทศบาล

ด้านคุณธรรม

ด้านคุณธรรมมีความชัดเจน จากการศึกษาวิจัยพบว่า เทศบาลได้มุ่งเน้นให้บริการแก่ประชาชนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ เช่นงานทะเบียนราษฎรได้นำระบบบัตรคิวมาใช้ในการให้บริการเพื่อความสะดวกรวดเร็ว ด้านการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานเทศบาลได้ยึดหลักทำดีได้ดี ยึดผลการทำงานไม่ยึดระบบอุปถัมภ์

ด้านการมีส่วนร่วม

ด้านการมีส่วนร่วมมีความชัดเจน จากการศึกษาวิจัยพบว่า เทศบาลได้คำนึงอยู่เสมอว่าประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของเทศบาลอย่างถูกต้องและทั่วถึง เพื่อนำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ ต่อไปด้วยวิธีการ มีการจัดเวทีประชาคมเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมนำเสนอข้อมูล ข้อเท็จจริง แสดงจุดยืน แสดงความคิดเห็นทั้งในเชิงสนับสนุนหรือคัดค้านเพื่อหาจุดยืนที่เหมาะสม

ด้านความโปร่งใส

ด้านความโปร่งใสมีความชัดเจน จากการศึกษาค้นคว้า เทศบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลเพื่อแสดงความโปร่งใสในการทำงานด้วยกันหลายช่องทาง เช่น การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ เสียงตามสาย วิทยุชุมชน และประเด็นที่เห็นได้ชัดในด้านความโปร่งใสคือการจัดซื้อจัดจ้าง ในการดำเนินโครงการต่างๆ ได้ให้ประชาชนติดตามทุกระยะเพื่อเป็นการตรวจสอบเริ่มตั้งแต่แต่งตั้งประชาชนให้มีส่วนร่วมตรวจรับงาน เปิดซอง-รับซองประกวดราคาจัดซื้อจัดจ้าง

ด้านหลักความรับผิดชอบ

ด้านความรับผิดชอบมีความชัดเจน จากการศึกษาวิจัยพบว่า เทศบาลได้ตระหนักในสิทธิหน้าที่ในความรับผิดชอบต่อสังคม ใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา เทศบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอปัญหาความเดือดร้อน ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล หรือปัญหาสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชาชน โดยผ่านศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์โดยประชาชน

ด้านหลักความคุ้มค่า

ด้านหลักความคุ้มค่ามีความชัดเจน จากการศึกษาวิจัยพบว่า เทศบาลได้ให้ความสำคัญในการสร้างระบบบริหารจัดการองค์กร เพื่อสร้างให้เป็นสังคมที่ดี บ้านเมืองน่าอยู่ การดำเนินงานทุกอย่างยึดหลักความคุ้มค่า เห็นได้จากโครงการที่ดำเนินการเทศบาลจะเน้นหลักความคุ้มค่ามากที่สุด เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข เช่น โครงการขยะรีไซเคิล เพื่อลดปริมาณขยะที่มากมายในแต่ละวัน โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ท่าเทียบเรือ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

2.2 ด้านสมรรถนะของหน่วยงานในการดำเนินการให้บรรลุตามหลักธรรมาภิบาล

จากผลการศึกษาข้อมูลในด้านสมรรถนะของหน่วยงานในการดำเนินการให้บรรลุตามหลักธรรมาภิบาล จะสรุปข้อมูลฯในส่วนนี้ ออกเป็น 3 ด้านดังต่อไปนี้

2.2.1 ด้านโครงสร้างขององค์กร

2.2.2 ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในเทศบาล

2.2.3 ด้านงบประมาณ

2.2.1 ด้านโครงสร้างขององค์กร

สายการบังคับบัญชาและการมอบหมายงานภายในเทศบาลตำบลเชียงคานมีความเหมาะสมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลเชียงคานตามหลักธรรมาภิบาล เทศบาลเป็นเทศบาลขนาดกลาง มีจำนวนบุคลากรมีจำนวนไม่มาก จึงไม่ยากต่อการบังคับบัญชา ส่วนรูปแบบการบังคับบัญชาในเทศบาลเป็นรูปแบบการบังคับบัญชาจากบนลงล่าง เป็นสายการบังคับบัญชาที่เหมาะสม ในส่วนการมอบหมายงานในเทศบาลจะทำโดยทำคำสั่งแบ่งงานและการติดตามงานให้หัวหน้าส่วนการงานเป็นผู้ควบคุมดูแลและจะต้องรายงานความคืบหน้าในการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารทราบ

2.2.2 ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในเทศบาล

ประกอบด้วย

ฝ่ายการเมือง ประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 12 คน ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยนายกเทศมนตรี 1 คน รองนายกเทศมนตรีอีก 2

คนที่ปรึกษานายก 1 คน และเลขานุการนายก 1 คน

ฝ่ายประจำ มีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างทั้งหมด มีรองปลัดเทศบาลทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยปลัดเทศบาลตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งในปัจจุบันเทศบาลตำบลเชียงคานมีอัตรากำลังดังต่อไปนี้

- พนักงานเทศบาล จำนวน 32 อัตรา
- ลูกจ้างประจำ จำนวน 12 อัตรา
- ลูกจ้างตามภารกิจ จำนวน 1 อัตรา
- พนักงานทั่วไป จำนวน 44 อัตรา

ด้านพนักงานของเทศบาลมีความเหมาะสมในการพัฒนาองค์การให้บรรลุผลตามหลักการบริหารงานเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล

2.2.3 ด้านงบประมาณ

งบประมาณที่ทางเทศบาลได้รับมาจากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาติรายได้จากทรัพย์สิน รายได้เบ็ดเตล็ด และเงินอุดหนุนจากภาครัฐโดยกระทรวงมหาดไทย

การจัดสรรงบประมาณให้กับกองต่างๆในการดำเนินโครงการกิจกรรมต่างๆเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนในเขตเทศบาล มีความพอเพียงในระดับดี ที่สามารถดำเนินการตามแผนหรือโครงการที่กำหนดได้ ส่วนความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณ กองที่รับผิดชอบในการจัดสรรงบประมาณมีความเป็นธรรม

2.3 การสื่อสารสื่อสารภายในองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรม

การทำงานในเทศบาลตำบลเชียงคานมีความเป็นกระบวนกร โดยการทำงานในองค์กรไปในรูปแบบบนลงล่าง ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับความเร่งด่วนของงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน คือ ทำคำสั่งแบ่งงาน ให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการและรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารทราบ

ตัวหนังสือหรือแบบฟอร์มที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร เครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารในองค์กรใช้เครื่องมือ 2 ประเภท 1) การติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการ เช่น หนังสือเวียน คำสั่ง บันทึกข้อความ เป็นต้น 2) การติดต่อสื่อสารภายในองค์กรแบบไม่เป็นทางการ เช่น การติดต่อด้วยวาจา โทรศัพท์ เป็นต้น

2.4 ด้านการสื่อสารมวลชนเพื่อพัฒนาความเข้าใจปัญหาของหลักธรรมาภิบาล

การประชาสัมพันธ์ของการบริหารงานเทศบาลตำบลเชียงคาน โดยมีการประชาสัมพันธ์สู่ประชาชนผ่านทางสื่อต่างๆ ดังนี้ เสียงตามสายประจำชุมชนในเขตเทศบาล เสียงตามสายรถ

ประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ วารสารของเทศบาล แผ่นพับ โปสเตอร์ เอกสารเผยแพร่ต่างๆ อินเทอร์เน็ต และป้ายประชาสัมพันธ์ สื่อต่างๆ

งบประมาณที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานโครงการกิจกรรมต่าง ๆ มีการจัดสรรงบประมาณให้อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ส่วนความถี่ในการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่ใช้มีปริมาณมากในช่วงที่จะดำเนินโครงการที่ทางเทศบาลจัดทำในช่วงนั้น

2.5 ด้านทัศนคติของผู้นำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

จากการศึกษาพบว่าเทศบาลมีทัศนคติที่ดีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารงานเห็นได้จากโครงการกิจกรรมต่างๆที่ทางเทศบาลได้นำเนิการได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เทศบาลมีทัศนคติที่ดีต่อหลักธรรมาภิบาลมากที่สุดหรือหลักความคุ้มค่า รองลงมาคือหลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักที่มีทัศนคติในแง่ที่สุดคือหลักนิติธรรม และหลักความโปร่งใส

2.6 ด้านการสนับสนุนสาธารณะ

เทศบาลตำบลเชียงคานยังไม่ได้รับสนับสนุนการบริจาคจากภาคประชาชน รายได้ของเทศบาลเป็นรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาติ รายได้จากทรัพย์สิน รายได้เบ็ดเตล็ด และเงินอุดหนุนจากภาครัฐ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษา การวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของการบริหารงานเทศบาล กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย

ส่วนที่ 1 อภิปรายผลการวิเคราะห์ธรรมาภิบาลต่อการบริหารงานงาน ด้านความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักธรรมาภิบาล สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านนิติธรรม

ในด้านนิติธรรมการดำเนินงานของเทศบาล ในการดำเนินการบริหารงานโดยยึด กฎหมายระเบียบ ถือเป็นปฏิบัติในการบริหารงานหรือดำเนินการต่างๆให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ฝ่ายบริหารคือส่วนกลางได้อำนาจมาปฏิบัติตามกฎหมาย การบริหารจัดการภายในของเทศบาล นั้นได้ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายต่างๆ สมาชิกสภาเทศบาล ทำหน้าที่ในการพิจารณาเห็นชอบเทศบัญญัติต่างๆและหน้าที่อื่นๆตามระเบียบกฎหมาย ซึ่งสมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งของประชาชนภายในเขตเทศบาล ปลัดเทศบาล ได้ดำเนินการเลือกตั้งชอบด้วยระเบียบกฎหมาย โดยไม่มีผู้ร้องเรียนคัดค้านการเลือกตั้งในครั้งนี่ซึ่งเป็นผลพิสูจน์ว่าการเลือกตั้งเป็นที่ชอบด้วยการตัดสินของประชาชนอย่าง บริสุทธิ์ ยุติธรรม การสรรหาบุคคล ที่เป็นพนักงานเทศบาล เทศบาลได้ปฏิบัติตามระเบียบโดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น เปิดสอบตามระเบียบ รับโอนมาจากเทศบาลอื่นหรือหน่วยงานอื่นตามระเบียบที่ให้อำนาจในการ

รับโอนได้ ด้านการปฏิบัติงานบุคคลในการปฏิบัติงานเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติเป็นส่วนรวม ในการปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติตนของบุคคลเหล่านี้ ต้องเป็นไปตามเส้นทางการปฏิบัติงาน การประพฤติปฏิบัติตนเหนือกว่าบุคคลที่เป็นประชาชนทั่วไป คือ ระเบียบวินัย การควบคุมในการปฏิบัติตน ทั้งในด้านส่วนตัวและการปฏิบัติงานซึ่งควบคุมนั้นเทศบาลตำบลเชียงคานได้ใช้ระเบียบกฎหมายในการควบคุมและหากปฏิบัติเข้าข่ายมีมูลความผิดตามแนวทางที่วางไว้จะดำเนินการทางวินัยทันที โดยไม่เลือกว่าเป็นผู้ใดโดยยึดถือการกระทำเป็นหลักไม่ยึดตัวบุคคลในการดำเนินการ

2. ด้านคุณธรรม

ในด้านคุณเทศบาลได้ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ความเสมอภาค ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองโดยเห็นได้จากกิจกรรมต่างๆของเทศบาล เช่น เทศบาลตำบลเชียงคานได้จัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในเทศบาลมีคุณธรรมประจำใจ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม เช่น โครงการเข้าวัดฟังเทศในวันพระ โครงการจัดงานประเพณีวันเข้าพรรษา โครงการประเพณีสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ วันออกพรรษา ฯลฯ โดยเปิดโอกาสให้องค์กรต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในทุกๆ กิจกรรม และเทศบาลได้จัดเป็นงานประเพณีต่อเนื่องกันทุกปี ซึ่งได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วไป ในส่วนพนักงานมีการส่งเสริมเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายของเทศบาลมีความตระหนักในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และรู้จักค่าของวัฒนธรรมอันดีงาม เทศบาลก็ได้ส่งเสริมให้พนักงานทุกคนได้ร่วมกิจกรรมให้พนักงานเทศบาลไปวัดทุกวันพระ เพื่อพนักงานทุกคนจะได้มีจิตใจที่สงบ ซึ่งเป็นการพัฒนาให้มีจิตใจที่บริสุทธิ์ในการที่จะนำกำลังจิต กำลังปัญหามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้หน้าที่สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

3. ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ในด้านการมีส่วนร่วมเทศบาล การบริหารงานของคณะเทศมนตรี ได้ตระหนักอยู่เสมอว่า “ประชาชนคือเจ้าของเทศบาล” มีความเข้าใจในปัญหาของท้องถิ่นได้ดี และได้นำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานตามภารกิจของเทศบาลภายใต้แนวคิด ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ เพื่อให้บรรลุถึงความต้องการของประชาชน และแก้ปัญหาของท้องถิ่นอย่างแท้จริง จากการศึกษาพบว่า การร่วมรับรู้เกิดจากคณะผู้บริหารมีแนวคิดที่ว่า “ไม่มีอะไรที่จะเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้ไม่ได้” และได้ดำเนินกิจการสาธารณะโดยเคารพสิทธิของประชาชน และคำนึงอยู่เสมอว่าประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของเทศบาลอย่างถูกต้องและทั่วถึง เพื่อที่จะนำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ ต่อไป ด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การแถลงข่าว การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารโดยผ่านสื่อต่างๆ ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลตำบลเชียงคาน การประชุมคณะกรรมการชุมชนย่อยประจำเดือน การร่วมคิดเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมนำเสนอข้อมูล ข้อเท็จจริง คำแถลงจุดยืน

และแสดงความคิดเห็น ทั้งในเชิงสนับสนุนหรือคัดค้านที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการดำเนินโครงการ การปรับปรุงสาธารณูปโภคหรือปรับปรุงภูมิทัศน์ของสถานที่สำคัญต่างๆ เพื่อหาจุดสมดุลที่เหมาะสมและให้ดุลพินิจอย่างรอบคอบโปร่งใส และมีความรับผิดชอบก่อนที่จะตัดสินใจตามอำนาจที่มีอยู่ต่อไป โดยคำนึงถึงความสำคัญของประชาชนในชุมชนที่เป็นเจ้าของเทศบาล นอกจากนี้เทศบาลยังได้ใช้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของประชาชนมาเป็นหลักและกรอบแนวทางในการดำเนินงานของเทศบาล ตัวอย่างกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด ได้แก่ สถาเทศบาล การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ประจำปี 2549 อย่างมีส่วนร่วม การจัดทำเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การร่วมทำ เทศบาล คำนึงการสร้างควมไว้วางใจให้เกิดกับประชาชน ด้วยการดำเนินงานอย่างโปร่งใส และพร้อมให้ประชาชนเข้าตรวจสอบการทำงานได้ตลอดเวลา

4. ด้านความโปร่งใส

ในด้านความโปร่งใส เทศบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาล เพื่อแสดงความโปร่งใสในการทำงานด้วยกันหลายช่องทาง โดยส่วนแรกมุ่งเน้นการทำงานที่โปร่งใสและให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ และให้ข้อมูลการเกี่ยวกับการทำงาน การใช้งบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้างให้แก่ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่องและหลากหลายวิธี อาทิ การจัดทำวารสารรายไตรมาส การออกเสียงตามสาย การแสดงผลการดำเนินงาน รายรับ-รายจ่ายในแต่ละโครงการไว้ในแหล่งชุมชนการใช้งบประมาณทุกสมัยการประชุม ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของเทศบาล โครงการเวทีสาธารณะรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในการดำเนินโครงการต่างๆ ยังให้ประชาชนติดตามงานโครงการต่างๆ ของเทศบาล ทุกระยะเพื่อเป็นการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติ หรือผู้รับจ้าง เพื่อสอบถามปัญหาอุปสรรคในการทำงาน และเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาร่วมกัน ในสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เกิดความโปร่งใสในการบริหารงาน เช่นแต่งตั้งประชาชนให้มีส่วนร่วม ในการตรวจรับงาน เปิดช่อง-รับของ ประกวดราคาจัดซื้อจัดจ้าง ส่วนที่สองได้แก่ การสร้างความรู้สึกรัก ห่วง แห่น และเป็นเจ้าของร่วมกันของประชาชนและเทศบาล โดยเทศบาลพยายามใช้กลไกผ่านการเป็นสมาชิกสภา และประชาคมเป็นองค์กรที่สำคัญในกระบวนการระบบการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการทำงานกิจกรรมที่เห็นได้ชัดได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการจากภาคประชาชนเป็นกรรมการตรวจสอบการทำงาน of เทศบาล

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ

ในด้านหลักความรับผิดชอบ ทางเทศบาล มีความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อชุมชน สังคม มีความมุ่งมั่นและตั้งมั่นยึดถือในนโยบายที่ได้แถลงไว้กับประชาชนว่า ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลเชียงคาน โดยคณะบริหารงาน นายหล่ง แก้วนิรันดร์ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล เชียงคาน ได้ยึดหลักว่า “โปร่งใส ذبใจ ประทับใจในบริการ” โดยยึดหลักประโยชน์ของพี่น้องประชาชน

เป็นสิ่งสำคัญ และค่านึงผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก เทศบาลตำบลเชียงคานได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอปัญหาความเดือดร้อน ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลหรือปัญหาสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชาชนโดยผ่าน “ศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์โดยประชาชน” ตามเกณฑ์ความรับผิดชอบของหลักธรรมาภิบาล เป็นรูปแบบใหม่ที่เทศบาลตำบลเชียงคานได้พัฒนาจากระบบเดิมที่ให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการรับเรื่องร้องทุกข์ เข้าสู่ระบบใหม่ที่ให้ประชาชนรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนโดยตรง ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดีกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับระบบเดิม กล่าวคือประชาชนมีความเข้าใจในปัญหาและสภาพพื้นที่ตามความเป็นจริงได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ มีระบบการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานภายในระยะเวลาที่กำหนดและแจ้งผลการดำเนินงานกับไปยังผู้ร้องโดยตรง ทั้งทางหนังสือราชการ ทางโทรศัพท์ หรือทางไปรษณีย์แล้วแต่ความเหมาะสม กระบวนการดังกล่าวทำให้องค์กรภาคประชาชนมีความรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ มีความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน

6. ด้านหลักความคุ้มค่า

เทศบาลตำบลเชียงคานได้ให้ความสำคัญในการสร้างระบบบริหารจัดการองค์กร เพื่อสร้างให้เป็นสังคมที่ดี บ้านเมืองน่าอยู่ สร้างความเข้มแข็งในชุมชน ให้การดำเนินงานตามนโยบายให้บังเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลภายใต้ระบบการสร้างจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน เพื่อการประหยัดให้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและการให้บริการอย่างรวดเร็ว เสมอภาค และเป็นธรรม ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดการใช้จ่ายงบประมาณเพิ่มปริมาณและคุณภาพของงาน เทศบาลได้กำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการทำงาน ใช้ระบบการรายงาน การติดตามผล ใช้เทคนิควิธีการบริหารแบบใหม่ การดำเนินงานที่ยึดหลักความคุ้มค่าแต่ผลกำไรหรือผลตอบแทนจากการลงทุนในโครงการต่างๆ ไม่สามารถวัดความคุ้มค่าอย่างชัดเจนได้ ถ้าเป็นสาธารณะประโยชน์ ส่วนมากถือว่าเป็นการบริการไร้กำไร ซึ่งผลประโยชน์หลายอย่างที่ได้รับจากโครงการต่างๆ ไม่อาจวัดออกมาเป็นตัวเลขเชิงปริมาณได้ เช่น สุขภาพของประชาชนที่ดีขึ้น สภาพของสังคมดีขึ้น นั่นคือ ความคุ้มค่ารายจ่ายของหน่วยงานราชการถือเป็นรายได้ของประชาชนที่จำเป็นต้องบริหารจัดการให้เกิดการกระจายไปทุกชุมชน ทุกหมู่บ้านจึงจะเข้าถึงหลักความคุ้มค่าซึ่งเทศบาลตำบลเชียงคานได้ดำเนินการในจุดนี้โดยทั่วถึงมาตลอด ในปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยอื่นๆที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตประจำวันในยุคโลกาภิวัตน์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนี้

- เทศบาลตำบลเชียงคานได้ดำเนินการสร้างสวนสาธารณะบริเวณสนามกีฬา เทศบาลตำบลเชียงคานจำนวน 50 ไร่ ซึ่งเป็นที่ราชพัสดุ เพื่อพัฒนาเป็นสวนสาธารณะศูนย์นันทนาการให้เด็กเยาวชน

- รณรงค์ให้แต่ละหน่วยงานใช้กระดาษให้คุ้มค่า เมื่อใช้กระดาษหน้าเดียวสามารถนำกระดาษนั้นกลับมาใช้ใหม่ (reuse) เป็นการประหยัดทรัพยากรธรรมชาติทางอ้อม

- มีจัดวางระบบการควบคุมภายใน ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 โดยมีสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความสามารถให้การปฏิบัติงานโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และมีการหมุนเวียนหน้าที่ในการทำงานเพื่อรองรับการบริการของประชาชนให้พอใจสูงสุด

- จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่จริงจัง และมีคุณธรรม ยุติธรรม เพื่อกระตุ้นให้พนักงานมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ทำให้มีการทำงานมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาล อันมาจากภาษีของประชาชน

ส่วนที่ 2 อภิปรายปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมของการบริหารงานเทศบาลไปปฏิบัติ จากกรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

ด้านสมรรถนะของหน่วยงานในการดำเนินการให้บรรลุตามหลักธรรมาภิบาล

ปัจจัยด้านโครงสร้างและบุคลากรเป็นปัจจัยที่มีส่วนทำให้การดำเนินงานของเทศบาลไม่บรรลุผลสำเร็จตามหลักธรรมาภิบาล ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน เทศบาลได้ยึดหลักการบริหารโครงสร้างและบุคลากรตามหลักการบริหารงานยุคใหม่ ที่มุ่งเน้นการจัดระเบียบโครงสร้างบริหารราชการแผ่นดินในเชิงบูรณาการโดยมีลักษณะแบบเมตริกซ์ ซึ่งครอบคลุมทั้งในส่วนของ การวางยุทธศาสตร์และนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติโดยจัดให้มีกลไกประสานการทำงานร่วมกัน เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงการทำงานในแนวดิ่งและแนวนอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่พนักงานส่วนใหญ่ยังคงยึดติดกับระบบการทำงานตามระบบราชการแบบเดิมอยู่ ที่ยังคงคำนึงถึงแต่ประโยชน์สาธารณะไม่คำนึงว่าประชาชนจะได้รับสิ่งที่มีคุณค่า ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพมากกว่าความสำคัญกับคุณภาพและสิ่งที่มีคุณค่า โดยมุ่งเน้นการบริหารแบบผู้บังคับบัญชาสั่งโดยไม่เน้นการเพิ่มผลผลิตหรือมุ่งเน้นงาน เน้นการควบคุมสั่งการ กำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนโดยไม่ กำหนดภารกิจที่ชัดเจน ปรับปรุงบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และเน้นผลลัพธ์ คำนึงถึงต้นทุน การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และการปฏิบัติตามระบบการบริหารโดยไม่มีการแยกการบริการออกจาก การควบคุม, การสร้างปทัสถาน, การเพิ่มทางเลื้อยให้กับประชาชน, สร้างความร่วมมือ, การให้สิ่งจูงใจ, การวัดผลงานและวิเคราะห์ผลลัพธ์, การรับฟังผลสะท้อนกลับจากประชาชน เพื่อปรับปรุงการบริการให้มีคุณภาพสูง ประเด็นนี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานของการบริหารงานของเทศบาลไม่บรรลุผลสำเร็จตามหลักธรรมาภิบาล

และอีกปัจจัยหนึ่งในด้านหน่วยงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งให้การดำเนินการให้บรรลุผลตามหลักธรรมาภิบาลไม่บรรลุผลตามหลักธรรมาภิบาลคือ ปัจจัยด้านงบประมาณ

ปัจจัยด้านงบประมาณของเทศบาลตำบลเชียงคานมีส่วนที่จะทำให้การดำเนินการไม่บรรลุผลสำเร็จตามหลักธรรมาภิบาลอันเนื่องจาก รายรับ รายจ่าย รายได้ของเทศบาลตำบลเชียงคานมาจากเงินอุดหนุนจากภาครัฐ ภาษีที่รัฐบาลจัดสรรให้เสียเป็นส่วนใหญ่ รายได้ที่ทางเทศบาลตำบลเชียงคานจัดเก็บเองมีจำนวนที่น้อยมาก ไม่พอที่จะทำเนนโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าได้ รายได้ที่จัดเก็บเองจะถูกนำไปใช้เป็นตัวจ่ายด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาล ในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ยังต้องได้รับเงินอุดหนุนจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว เมื่อเปรียบเทียบรายได้ของเทศบาลที่ยังไม่ได้รวมเงินอุดหนุนจากภาครัฐกับรายจ่ายของเทศบาลจะเห็นได้ชัดว่าส่วนต่างรายได้กับรายจ่ายมีประมาณที่แตกต่างกันมาก ทั้งนี้เนื่องจากเทศบาลตำบลเชียงคานเป็นเทศบาลตำบลขนาดกลาง มีอัตราประชากรไม่หนาแน่นการจัดเก็บรายได้จึงไม่เพียงพอในการเลี้ยงตัวเอง ทั้งนี้เพื่อต้องการให้การบริหารเงินอุดหนุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุดและไม่สามารถละเลยได้คือ การพึ่งตนเองทางการคลังของท้องถิ่น ซึ่งเป็นส่วนของพฤติกรรมกล่าวได้ว่า ถ้าประชาชนในท้องถิ่นยังไม่ตระหนักและไม่เป็นความสำคัญของการพึ่งตนเองแล้ว ถึงจะมีความพยายามในการปรับโครงสร้างให้ดีเลิศเพียงใดก็ตาม ความพยายามนั้นก็ไม้อาจสัมฤทธิ์ผลที่สมบูรณ์ได้และทำที่สุดก็อาจล้มเหลวได้

การพึ่งตนเองทางการคลังของท้องถิ่น จึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนจากส่วนกลางและหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนของท้องถิ่นไปยังพื้นที่หรือโครงการต่าง ๆ หนึ่ง เพื่อที่จะให้ท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางการคลังได้อย่างดี ท้องถิ่นจำเป็นต้องมีปัจจัยเร่ง (catalyst) เข้ามาเสริมแรงเพื่อให้เกิดการพึ่งตนเองทางการคลังได้เร็วขึ้น ปัจจัยเร่งจะได้แก่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพึ่งตนเองทางการคลังของท้องถิ่น นอกจากนี้ ปัจจัยเร่งยังจะเป็นปัจจัยตรวจสอบที่สำคัญในกระบวนการแปลงสภาพไปเป็นผลผลิต และจะสัมพันธ์ทางอ้อมต่อการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนของท้องถิ่นไปยังพื้นที่หรือโครงการต่างๆ (รศ.ดร.วรพิทย์ มีมาก. รายงานวิจัยเรื่องระบบการคลังของการปกครองท้องถิ่นไทย ศึกษาเฉพาะเงินอุดหนุน. หน้า;159)

ด้านการสื่อสารภายในองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรม

การสื่อสารภายในองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมในเทศบาลนั้นเป็นปัญหาสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารงาน ในเทศบาลมีขั้นตอนการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาล คือ ทำคำสั่งแบ่งงาน ให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการและรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารทราบ การสื่อสารแบบบนลงล่างทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า มีขั้นตอนการดำเนินงานหลายขั้นตอน ยืดกฏระเบียบเปลี่ยนแปลงยาก มีความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานย่อยมาก และมีการตัดสินใจล่าช้า ประเด็นนี้จึงเป็นปัญหาสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

ด้านทัศนคติของผู้นำไปปฏิบัติ

ปัจจัยด้านทัศนคติเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุผลตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเทศบาล การบริหารของเทศบาลตำบลเชียงคานตามหลักธรรมาภิบาลเกิดขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ การที่จะทำให้การบริหารงานนั้นประสบผลสำเร็จ บุคคลเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินการประสบผลสำเร็จ คือ ผู้นำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในเทศบาลตำบลเชียงคาน สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นกรอบกติกาและแนวทางในการบริหารจัดการ ภายใต้ความคาดหวังว่าจะก่อให้เกิดผลท้ายสุดให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ความเป็นธรรม ความสุจริตโปร่งใส ความคุ้มค่าเงินและอื่นๆ อันเชื่อว่าจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำไปสู่สภาพแห่งการพัฒนาองค์กรและสังคมประเทศชาติ

อย่างไรก็ตามถ้าทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานแล้ว ทัศนคติคือความชอบหรือไม่ชอบ ถ้าผู้ปฏิบัติงานมีทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำแล้วจะทำให้การทำงาน ดำเนินโครงการต่างๆ ประสบความสำเร็จ เห็นได้จากการทำงานต่างๆของเทศบาลจะได้รับการสนับสนุนจากภาคประชาชนอยู่ในระดับที่ดีมาก

ด้านการสื่อสารมวลชนเพื่อพัฒนาความเข้าใจปัญหาของหลักธรรมาภิบาล

การประชาสัมพันธ์

ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้บรรลุผลสำเร็จ การประชาสัมพันธ์มีความสำคัญต่อหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า เท่าๆกัน การที่จะทำให้ประชาชนรู้จักเทศบาล รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองที่พึงได้รับ รู้จักภารกิจหน้าที่ในการทำโครงการต่างๆ ที่ทางเทศบาลจัดทำ การบริหารงาน การตรวจสอบการปฏิบัติงานต่างๆ ต้องใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้เข้าถึงประชาชนให้ทราบถึงความสำคัญของข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ที่เทศบาลได้จัดทำมีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายประจำชุมชนในเทศบาล เสียงตามสายรถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ วารสารรายโขงสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ เอกสารเผยแพร่ต่างๆ อินเทอร์เน็ต และป้ายประชาสัมพันธ์ สื่อต่างๆนอกจากการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวแล้วเทศบาลมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกไปในชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลโดยตรง นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์ยังเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้องค์กร ภาพพจน์ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประชาสัมพันธ์ เพราะการประชาสัมพันธ์ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้าง / ส่งเสริมภาพลักษณ์ของหน่วยงาน/สถาบันให้มีภาพที่ดึงดูดต่อความรู้สึกของประชาชน เพื่อผลแห่งชื่อเสียง ศรัทธา

งบประมาณในการประชาสัมพันธ์ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้การบริหารงานของเทศบาลให้บรรลุผลสำเร็จตามหลักธรรมาภิบาล เทศบาลตำบลเชียงคานมีการจัดสรรงบประมาณด้านการ

ประชาสัมพันธ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก ไม่มีปัญหาอุปสรรคในประชาสัมพันธ์ ส่วนความถี่ของการประชาสัมพันธ์ขึ้นระยะเวลาในการดำเนินโครงการกิจกรรมต่างๆ

ดังนั้นการประชาสัมพันธ์จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำการบริหารงานของเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหลักธรรมาภิบาล

ด้านการสนับสนุนสาธารณะ

จากการที่เทศบาลตำบลเชียงคาน ไม่ได้รับเงินบริจาคจากภาคประชาชนในการดำเนินโครงการต่างๆ ที่ทางเทศบาลจัดทำขึ้น ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการสนับสนุนในรูปแบบบริจาคในการสนับสนุนการดำเนินโครงการต่างๆ แต่การดำเนินโครงการต่างๆที่ทางเทศบาลจัดทำขึ้นภาคประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุน ร่วมแรงร่วมใจ ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ทางเทศบาลได้จัดทำขึ้น เริ่มต้นตั้งแต่ การมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนการพัฒนาท้องถิ่น การตราข้อบัญญัติท้องถิ่น เป็นต้น จะได้รับการสนับสนุนจากภาคประชาชนเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านนิติธรรมควรสร้างความแข็งแกร่งให้แก่ระบบงานให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรร่วมกันจัดทำเทศบัญญัติในด้านกฎ ระเบียบเพื่อนำมาใช้ในหน่วยงานอย่างจริงจัง เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานการทำงานในเทศบาลยังไม่เป็นระบบและพนักงานบางคนยังยึดติดกับระบบงานแบบเก่าไม่ยอมรับระเบียบ กฎเกณฑ์ใหม่ ๆ มีการทำงานที่ซ้ำซ้อนประชาชนยังไม่เข้าใจในระบบการทำงานของภาครัฐ
2. ด้านหลักคุณธรรม ควรจัดให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายให้กับประชาชนเพื่อไม่ให้ประชาชนตกเป็นเหยื่อของคนรู้กฎหมาย
3. ด้านความโปร่งใส ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบในการจัดซื้อจัดจ้างของงานในเทศบาล เช่น ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างของงานในเทศบาล เนื่องจากความโปร่งใส ยังไม่สามารถควบคุมได้ทุกหน่วยงาน
4. ด้านความมีส่วนร่วม ควรปรับเปลี่ยนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ให้สามารถสนองตอบต่อสภาพปัญหาและสอดคล้องกับขีดความสามารถของหน่วยงาน เนื่องจากคณะกรรมการชุมชนที่ทางเทศบาลแต่งตั้งขึ้นมานั้นบางคนไม่ได้เข้าร่วมโครงการในการทำกิจกรรม แต่เข้ามาเป็นกรรมการก็เพื่อผลประโยชน์ที่จะได้รับจากทางเทศบาลอย่างเดียว
5. ด้านความรับผิดชอบ ควรแบ่งงานกันทำตามหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจน เนื่องจากพนักงานบางคนขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายทำให้ระบบการทำงานบางงานต้องเกิดความล่าช้า และอาจเกิดความเสียหาย
6. ด้านหลักความคุ้มค่า ควรจัดอบรมเสริมสร้างความรู้ทางด้านอาชีพ เพื่อให้คนในชุมชนที่ไม่มียานได้นำเอาไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ เนื่องจากคณะกรรมการชุมชนบางชุมชนที่ได้รับ

งบประมาณที่ทางรัฐบาลช่วยเหลือ เช่นงบประมาณด้านกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีได้นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในด้านการจัดการบริหารเทศบาลนั้นจะให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นควรนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้การปฏิบัติเกิดประโยชน์และเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

2. ควรศึกษาหรือวิจัยต่อไปในขั้นต่อไป ควรเป็นเชิงปริมาณ เพื่อนำมาให้เป็นเกณฑ์ร่วมในการทำสำระนิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

3. ควรศึกษาหรือวิจัยในพื้นที่เทศบาลอื่นๆ เปรียบเทียบผลการศึกษาที่ได้ว่าเป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และแก้ปัญหาให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การบริหารการจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล. (2546). กรุงเทพฯ:กระทรวงมหาดไทย.
ขุนทอง สะตะ. (2550, 9 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย ธีรพล ทีดี ที่ 191/1 อำเภอเชียงคาน
จังหวัดเลย.
- เฉลิมชัย สมคำ. (2547). *การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต1.วิทยานิพนธ์.ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารศึกษา).บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2550, จาก <http://dcms.thailis.or.th/dcms/basic.php>.
- ชายโขงสาร.(2549). *วารสารเพื่อการประสัมพันธ์: เทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน*
จังหวัดเลย
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร.(2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: สมาคมนิสิตเก่ารัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยวัฒน์ คำชู. (2545). *การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม* .กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- ดลฤดี วันสืบ. (2550, 11 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย ธีรพล ทีดี ที่เทศบาลตำบลเชียงคาน
อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.
- เทศบัญญัติ. *งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ 2549*. เทศบาลตำบลเชียงคาน
อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.
- นพพล สุรนัดครินทร์. (2549).*การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ . (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต).*
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2550, จาก
<http://dcms.thailis.or.th/dcms/basic.php>.
- เบญจวรรณ วันดีศรี. (2546). *การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด.วิทยานิพนธ์.ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา).* สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2550, จาก <http://dcms.thailis.or.th/dcms/basic.php>.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ.(2545).*การสร้างธรรมาภิบาล (good governance)ในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ:
วิญญูชน.

- บัวพันธ์ บุสดี. (2550, 10 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย ธีรัฐพล ทีดี ที่เทศบาลตำบลเชียงคาน
อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.
- ประยูทธ เย็นอารมณ์.(2550, 11 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย ธีรัฐพล ทีดี ที่เทศบาลตำบลเชียงคาน
อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.
- ปวีณา สิทธิแก้ว. (2550, 11 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย ธีรัฐพล ทีดี ที่ร้านเมืองทอง อำเภอเชียงคาน
จังหวัดเลย.
- ประสิทธิ์ ดำรงชัย.(2542). *ทิศทางประเทศไทยในการสร้างธรรมาภิบาล และการแก้ไขปัญหา
ทุจริตคอร์รัปชั่น*. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2550, จาก:
<http://www.meechaithaiand.com;internet..>
- แผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ 2549. เทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน
จังหวัดเลย.
- แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเทศบาลตำบลเชียงคาน.(2551-2555). เทศบาลตำบลเชียงคาน
อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546
- มานพ ช่องตะคุ. (2550, 11 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย ธีรัฐพล ทีดี ที่เทศบาลตำบลเชียงคาน
อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.
- มัน เป้าสุธี. (2550, 11 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย ธีรัฐพล ทีดี ที่ทำการผู้นำชุมชนวัดศรีพนมมาศ
อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.
- รหัสน์ แสงผ่อง. (2547). กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรม
การบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์.
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2550, จาก <http://dcms.thailis.or.th/dcms/basic.php>
- ลิขิต ธีรเวคิน.(2542,16 มิถุนายน). *ธรรมรัฐคืออะไร*. มิตชน. หน้า 6
- วรพิทย์ มีมาก.(2545). *รายงานวิจัยเรื่อง ระบบการคลังของการปกครองท้องถิ่นไทย ศึกษาเฉพาะเงิน
อุดหนุน*. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- วิรัตน์ โภชะ. (2550, 11 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย ธีรัฐพล ทีดี ที่เทศบาลตำบลเชียงคาน
อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.
- สถาบันพระปกเกล้า.(2545). *การพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี*
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI). (ประจำปี 2541,11-12 ธันวาคม). *จากวิกฤติสู่*

การพัฒนาที่ยั่งยืน (กลุ่มที่4) ธรรมชาติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.สัมมนาวิชาการ TDR1 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซีดี,จังหวัดชลบุรี

สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา.(2546).การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล:กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง.(ปัญหาพิเศษ) วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
 สุวรรณ ทองคำ.(2544)วิทยานิพนธ์ (คุรุศาสตรมหาบัณฑิต) : สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏเทพสตรี สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2550, จาก
<http://www.thaiedresearch.org/result/info2.php?id=6917>

สุเทพ คุณกิตติ. (2548). หลักธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (ไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา).ศูนย์วิทยบริการ.มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2550, จาก
<http://dcms.thailis.or.th/dcms/basic.php>

สุรัชย์ นาทองไชย.(2549). สภาพการบริหารงานของคณะเทศมนตรีตามหลักธรรมาภิบาล:กรณีศึกษาเทศบาลตำบลัญญา อำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์.วิทยานิพนธ์.
 การศึกษามหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ).บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
 สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2550, จาก<http://dcms.thailis.or.th/dcms/basic.php>

สมัย สุทธิสานนท์. (2550, 9 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย อนุรักษ์ ทีดี ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.

สุภาพร จันดาบุญ.(2550, 11 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย อนุรักษ์ ทีดี ที่เทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.

สุจิน มีชัย. (2550, 11 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย อนุรักษ์ ทีดี ที่ร้านแสงศิลป์ อำเภอเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.

สำนักงานคลังจังหวัดเลย.(2548). การอบรมหลักสูตร เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวทางการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ในส่วนภูมิภาค.

หลง แก้วนิรันดร. (2550, 11 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย อนุรักษ์ ทีดี ที่เทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลเชียงคาน

ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลเชียงคาน

สภาพทั่วไป

เทศบาลตำบลเชียงคาน เป็นหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นซึ่งเดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาล ได้รับเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลเชียงคาน ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 25 พ.ค. 2542

อาณาเขตที่ตั้ง

เทศบาลตำบลเชียงคาน มีพื้นที่ 2.7 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเชียงคาน ห่างจากจังหวัดเลยประมาณ 48 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 568 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ด้านเหนือ

ตั้งแต่หลักเขตที่ 1 ซึ่งตั้งอยู่ที่ฝั่งใต้ของแม่น้ำโขง ตอนที่อยู่ห่างจากวัดโพนชัยไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ระยะทาง 350 เมตร และอยู่ห่างจากที่จอดเรือสาธารณะแม่น้ำโขงฝั่งใต้ไปทางทิศตะวันตก ระยะทาง 1,350 เมตร จากหลักเขตที่ 1 เลียบตามฝั่งใต้ของแม่น้ำโขงไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือถึงฝั่งตะวันตกของปากลำน้ำฮวย ซึ่งเป็นหลักเขตที่ 2

ด้านตะวันออก

จากหลักเขตที่ 2 เลียบตามฝั่งตะวันตกของลำน้ำฮวยไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ผ่านทางสายไปอำเภอท่าบ่อถึงจุดซึ่งอยู่ห่างจากทางสายไปอำเภอท่าบ่อ ระยะทาง 250 เมตรซึ่งเป็นหลักเขตที่ 3

ด้านใต้

จากหลักเขตที่ 3 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ผ่านทางหลวงแผ่นดินสาย เชียงคาน-เลย ตรงเชิงสะพานของทางหลวงแผ่นดินสายเชียงคาน-เลย ด้านเหนือ ตอนที่อยู่ห่างจากสุขศาลอำเภอ ระยะทาง 350 เมตร ถึงจุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินสายเชียงคาน-เลย ระยะทาง 1,000 เมตร ซึ่งเป็นหลักเขตที่ 4

ด้านตะวันตกจากหลักเขตที่ 4 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จนบรรจบกับหลักเขตที่ 1

เทศบาลตำบลเชียงคานแบ่งออกเป็น 8 ชุมชนย่อยดังนี้

1. ชุมชนคุ้มวัดท่าคก	2. ชุมชนคุ้มวัดป่าไต้
3. ชุมชนคุ้มวัดศรีพนมมาศ	4. ชุมชนคุ้มวัดมหาธาตุ
5. ชุมชนคุ้มวัดศรีคุณเมือง	6. ชุมชนคุ้มวัดมัทธิมาราม(ปากกลาง)
7. ชุมชนคุ้มวัดโพนชัย	8. ชุมชนคุ้มวัดสันติวนาราม

ลักษณะภูมิประเทศ

เทศบาลตำบลเชียงคาน มีลักษณะภูมิประเทศโดยส่วนใหญ่ เป็นที่ลุ่ม ริมฝั่งแม่น้ำ สภาพพื้นที่จะมีความลาดเทจากทิศใต้สู่ทิศเหนือ ด้านตะวันออกเป็นที่ราบสูง เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าว ติดต่อกับภูทอก และ ภูหม่อน ซึ่งเป็นเขตของป่าสงวนแห่งชาติ และ การที่มีพื้นที่ติดลำน้ำโขงส่งผลให้สภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินมีสูง เหมาะแก่การเพาะปลูก

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของเทศบาลตำบลเชียงคาน มีลักษณะสำคัญดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์

อุณหภูมิ โดยเฉลี่ยของพื้นที่เทศบาลตำบลเชียงคาน จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศ ของกรมอุตุนิยมวิทยา อยู่ที่ 25.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุด เท่ากับ 32.0 และ 20.1 องศาเซลเซียส ตามลำดับ ในช่วงเดือนเมษายนและมกราคม เป็นเดือนที่มีอุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุด เท่ากับ 35.7 และ 13.4 องศาเซลเซียสตามลำดับ

ปริมาณน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝน เดือนที่มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูง คือ เดือนกันยายน มีปริมาณฝนเท่ากับ 245.8 มิลลิเมตร ต่ำสุดในเดือน ธันวาคม เท่ากับ 4.5 มิลลิเมตร

โครงสร้างประชากร

เทศบาลตำบลเชียงคาน มีจำนวนประชากรนับถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งสิ้น 6,076 คน เป็นชาย 2,973 คน เป็นหญิง 3,106 คน ความหนาแน่นของประชากรในเขตเทศบาล คิดเป็น 2,251.48 คน / ตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือนรวม 2,283 ครัวเรือน

สถิติการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลตำบลเชียงคาน เมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ.2547

จำนวน หน่วยเลือกตั้ง 7 หน่วย จำนวน ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 4,748 คน

-ชาย 2,267 คน

-หญิง 2,481 คน

โครงสร้างพื้นฐาน

- มีสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอเชียงคาน 1 แห่ง
- มีการประชาสัมพันธ์อำเภอเชียงคาน 1 แห่ง
- โทรศัพท์ มีจำนวนคู่สายโทรศัพท์ให้บริการในเขตเทศบาล 1,000 คู่สาย
- การคมนาคมขนส่ง

การสื่อสารคมนาคม

- บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด 1 แห่ง
- โทรศัพท์สาธารณะ 26 แห่ง

ด้านเศรษฐกิจ

รายได้ประชากรในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน มีรายได้จากการประกอบอาชีพค้าขาย /ธุรกิจส่วนตัว จากการเกษตรกรรม การรับจ้าง และการทำประมง รวมไปถึงการรับราชการ ซึ่งรายได้เฉลี่ยของประชากรในพื้นที่มีประมาณ 13,000 บาท ต่อครอบครัว/ปี

การพาณิชย์กรรม

- มีสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดกลาง 1 แห่ง
- มีธนาคารของรัฐ 2 แห่ง
- มีโรงแรมและสถานบริการที่พัก 6 แห่ง

การท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปกรรมที่วัดศรีคุณเมือง ตั้งอยู่ที่บ้านเชียงคาน หมู่ที่ 1 ตำบลเชียงคาน และสวนสุขภาพเฉลิมพระเกียรติ สำหรับพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในเขตเทศบาล

ด้านสังคม

ตาราง 18 การศึกษา

ลำดับที่	สถานศึกษา	จำนวน ห้องเรียน	จำนวนครู	จำนวนนักเรียน
1	โรงเรียนเชียงคาน	39	62	1,857
2	โรงเรียนบ้านเชียงคาน “ปทุมมาสงเคราะห์”	36	28	714
3	โรงเรียนบ้านเชียงคาน “วิจิตรวิทยา”	15	26	433

การนับถือศาสนาและวัฒนธรรม

ประชาชนในเขตเทศบาลโดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ 97% และนับถือศาสนาอื่นๆ ประมาณ 3% โดยในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน มีวัดพุทธศาสนา จำนวน 8 แห่ง และโบสถ์คาทอลิก 2 แห่ง ส่วนวัฒนธรรมหรือขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญ คือ ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา งานเทศกาลออกพรรษาที่เชียงคาน งานลอยกระทง งานประเพณีสงกรานต์ ที่จัดทำเป็นประจำทุกปี

การสาธารณสุข

โรงพยาบาลขนาด 30 เตียง	1 แห่ง
สำนักงานสาธารณสุข	1 แห่ง
หน่วยควบคุมโรคที่นำโดยแมลง	1 แห่ง
สถานพยาบาลเอกชน	2 แห่ง
ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	7 แห่ง
แพทย์	4 คน
ทันตแพทย์	1 คน
เภสัชกร	4 คน
พยาบาล	39 คน
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	38 คน
อาสาสมัครสาธารณสุข	1,350 คน

การรักษาความสงบเรียบร้อย

เทศบาลตำบลเชียงคานมีสถานีตำรวจภูธรอำเภอเชียงคาน 1 แห่ง

คุณภาพสิ่งแวดล้อม

เทศบาลตำบลเชียงคาน เป็นพื้นที่ชายแดนติดแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นแม่น้ำนานาชาติ มีภูเขา และธรรมชาติที่งดงาม ในทุกฤดูกาล อากาศบริสุทธิ์ เหมาะแก่การพักผ่อนท่องเที่ยว ตลอดจนประชาชนมีความสมัครสมานสามัคคียิ้มแย้มแจ่มใส เป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ด้านการเมืองการปกครอง

ตาราง 19 หน่วยงานต่างๆในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน

ลำดับที่	หน่วยงาน	
	ส่วนราชการ	รัฐวิสาหกิจ
1	ที่ว่าการอำเภอเชียงคาน	1 บริษัท ทีโอที (มหาชน) จำกัด
2	สำนักงานเทศบาลตำบลเชียงคาน	2 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด
3	สำนักงานเกษตรอำเภอเชียงคาน	3 สำนักงานการประปาส่วน
4	สถานีตำรวจภูธรอำเภอเชียงคาน	ภูมิภาคอำเภอเชียงคาน
5	สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเชียงคาน	
6	สำนักงานที่ดินจังหวัดเลย สาขาเชียงคาน	
7	สำนักงานป่าไม้อำเภอเชียงคาน	
8	สำนักงานสรรพากรอำเภอเชียงคาน	
9	สำนักงานสถิติอำเภอเชียงคาน	
10	สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเชียงคาน	
11	โรงพยาบาลเชียงคาน	
12	ด่านศุลกากรเชียงคาน	
13	ด่านตรวจคนเข้าเมืองเชียงคาน	
14	สถานีประมงน้ำจืดจังหวัดเลย	
15	กองร้อย ตชด.ที่ 246 อำเภอเชียงคาน	
16	สถานีเรืออำเภอเชียงคาน	
17	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน	
18	โรงเรียนเชียงคาน	
19	โรงเรียนบ้านเชียงคาน “ปทุมมาสงเคราะห์”	
20	โรงเรียนบ้านเชียงคาน “วิจิตรวิทยา”	
21	สถานีตำรวจน้ำ	
22	ธนาคารออมสิน สาขาเชียงคาน	
23	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาเชียงคาน	
24	ศูนย์สำรวจอุทกวิทยา	

ภาคผนวก ข

- แบบสัมภาษณ์ (สำหรับผู้บริหารเทศบาล)เรื่อง การวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของการบริหารงานเทศบาล
- แบบสัมภาษณ์ (สำหรับพนักงานเทศบาลและผู้นำชุมชน)เรื่อง การวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของการบริหารงานเทศบาล

ข้อสัมภาษณ์ (สำหรับผู้บริหารเทศบาล)

เรื่อง การวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของการบริหารงานเทศบาล: กรณีศึกษา

เทศบาลตำบึงคาน จังหวัดเลย

สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ส่วนที่ 1

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

.....

ส่วนที่ 2

1. ท่านทราบเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลมากน้อยเพียงใด

.....

2. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลเมื่อนำมาปฏิบัติสู่เทศบาล
 ของท่านอย่างไรในด้านต่อไปนี้

2.1 ด้านความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักธรรมาภิบาล

2.1.1 หลักนิติธรรม

2.1.2 หลักคุณธรรม

2.1.3 หลักความโปร่งใส

2.1.4 หลักความมีส่วนร่วม

2.1.5 หลักความรับผิดชอบ

2.1.6 หลักความคุ้มค่า

.....

2.2 ด้านสมรรถนะของเทศบาลท่านในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามหลักธรรมาภิบาล
 ของการบริหารจัดการเทศบาล

2.2.1 ด้านโครงสร้าง

.....

.....
.....
.....

2.2.2 ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่

.....
.....

2.2.3 ด้านงบประมาณ

.....
.....

2.3 ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรม

2.3.1 ผู้นำองค์กรมาภิบาลไปปฏิบัติมีความรู้ ความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับ
วัตถุประสงค์ขององค์กรมาภิบาลหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

2.3.2 ลักษณะการทำงานของเทศบาลของท่านมีแผนปฏิบัติเพื่อให้การนำองค์กร
มาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานเทศบาลประสบผลสำเร็จหรือไม่ ถ้ามีการดำเนินการอย่างไร
และมีความสอดคล้องเพียงใด

.....
.....
.....

2.4 ด้านการสื่อสารมวลชนเพื่อพัฒนาความเข้าใจปัญหาขององค์กรมาภิบาล

2.4.1 มีการประชาสัมพันธ์องค์กรมาภิบาลให้ท้องถิ่นหรือชุมชนได้รับทราบหรือไม่
ถ้าดำเนินการ ดำเนินการด้วยวิธีการการใด

.....
.....
.....

2.5 ด้านทัศนคติของผู้นำองค์กรมาภิบาลไปปฏิบัติ

2.5.1 ทัศนคติที่ท่านมีต่อองค์กรมาภิบาลมีความรู้สึกในลักษณะใด

.....
.....
.....

2.5.2 การดำเนินการด้านหลักธรรมาภิบาล และการบวนการทำงานมีสิ่งใดที่ท่านไม่
เห็นด้วย อย่างไร

.....
.....

2.6 ด้านการสนับสนุนสาธารณะ

2.6.1 หลักธรรมาภิบาลได้รับการสนับสนุนจากภาคประชาชนหรือไม่

.....
.....

2.6.2 ถ้าได้รับการสนับสนุนได้รับการสนับสนุนในรูปแบบใด

.....
.....

3. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลมีอะไรบ้าง

.....
.....

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน
เทศบาลตำบลเชียงคาน

.....
.....

ข้อสัมภาษณ์ (สำหรับพนักงานเทศบาลและผู้นำชุมชน)
เรื่อง การวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของการบริหารงานเทศบาล: กรณีศึกษา
เทศบาลตำบึงเขียงคาน จังหวัดเลย

สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ส่วนที่ 1

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

.....

ส่วนที่ 2

1. ท่านทราบเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาอย่างน้อยเพียงใด

.....

.....

.....

2. ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารจัดการเทศบาลในฐานะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

2.1 ด้านความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักธรรมาภิบาล

2.1.1 หลักนิติธรรม

2.1.2 หลักคุณธรรม

2.1.3 หลักความโปร่งใส

2.1.4 หลักความมีส่วนร่วม

2.1.5 หลักความรับผิดชอบ

2.1.6 หลักความคุ้มค่า

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ด้านสมรรถนะของเทศบาลในฐานะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมองการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2.2.1 ด้านโครงสร้าง

.....

.....

2.2.2 ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่

.....

.....

2.2.3 ด้านงบประมาณ

.....

.....

2.3 ด้านการสื่อสารมวลชนเพื่อพัฒนาความเข้าใจปัญหาของหลักธรรมาภิบาล

2.3.1 มีการประชาสัมพันธ์หลักธรรมาภิบาลให้ท้องถิ่นหรือชุมชนได้รับทราบหรือไม่
ถ้าดำเนินการ ดำเนินการด้วยวิธีใด

.....

.....

.....

2.4 ด้านการสนับสนุนสาธารณะ

2.4.1 การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารจัดการเทศบาลได้รับการสนับสนุนจากภาค
สาธารณะหรือไม่

.....

.....

2.4.2 ถ้าได้รับการสนับสนุนได้รับการสนับสนุนในรูปแบบใด

.....

.....

3. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลมีอะไรบ้าง

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเอกหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานจัดการ
เทศบาลตำบลเชียงคาน

.....

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายณัฐพล ทีดี
วันเดือนปีเกิด	23 มกราคม พ.ศ. 2523
สถานที่เกิด	จังหวัดเลย
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	34/234 โชคชัย 4 ถนนลาดพร้าว แขวงลาดพร้าว เขต ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร 10230
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
พ.ศ. 2543	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2550	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ